

การนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน
ของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

นางบำเพ็ญ หนูกลับ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย
จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
ในโครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมแลกเปลี่ยน สพล. ปีงบประมาณ 2561

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง การนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นศรีธรรมราช เขต 2

ชื่อผู้วิจัย บำเพ็ญ หนูกลับ

ปี พ.ศ. 2562

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นศรีธรรมราช เขต 2 2) พัฒนาเอกสารประกอบการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนสำหรับครูผู้ช่วย 3) ศึกษาผลการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน และ 4) ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้ช่วยที่มีต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 59 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ ชุดการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพของคู่มือการนิเทศ แบบประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการนิเทศ แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจของครู แบบประเมินความสามารถของครู แบบบันทึกการสังเกต และ แบบสอบถามความคิดเห็นของครู การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีประสิทธิผล ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย และการทดสอบค่าที

สรุปผลการวิจัย

- ผลการพัฒนาการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นศรีธรรมราช เขต 2 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) การสร้างความตระหนักร่วมกัน 2) การวางแผนการทำงานร่วมกัน 3) การร่วมมือรวมพลังเรียนรู้ 4) เน้นการลงมือปฏิบัติ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ 6) การปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นว่า การนิเทศที่พัฒนาขึ้น มีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด
- เอกสารประกอบการนิเทศ มีค่าดัชนีประสิทธิผล 0.73 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย 3.32
- ผลการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า
 - คະແນວເຊລີຍຢັ້ງການນິເສດສູງກວ່າກ່ອນການນິເສດຢ່າງມີນ້ຳໜັກສຳຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ລະດັບ .05
 - ครูมีความสามารถในการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนอยู่ในระดับดี
 - ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนว่าเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์ของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนให้แนวคิด ข้อเสนอแนะที่เป็น ประโยชน์ต่องานวิจัยฉบับนี้เป็นอย่างมาก ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ขจรศักดิ์ เขียวน้อย ดร.อาภรณ์ อ่อนคง นางสาวสายพิน เพชรศรีเงิน นางกาญจนา จิตรสำรวย นางวิยะดา ไกรสร และนางสาวสุนันฐา เจริญผล ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความ อนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยและเป็นผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพของคู่มือ

ขอกราบขอบพระคุณ ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จนทำให้ งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อย และขอขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่สนับสนุนงบประมาณในการวิจัย

คุณค่าและคุณประโยชน์ทั้งหลายอันเกิดจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่บิดา มารดา บุคคลในครอบครัว บุคคลดั่งกล่าวข้างต้นและบุคคลอื่นที่ไม่สามารถเอ่ยนามได้ทั้งหมดที่มีส่วนร่วมในการ ส่งเสริมและช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้วิจัยทำวิจัยฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงด้วยความเรียบร้อย

บำเพ็ญ หนูกลับ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
คำถามของการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมุติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
การนิเทศการศึกษา.....	11
ความหมายของการนิเทศการศึกษา.....	11
จุดมุ่งหมายของการนิเทศ.....	11
หลักการนิเทศ.....	12
กระบวนการนิเทศการศึกษา.....	14
กิจกรรมการนิเทศ.....	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ.....	17
ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ.....	19
ความหมายของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ.....	21
ลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ.....	20
ปัจจัยสนับสนุนความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ.....	28
สมรรถนะ.....	31
แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ.....	31
ความหมายของสมรรถนะ.....	32
ประเภทของสมรรถนะ.....	33
องค์ประกอบของสมรรถนะ.....	34
สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามมาตรฐานวิชาชีพครู.....	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 2 (ต่อ)	หน้า
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน.....	35
ความหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	35
จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	37
ประเภทของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	37
ระดับของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	38
ประโยชน์ของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	40
วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน.....	41
แนวการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	46
หลักฐานการเรียนรู้/ภาระงาน/ชิ้นงานประเภทต่างๆ.....	50
เกณฑ์การประเมิน (Rubrics).....	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน.....	52
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	56
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	56
แบบแผนการวิจัย.....	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูล	66
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนากาหรณ์เทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อ เสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2.....	68
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาเอกสารประกอบการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในชั้นเรียน.....	71
ตอนที่ 3 ผลการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2.....	73
ตอนที่ 4 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของครูผู้ช่วยที่มีต่อการนิเทศ.....	77

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 2 (ต่อ)	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	79
สรุปผลการวิจัย.....	79
อภิปรายผลการวิจัย.....	80
ข้อเสนอแนะ	83
บรรณานุกรม.....	84
ภาคผนวก.....	90
ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	91
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	94
ค การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	110
ประวัติผู้วิจัย.....	123

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มสาระที่ทำการสอน.....	55
2 องค์ประกอบของกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ.....	57
3 แผนการดำเนินการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วย.....	63
4 ตารางการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนสำหรับ ครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2.....	64
5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนผลการประเมินคุณภาพของคู่มือ การนิเทศ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน.....	69
6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนการประเมินคุณภาพของเอกสาร ประกอบการนิเทศ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน.....	71
7 ค่าดัชนีประสิทธิผลและสัมประสิทธิ์การกระจายของเอกสารประกอบการนิเทศด้านการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน.....	72
8 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการนิเทศ.....	73
9 ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนก่อนและหลังการนิเทศ.....	74
10 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนการประเมินความสามารถของครู ในการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน จากการจัดทำแผนการจั ดการเรียนรู้.....	75
11 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนการประเมินความสามารถของครู ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน จากการสังเกตการสอน.....	75
12 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศ...	77
13 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นของแบบประเมินคุณภาพของคู่มือ การนิเทศโดย ใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้าน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน.....	111
14 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นของแบบประเมินคุณภาพของเอกสาร ประกอบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน.....	112
15 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ ของครูก่อนและหลังการนิเทศ.....	113
16 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นของประเมินความสามารถของครูใน ออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน จากการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	120
17 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นของแบบบันทึกการสังเกตการจัด การเรียนรู้.....	120

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
18 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นของแบบสอบถามความคิดเห็นของ ครูที่มีต่อการนิเทศ.....	121
19 ค่าความยากง่าย(p) และค่าอำนาจจำแนก(r) ของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจก่อนและ หลังการนิเทศ.....	122

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
2 โมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg model)	31
3 แบบแผนการวิจัย.....	62
4 การนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้าน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วย.....	68

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

เป้าหมายหลักของการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย คือการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพด้วยกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545) การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้มีเจตคติต่อวิชาที่สอนที่ดีมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงโดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะและคุณลักษณะที่รองรับเข้าถึงเพื่อสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการชั้นเรียนแนวใหม่ในอันที่จะพัฒนาผู้เรียนที่เยาวชนในยุคใหม่ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องหลักการจัดการศึกษาตามมาตรา ๒๒ ที่ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

จากการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลกที่ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นโลกที่ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารได้เข้ามามีอิทธิพลต่อสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม ทำให้มนุษย์จำเป็นต้องปรับตัวเพื่อการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณภาพ การศึกษาซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประชากรของประเทศ จึงจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป โดยทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นั้น ประกอบด้วย ทักษะหลัก 3 ทักษะ คือ 1) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม (learning and innovation skill) ซึ่งประกอบด้วยทักษะย่อย ได้แก่ ความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือ 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills) ซึ่งประกอบด้วยทักษะย่อย ได้แก่ การรู้สารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อ การรู้เทคโนโลยีและสารสนเทศ และ 3) ทักษะชีวิตและอาชีพ (Life and Career Skills) ซึ่งประกอบด้วยทักษะย่อย ได้แก่ ความยืดหยุ่นและปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างหรือผลิต และความรับผิดชอบภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Partnership for 21st Century Learning, 2018: online) ซึ่งเป็นความรู้และทักษะสำคัญที่จะช่วยเตรียมพร้อมให้ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้การนิเทศในศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้เข้ากับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

การนิเทศการศึกษานับว่ามีบทบาทมากในการที่จะช่วยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะสูงเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะตามที่สังคมและประเทศชาติต้องการ ระบบการนิเทศการศึกษาเป็นระบบสนับสนุนการเรียนรู้และการบริหารการศึกษาที่มีความสำคัญ ในการเป็นเพื่อนร่วมทาง ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพผู้เรียนภายใต้บรรยากาศแห่งความเป็นกัลยาณมิตรช่วยสร้างเสริม สร้างขวัญ กำลังใจ ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีความชัดเจน ตัดสินใจถูกต้องในการบริหารการศึกษาให้ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโดยตรง ช่วยให้ครูสามารถ

จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพถูกต้องตามหลักวิชาการส่งผลดี ต่อผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งความรู้ ความสามารถ เจตคติและมีคุณธรรม ดังที่ วัชรวิภา เล่าเรียนดี (2550: 253) กล่าวว่า การให้ความรู้แก่ครู โดยไม่มีการติดตามดูแล ช่วยเหลือ ครูจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่ ๆ ยากมากและในการที่จะให้ครูพัฒนาได้นั้น ต้องอาศัยวิธีการหลายวิธีและวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงพัฒนาตนเอง พัฒนางานในวิชาชีพของตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียนในที่สุด คือ การนิเทศการสอนที่มุ่งเน้นการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนโดยตรง ซึ่งเป็นการนิเทศ ที่เป็นรายบุคคลและรายกลุ่มที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของครูและโรงเรียน โดยใช้เทคนิควิธีการนิเทศที่หลากหลายร่วมมือกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและผู้บริหาร

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรนั้น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลผู้เรียน คือ ครู เพราะครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ เสริมสร้างผู้เรียนให้เป็นบุคคลใฝ่เรียน ฝึกให้มีความสามารถในการคิดและการปฏิบัติงานที่สูงกว่าพื้นฐานธรรมดา เรียนรู้โลกใหม่แต่ไม่ลืมธรรมชาติและท้องถิ่นของตนเอง ครูจึงควรมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ดังนี้ คือ 1) สอน และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและตามสมรรถนะ 3) จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน เรียนจากประสบการณ์จริง คิดเป็นทำเป็น 4) ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และบุคลิกภาพที่ดี 5) จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม 6) เรียนรู้ไปพร้อมผู้เรียน 7) ประเมินผู้เรียนจากพัฒนาการและพฤติกรรม ดังนั้น จึงเป็นเหตุผลที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ครู ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีความกระตือรือร้นที่จะถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนด้วยความจริงใจ ปรับวิธีการทำงานด้วยการอุทิศตนเองต่อการจัดการศึกษา มีความวิริยะ อุตสาหะ อดทน และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน เยาวชน

จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาการพัฒนาครูและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครู เพื่อคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2558: 101-112) พบว่า ระบบการพัฒนาครูของประเทศไทย ไม่มีระบบการบริหารจัดการนิเทศติดตามผลที่จะช่วยในการพัฒนาครู ระบบการนิเทศช่วยเหลือหลังการอบรมครูยังมีความอ่อนแอ การพัฒนาครูยังขาดการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการจำเป็น ทำให้กระบวนการพัฒนาไม่ตอบสนองต่อความต้องการของครู หลักสูตรการพัฒนาครูยังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของห้องเรียน อีกทั้งรูปแบบการพัฒนาครูยังใช้รูปแบบเดิมๆ ไม่มีนวัตกรรมใหม่ ระยะเวลาสั้นไม่เหมาะสมกับเนื้อหา การพัฒนาส่วนใหญ่ใช้การบรรยายฝึกอบรมและพัฒนาในห้องประชุม ขาดการเชื่อมโยงกับกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน เน้นในหลักการทฤษฎีมากกว่าการได้ลงมือปฏิบัติ จึงทำให้ครูไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากการอบรมได้ และพัฒนาครูส่วนใหญ่เน้นการอบรมตามห้องประชุมในโรงแรม หรือในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งดึงครูออกจากห้องเรียนส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะจะมีปัญหามากในโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น ระบบการติดตามผลการพัฒนาครูของแต่ละหน่วยงานขาดการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง สิ่งที่ปรากฏคือครูที่เข้ารับการอบรมทำรายงานส่งผู้บริหารเพื่อรับทราบเท่านั้น การติดตามผลหลังการอบรมเพื่อนำไปใช้ในห้องเรียนหรือขยายผลไม่ได้มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาครูเพื่อคุณภาพผู้เรียนว่า รูปแบบการพัฒนาครูควรใช้วิธีการที่หลากหลาย ไม่ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนของครู เช่น การพัฒนาในโรงเรียนแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน ใช้สถานที่จริงเป็นพื้นที่

ฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองโดยการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง จัดแหล่งเรียนรู้ให้ครูได้ศึกษาด้วยตนเอง การเข้ารับการอบรมเฉพาะเรื่อง มีพี่เลี้ยงที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเข้าไปเป็นที่ปรึกษาในโรงเรียน เพื่อช่วยชี้แนะ เพื่อลดการดึงครูออกมาอบรมนอกโรงเรียน และให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัฒนาระบบติดตามและช่วยเหลือครูและบุคลากรทางการศึกษาหลังได้รับการฝึกอบรมไปแล้วให้ครูสามารถนำไปพัฒนาการเรียนการสอนได้ ซึ่งจะส่งผลให้ครูมีองค์ความรู้และทักษะในการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ครูสามารถทำหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการพัฒนาครูที่เริ่มเข้าสู่วิชาชีพครู (ครูใหม่) ต้องจัดหาครูพี่เลี้ยงที่มีคุณภาพ เป็นครูเก่งและมีประสบการณ์สูง มีการอบรมเพื่อการเป็นครูพี่เลี้ยง ครูพี่เลี้ยงและครูใหม่จะร่วมพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เข้มข้นร่วมกัน สอดคล้องกับระบบการพัฒนาครูใหม่ (Induction) ประเทศที่มีผลคะแนนสอบ PISA สูง ส่วนใหญ่มีระบบการพัฒนาครูที่เริ่มเข้าสู่วิชาชีพครู (ครูใหม่) โดยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ครูพี่เลี้ยงและครูใหม่อย่างชัดเจน ครูพี่เลี้ยงจะช่วยเหลือครูใหม่ในการปรับตัวให้เข้ากับกระบวนการเรียนการสอนจริงและการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ครูใหม่และครูพี่เลี้ยงจะสังเกตการสอนซึ่งกันและกัน มีการวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อยของครูใหม่เพื่อให้คำแนะนำและปรับปรุง ครูใหม่จะเรียนรู้แบบอย่างที่ดี ครูใหม่และครูพี่เลี้ยงจะร่วมกันการวางแผนการสอน

จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานต้นสังกัดและผู้เกี่ยวข้องต้องร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหาพัฒนาครู และสร้างความมั่นใจให้ครูในการจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่ที่ผ่านมามีความสอดคล้องกัน คือ แนวทางการส่งเสริมให้การดำเนินการพัฒนาศักยภาพของครูประสบความสำเร็จ คือ กระตุ้นครูให้มีความต้องการและกระตือรือร้นที่จะพัฒนาวิชาชีพของตนเองและเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาครู โดยวิธีการที่ผู้บริหารสถานศึกษาและเพื่อนร่วมงาน ต้องช่วยกันเสริมพลังอำนาจให้ครูมีพลังใจ พลังสมอง และพลังการปฏิบัติ เกิดความต้องการในการพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้อันร่วมกัน เพื่อช่วยเหลือกันในด้านวิชาการ สร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันในการจัดการเรียนรู้ และมีวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน ตลอดจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน นอกจากนี้งานวิจัยยังพบว่า การสนับสนุนการพัฒนาความสามารถของครูโดยเครือข่ายครู และความร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงาน จะช่วยให้บทบาทความเป็นมืออาชีพของครูเพิ่มขึ้นและส่งผลให้ครูสามารถค้นพบความต้องการของนักเรียนได้ (DuFour, 2004) เช่นเดียวกัน Rosenholtz (1989) ได้พบว่า ครูผู้สอนที่รับรู้ความสามารถของตนเองสูงมีแนวโน้มที่จะนำความสามารถของตนเองมาใช้ในห้องเรียนและมีความเป็นมืออาชีพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) ที่ได้มีการนำเสนออย่างกว้างขวางทั้งในและต่างประเทศ (DuFour ;& Eaker, 1998; Hord, 2004; วิจารย์ พานิช, 2555) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นแนวทางการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่น่าสนใจยิ่งในยุคปัจจุบัน แนวคิดนี้ได้ประยุกต์มาจากแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ที่พัฒนาต่อมาเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ (Learning School) การพัฒนาครูด้วยหลักการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพนี้ได้แพร่ขยายไปทั่วทั้งในประเทศแคนาดา สหรัฐอเมริกาและประเทศอื่น ๆ ในยุโรป ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาของประเทศ โดยมีกลยุทธ์สำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครู ได้แก่ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ของวิชาชีพครูที่ทำงานร่วมกัน การกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อพัฒนา การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญและการทำงานร่วมกันของครู ด้วยเหตุผลดังกล่าวชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจึงเป็นเครื่องมือ

ให้ครูเป็นผู้ลงมือกระทำด้วยตนเอง เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนการสอน ไม่ใช่เป็นผู้รอรับคำสั่งจากผู้บริหารสถานศึกษาตลอดเวลา จึงอาจกล่าวได้ว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นเครื่องมือปลดปล่อยครู ออกจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจสู่ความสัมพันธ์แนวราบเพื่อร่วมกันสร้างการเปลี่ยนแปลงให้แก่การศึกษา รวมทั้งสร้างการรวมตัวกันของครูให้เข้มแข็งเพื่อทำงานสร้างสรรค์แลกเปลี่ยนแบ่งปันประสบการณ์ซึ่งกันและกัน จนเกิดการสร้างองค์ความรู้หรือยกระดับความรู้จากการทำหน้าที่สอนของครู ในภารกิจประจำวัน (Hord, 2004) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Fullan (2005) ที่พบว่า โรงเรียนที่พัฒนาโดยรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพวิชาชีพของครู สนับสนุนให้ครูเป็นผู้นำร่วม ทำงานร่วม และเรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนา ซึ่งส่งผลให้การจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาต่าง ๆ สูงขึ้นอย่างเด่นชัด ดังนั้น ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอาจจะเป็นกลวิธีพัฒนาครูที่มีประสิทธิภาพเพื่อการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ใน 5 ด้าน คือ 1) การกำหนดจุดประสงค์หรือเป้าหมายการเรียนรู้ 2) การออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 3) การกำหนดภาระงานของนักเรียน 4) การกำหนดวิธีการประเมิน เครื่องมือการประเมิน และเกณฑ์การประเมิน 5) การรายงานผลการประเมินและนำผลการประเมินไปใช้ โดยใช้วิธีการสำรวจด้วยแบบสอบถามออนไลน์กับกลุ่มตัวอย่างครูผู้ช่วย จำนวน 144 คน ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้ช่วยมีสภาพปัญหาด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($M=4.36$, $S.D.=0.76$) โดยด้านที่ครูมีสภาพสภาพปัญหามากที่สุด ได้แก่ การกำหนดจุดประสงค์หรือเป้าหมายการเรียนรู้ ($M=4.67$, $S.D.=0.60$) รองลงมาเป็นการกำหนดภาระงานของนักเรียน ($M=4.52$, $S.D.=0.78$) และการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ($M=4.48$, $S.D.=0.71$) ตามลำดับ และครูผู้ช่วยมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก ($M=4.25$, $S.D.=0.70$) ศึกษานิเทศก์หรือผู้เกี่ยวข้องจึงควรมีนโยบายเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของครูผู้ช่วย ให้ครูสามารถนำไปในการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2. 2560: 64)

ดังนั้น การนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ช่วยให้ครูผู้สอนสามารถพัฒนาบทเรียนในบริบทการทำงานจริงในชั้นเรียนและสถานศึกษาของตน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ผ่านการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง สามารถนำไปใช้พัฒนานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ จากการศึกษาแนวโน้มเกี่ยวกับการนิเทศในทศวรรษหน้า พบว่า การนำเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาช่วยสนับสนุนการนิเทศ ทำให้การนิเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และทันต่อความต้องการของผู้รับการนิเทศ โดยเฉพาะระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในรูปแบบต่าง ๆ ของการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสาร การให้คำปรึกษา การเสนอแนะแหล่งการเรียนรู้ และการนิเทศออนไลน์ ซึ่งช่วยทำให้ผู้นิเทศสามารถติดตามพัฒนาการของผู้สอนได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง กระบวนการนิเทศดังกล่าวข้างต้นจะช่วยพัฒนาทักษะการสะท้อนคิด การประสานความร่วมมือ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้สอน อันจะนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาผลการนิเทศโดยใช้

กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นศรีธรรมราช เขต 2 โดยการนำระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการนิเทศ แนวคิดนี้จะช่วยให้ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาความสามารถในการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน อันจะส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. การนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นศรีธรรมราช เขต 2 ที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะเป็นอย่างไร
2. เอกสารประกอบการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่สร้างขึ้น มีคุณภาพอยู่ในระดับใด
3. เมื่อนำการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยไปใช้ ได้ผลเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นศรีธรรมราช เขต 2
2. เพื่อพัฒนาเอกสารประกอบการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนสำหรับครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นศรีธรรมราช เขต 2
3. เพื่อศึกษาผลการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นศรีธรรมราช เขต 2
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้ช่วยที่มีต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. การนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องอยู่ในระดับมากขึ้นไป
2. เอกสารประกอบการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นศรีธรรมราช เขต 2 ที่สร้างขึ้นมีค่าดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index: E.I.) มากกว่า .50 และมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (Coefficient of Variation: C.V.) อยู่ในระดับดี
3. ครูผู้ช่วยมีความรู้ความเข้าใจด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนหลังการนิเทศสูงกว่าก่อนการนิเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ครูผู้ช่วยมีความสามารถในการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนอยู่ในระดับดีขึ้นไป

5. ครูผู้ช่วยมีความคิดเห็นต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน เห็นด้วยอยู่ในระดับมากขึ้นไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลักในปีการศึกษา 2561 จำนวน 198 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลักในปีการศึกษา 2561 จำนวน 59 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และในแต่ละชั้นใช้วิธีการจับสลากอย่างง่ายมาจำนวน 30 % ของประชากร

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 สมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน ได้แก่

2.1.1 ความรู้ความเข้าใจของครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

2.1.2 ความสามารถของครูในออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

2.2 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

เนื้อหาที่ศึกษา ประกอบด้วย 5 เรื่อง ได้แก่

เรื่องที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

เรื่องที่ 2 วิธีการและเครื่องมือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

เรื่องที่ 3 ภาระงานและเกณฑ์การประเมินภาระงาน

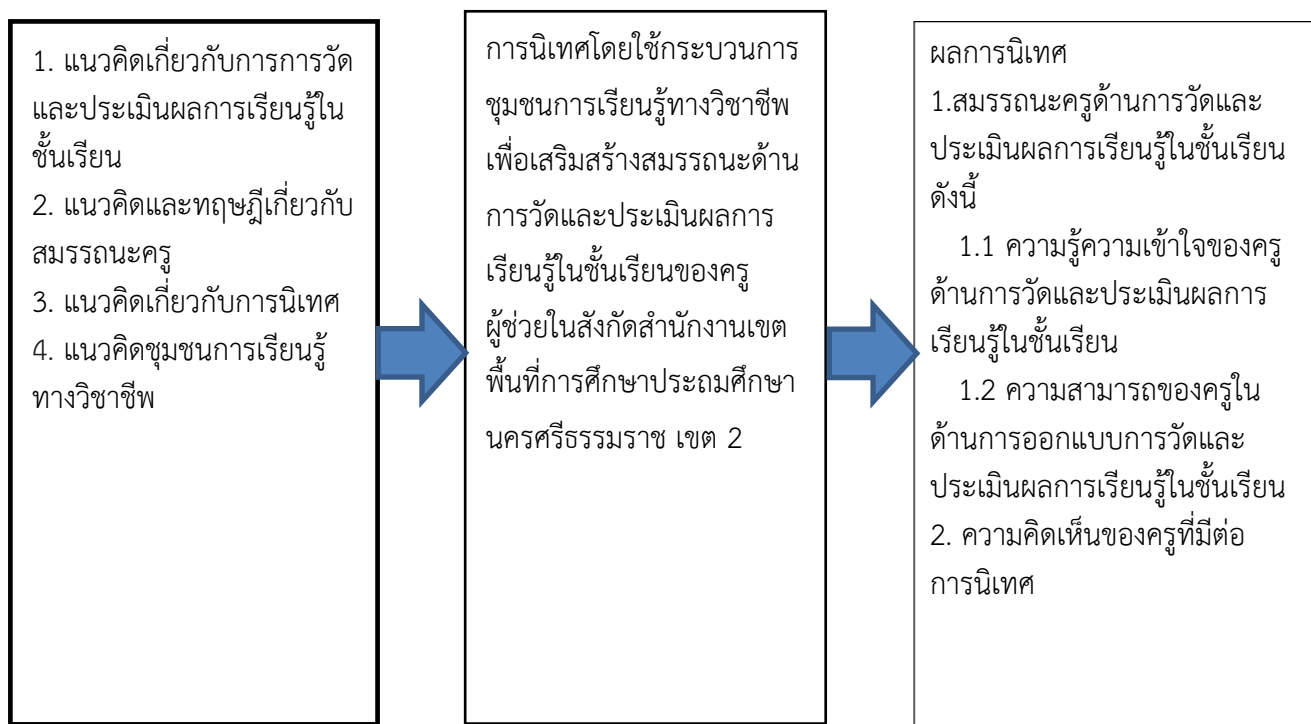
เรื่องที่ 4 การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

เรื่องที่ 5 การออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

ระยะเวลาที่ศึกษา

มีนาคม 2561- มีนาคม 2562

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

- การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ ตีความ บันทึกข้อมูลที่ได้จากการวัดและประเมินผลในระหว่างการจัดการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด แล้วนำผลที่ได้มาตีค่าเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดในตัวชี้วัดของมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตร ข้อมูลที่ได้ทำให้ทราบความก้าวหน้า จุดเด่น จุดด้อย จุดที่ต้องปรับปรุงให้แก่ผู้เรียน การตัดสินผลการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้หรือในรายวิชา และการวางแผนออกแบบการจัดการเรียนการสอนของครู
- การนิเทศ หมายถึง กระบวนการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือครูให้ประสบผลสำเร็จ ในการพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ การเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนให้สูงขึ้น โดยมีเป้าหมายปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
- การนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของผู้ช่วย หมายถึง กระบวนการให้คำแนะนำ ชี้แนะ ให้ข้อเสนอแนะ อภิปรายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อให้ครูสามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้สอดคล้องตามหลักสูตร โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6 องค์ประกอบ คือ
 - 1) การสร้างความตระหนักร่วมกัน
 - 2) การวางแผนการทำงานร่วมกัน
 - 3) การร่วมมือร่วมพลังเรียนรู้
 - 4) เน้นการลงมือปฏิบัติ
 - 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ และ
 - 6) การปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ร่วมกับการประยุกต์ใช้ระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์

4. ชุดการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน หมายถึง เอกสารที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ประกอบการนิเทศสำหรับผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ประกอบด้วย 2 เล่ม ดังนี้

4.1 คู่มือการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน (สำหรับผู้นิเทศ) หมายถึง เอกสารที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นสำหรับผู้นิเทศ เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการนิเทศให้ผู้นิเทศมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้ ซึ่งคู่มือการนิเทศประกอบด้วย 5 บท คือบทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 ความรู้สำหรับผู้นิเทศ บทที่ 3 วิธีดำเนินการนิเทศ บทที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ และบทที่ 5 การรายงานผลการนิเทศ

4.2 เอกสารประกอบการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน (สำหรับผู้รับการนิเทศ) หมายถึง เอกสารที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นสำหรับผู้รับการนิเทศ เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการนิเทศครูผู้ช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยใช้กระบวนการให้ความรู้ ให้ครูฝึกปฏิบัติ ให้มีการนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ซึ่งเอกสารประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ความสำคัญและความเป็นมา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขอบข่ายเนื้อหา ผลที่คาดว่าจะได้รับ คำแนะนำการใช้คู่มือ แบบทดสอบก่อนและหลังการใช้คู่มือ ส่วนที่ 2 เนื้อหา ประกอบด้วย 5 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน หน่วยที่ 2 วิธีการและเครื่องมือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน หน่วยที่ 3 ภาระงานและเกณฑ์การประเมินภาระงาน หน่วยที่ 4 การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด และหน่วยที่ 5 การออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

5. ดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index: E.I.) ของเอกสารประกอบการนิเทศ หมายถึง ค่าที่แสดงความก้าวหน้าในการศึกษาความรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยการเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังการฝึกอบรมกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการฝึกอบรม และคะแนนที่สามารถจะทำได้ที่สูงสุดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการฝึกอบรมซึ่งคำนวณตามวิธีของ Hovland และคณะ

6. สัมประสิทธิ์การกระจาย หมายถึง เปรียบเทียบอัตราส่วนของการกระจาย (S.D.) ของคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ว่ามีการกระจายของคะแนนเป็นร้อยละเท่าไรของคะแนนเฉลี่ย โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน คือ

C.V. ต่ำกว่า	10 %	หมายถึง	ระดับดีมาก
C.V.	10 % - 15%	หมายถึง	ระดับดี
C.V. มากกว่า	15 %	หมายถึง	ระดับปรับปรุง

7. สมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจและความสามารถของครูในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยพิจารณาจากการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตร

7.1 ความรู้ความเข้าใจด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครู หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน วิธีการและเครื่องมือวัดผลในชั้นเรียน การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด การกำหนดภาระงานและเกณฑ์การประเมิน และการ

ออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยจัดทำหน่วยการเรียนรู้ และการจัดทำแผนการเรียนรู้ของครูผู้ช่วย ซึ่งพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่ใช้ในการประเมินครูผู้ช่วยก่อนและหลังการนิเทศ

7.2 ความสามารถของครูในออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติที่ครูผู้ช่วยสามารถวางแผนและออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากแบบประเมินความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วย จากการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และคะแนนที่ได้จากแบบบันทึกการสังเกตการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

8. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของครูผู้ช่วยที่มีต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่ผสมผสานแนวคิดของการกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผ่านระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

9. ครูผู้ช่วย หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการใหม่ไม่เกิน 2 ปี และอยู่ระหว่างเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม และทำหน้าที่จัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ได้พัฒนาความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน ซึ่งสามารถพัฒนาตนเองสู่ความเป็นครูมืออาชีพ

2. สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด สามารถนำผลการวิจัยไปใช้วางแผนในการพัฒนาสมรรถนะครู เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ศึกษานิเทศก์และผู้เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยไปใช้วางแผนในการพัฒนาการนิเทศในเรื่องอื่น ๆ ได้อย่างหลากหลาย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การนิเทศการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศ
 - 1.3 หลักการนิเทศ
 - 1.4 กระบวนการนิเทศการศึกษา
 - 1.5 กิจกรรมการนิเทศ
 - 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา
2. ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
 - 2.1 ความหมายของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
 - 2.2 ลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
 - 2.3 ปัจจัยสนับสนุนความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
 - 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
3. สมรรถนะครู
 - 3.1 แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ
 - 3.2 ความหมายของสมรรถนะ
 - 3.3 ประเภทของสมรรถนะ
 - 3.4 องค์ประกอบของสมรรถนะ
 - 3.5 สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามมาตรฐานวิชาชีพครู
4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน
 - 4.1 ความหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
 - 4.2 จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
 - 4.3 ประเภทของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
 - 4.4 ระดับของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
 - 4.5 ประโยชน์ของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
 - 4.6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน
 - 4.7 แนวการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 4.8 หลักฐานการเรียนรู้/ภาระงาน/ชิ้นงานประเภทต่างๆ
 - 4.9 เกณฑ์การประเมิน (Rubrics)
 - 4.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

1. การนิเทศการศึกษา

1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

คำว่า การนิเทศ (Supervision) แปลว่า การให้ความช่วยเหลือแนะนำ หรือปรับปรุง ดังนั้น การนิเทศการศึกษาก็น่าจะหมายถึง การให้ความช่วยเหลือแนะนำ หรือปรับปรุงเกี่ยวกับการศึกษา โดยเฉพาะในโรงเรียนได้มีผู้ให้ความหมายคำว่า การนิเทศการศึกษา ไว้แตกต่างกัน ดังนี้

แฮร์ริส (วัชรา เล่าเรียนดี. 2553:3; อ้างอิงจาก Harris.1985:10) กล่าวถึงความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึงการที่บุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะคงไว้ หรือเปลี่ยนแปลงปรับปรุงการดำเนินการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์และส่งผลสะท้อนไปถึงการพัฒนานักเรียนด้วย

โอลิวา (วัชรา เล่าเรียนดี. 2553:4; อ้างอิงจาก Oliva.1989:8) ให้ความหมายของการนิเทศว่าเป็นการช่วยเหลือครูเป็นพิเศษเพื่อให้ปรับปรุงการเรียนการสอน และคำสำคัญที่บ่งบอกถึงพฤติกรรมที่ปฏิบัติในการนิเทศคือ การบริการ (Service) และการช่วยเหลือ

กลีคแมน (Glickman. 2010 : 52) ให้ความหมายของการนิเทศไว่ว่า การนิเทศการศึกษามีความหมายถึง หน้าที่ของทางโรงเรียนที่จะต้องปรับปรุงการสอน รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือโดยตรงกับครู (Direct Assistance to Teachers) การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) การให้บริการเสริมวิชาการ (In Service Training) การพัฒนากลุ่ม (Group Development) และการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

สมเดช สีแสง (2551 :751) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการให้คำแนะนำและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียน เพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

วัชรา เล่าเรียนดี (2553:4) กล่าวว่า การนิเทศ หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันด้วยการช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมกันและกันระหว่างผู้ให้การนิเทศ หรือผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ หรือระหว่างเพื่อนครู เพื่อที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิผลในการเรียนของนักเรียน

ฉันทนา จันทร์บรรจง (2554 :32) ให้ความหมายว่า การนิเทศ เป็นกระบวนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ

สรุปได้ว่า ความหมายของการนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือครูให้ประสบผลสำเร็จ ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนให้สูงขึ้น โดยมีเป้าหมายปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

1.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา เป็นทิศทางสำคัญของการดำเนินการนิเทศการศึกษาซึ่งนักการศึกษาหลายท่าน กล่าวไว้ดังนี้

ปรียพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546:8) กล่าวว่า ความมุ่งหมายของการนิเทศการสอนเป็นการมุ่งปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งมีดังนี้

1. เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู

1.1 การนิเทศการสอนให้ข้อมูลแก่ครูในด้านการสอน เพื่อครูจะได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนของตน

1.2 การนิเทศการสอน ช่วยให้ครูได้พัฒนาความรู้ความสามารถในด้านการสอน

1.3 การนิเทศการสอนช่วยส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพการสอนของครู

2. เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน

2.1 เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอนในโรงเรียนเพื่อคุณภาพของนักเรียน

2.2 เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพงานวิชาการในโรงเรียน

3. เพื่อสร้างขวัญ และกำลังใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการสอน

4. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน

วีชรา เล่าเรียนดี (2553 : 7-8) ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศ คือ การปรับกระบวนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพครูที่ส่งผลต่อการ เรียนรู้ของ ผู้เรียน โดยอาศัยกระบวนการนิเทศช่วยเหลือ แนะนำให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติด้านการพัฒนาหลักสูตร เทคนิควิธีการเรียนการสอนใหม่ๆ การใช้และการสร้างสื่อนวัตกรรมด้านการสอนและการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน หรืองานในวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดตามเป้าหมาย

ก๊าด (วีชรา เล่าเรียนดี. 2553:7; อ้างอิงจาก Good.1997:572) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความเจริญงอกงามทางอาชีพ ช่วยพัฒนาความสามารถของครู ช่วยในการเลือกและปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ช่วยเหลือจัดสรร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และปรับปรุงวิธีสอน

กลีคแมน (Glickman 2010 : 54) ได้กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาว่า เพื่อการปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียน (Improve Student Learning) โดยผ่านการให้การนิเทศครูและบุคลากรทางการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ คือ 1) การให้การช่วยเหลือครูโดยตรง (Direct Assistance) 2) การพัฒนากลุ่ม (Group Development) 3) การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) 4) การพัฒนาวิชาชีพ (Professional Development) 5) การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) 6) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ การส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงที่คำนึงถึงความแตกต่างในด้านต่างๆ (Building Community, Facilitating Change and Addressing Diversity)

สรุปจุดมุ่งหมายของการนิเทศได้ว่า เป็นการปรับปรุงกระบวนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ โดยอาศัยการนิเทศ ช่วยเหลือ สนับสนุนให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติด้านการพัฒนาหลักสูตร เทคนิควิธีการเรียนการสอนใหม่ๆ การใช้และการสร้างสื่อนวัตกรรมด้านการสอน ให้ครูสามารถพัฒนางานในวิชาชีพของตนเองได้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลถึงผู้เรียนและคุณภาพการศึกษา

1.3 หลักการนิเทศการศึกษา

อดุลย์ วงศ์ก้อม (2552 :40) ได้สรุปแนวคิดของ Burton and Brukner (1997 :11); Briggs and Jusman (1952 :12); Adams and Dickey (1953 :1); Marks and Stoops (1973 :93) และ Stergiovanni and Starate (1993 :119) เป็นหลักการนิเทศ ดังนี้

1. หลักการประชาธิปไตย เป็นการนำเอาปรัชญาและแนวคิดเรื่องประชาธิปไตยมาใช้ในการปฏิบัติงานนิเทศ โดยเฉพาะการนิเทศแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นกระบวนการนิเทศที่ต้องการให้เกิดความช่วยเหลือกัน ยอมรับกันทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม ร่วมรับผิดชอบด้วยกันในการทำงานจะร่วมกันวางแผน

มิใช่เป็นการสั่งการจากผู้มีอำนาจ ฝ่ายเดียว กระบวนการนิเทศการศึกษาได้คำนึงถึงบรรยากาศในการทำงานร่วมกันเท่านั้น แต่ยักรวมถึงการยอมรับบทบาทของกันและกันที่เปลี่ยนในฐานะผู้นำและผู้ตาม โดยถือหลักการ ดังนี้ ต้องไว้วางใจซึ่งกันและกัน เคารพซึ่งกันและกัน ร่วมมือช่วยเหลือกันและกัน ต้องยึดวิธีการแห่งปัญญาในการตกลง ตัดสินหรือไตร่ตรองในเรื่องทั้งปวง

2. หลักวิทยาศาสตร์ หลักการนิเทศเชิงวิทยาศาสตร์ที่ได้นำมาใช้ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้นิเทศเปลี่ยนไปคือแทนที่ผู้นิเทศจะแนะนำครูเรื่องวิธีการสอนโดยทั่วไป ผู้นิเทศต้องค้นหาวิธีที่เหมาะสมเพื่อให้ครูนำไปปฏิบัติหรือค้นหาวิธีที่เหมาะสมด้วยตนเองโดยมีผู้นิเทศเป็นผู้ช่วยเหลือ ปัจจุบันแนวคิดดังกล่าวได้เปลี่ยนไป การนิเทศเชิงวิทยาศาสตร์ได้กลายเป็นการเน้นหนักเรื่องวิจัยและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงการเรียนการสอนได้ดีขึ้น เพราะหลักวิทยาศาสตร์ในการนิเทศคือกระบวนการค้นหาความจริงในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการนิเทศและปรับปรุงการสอน

3. หลักการสร้างสรรค์ เป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้คนและงานได้ มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย การนิเทศเชิงสร้างสรรค์ได้ ก่อให้เกิดแนวคิดในการนิเทศหลายประการ คือ 1) การนิเทศเป็นทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ หรือกระบวนการกลุ่ม 2) การนิเทศเป็นการแนะแนว 3) การนิเทศเป็นการจัดและปรับปรุงหลักสูตร 4) การนิเทศโดยทีมการสอน เป็นการสร้างความเป็นผู้นำในการนิเทศให้กับครูแม่แบบเพื่อพัฒนางานนิเทศของตนต่อไป

4. หลักภาวะผู้นำ งานด้านการนิเทศการศึกษาก่อให้เกิดแนวคิด การนิเทศแบบภาวะผู้นำร่วมกัน ซึ่งเป็นการนิเทศที่เน้นให้เกิดภาวะผู้นำขึ้นในกลุ่มและ ใช้ภาวะผู้นำที่เกิดขึ้นในแต่ละคนผลักดันให้งานบรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้โดยใช้ภาวะผู้นำที่ทุกคนมีอยู่และได้พัฒนานั้นมาร่วมกันทำงานและความคิดนั้นเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป นับเป็นแนวโน้มประการหนึ่งของการนิเทศการศึกษาในปัจจุบัน

5. หลักการติดต่อสื่อสาร ความสำคัญของการติดต่อสื่อสารเป็นกระบวนการหนึ่งของการนิเทศ การศึกษาที่ศึกษานิเทศก์จะต้องให้ความสำคัญและจะต้องสร้างให้เกิดขึ้น ไม่ใช่ในฐานะผู้ส่งสารและผู้รับข่าวสารเท่านั้นแต่ในฐานะของผู้อำนวย ความสะดวก นักพัฒนา ผู้ดูแลและผู้มีส่วนร่วมในระบบติดต่อสื่อสาร

สุทธนู ศรีไสย์ (2555: 55) มีข้อเสนอเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาว่า เป็นหลักปฏิบัติในการพัฒนาครู นั่นคือปรับปรุงการสอนในชั้นเรียนและในโรงเรียน โดยให้ความช่วยเหลือครูผู้สอนพัฒนาความสามารถ มีแนวความคิดและยึดมั่นอยู่กับการปฏิบัติงานในอาชีพครูตลอดได้ มี 2 ประการ ดังนี้

1. การนิเทศที่มีประสิทธิภาพควรจะต้องตอบสนองต่อการพัฒนาครู ให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน ครูแต่ละคนไม่จำเป็นต้องมีแรงจูงใจหรือมีแนวคิดเหมือนกัน ทุกคน นอกจากนี้การนิเทศไม่ควรช่วยเหลือกลุ่มครูให้มีลักษณะเดียวกันทุกกลุ่ม

2. การนิเทศที่มีประสิทธิภาพจะต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง วิถีชีวิตในวัยผู้ใหญ่ของครู การกระตุ้นให้ครูมีความกระตือรือร้นและรับผิดชอบเพิ่มขึ้น ควรกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอจากวัยเริ่มเป็นผู้ใหญ่จนถึงวัยกลางคน สำหรับวัยผู้ใหญ่ตอนปลายครูควรจะได้รับ การลดความรับผิดชอบลงมาเพื่อให้ครูมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพ

สรุปได้ว่า นิเทศการศึกษาเป็นการพัฒนาครูที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน การนิเทศควรเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ และตั้งอยู่บนหลักการที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีจุดหมายที่ชัดเจน มีการวางแผนงานอย่างเป็นระเบียบ เป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่นให้โอกาสทุกคนได้แสดง

ความสามารถอย่างสร้างสรรค์ ทั้งด้านความคิดและ การกระทำ ซึ่งการปฏิบัตินิเทศต้องยึดหลักการมนุษยสัมพันธ์รวมทั้งให้ขวัญและกำลังใจ แก่ผู้ปฏิบัติงานด้วย

1.4 กระบวนการนิเทศการศึกษา

กระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นส่วนสำคัญยิ่งส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้การนิเทศศึกษาบรรลุตามจุดหมายที่กำหนดไว้ เพราะกระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นขั้นตอนของการปฏิบัติงานอันประกอบไปด้วยการวางแผน การปฏิบัติตามแผนและการประเมินผล ดังนั้นหากผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบในการจัดการนิเทศการศึกษาได้ปฏิบัติตามนิเทศตามกระบวนการ จะสามารถทำให้การนิเทศศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งวัชรา เล่าเรียนดี (2553: 27) ได้สรุปกระบวนการนิเทศการศึกษาว่า มี 7 ขั้นตอนประกอบไปด้วย

1. การวางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
2. เลือกประเด็น หรือเรื่องที่สนใจจะปรับปรุงและพัฒนา
3. นำเสนอโครงการพัฒนาและขั้นตอนการปฏิบัติ
4. ให้ความรู้หรือแสวงหาความรู้จากเอกสารต่างๆ และจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตการสอนในชั้นเรียนและความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่สนใจ
5. จัดทำแผนการนิเทศ กำหนดวัน เวลาที่จะสังเกตการสอน ประชุม ปรึกษาหารือเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์

6. ดำเนินการตามแผน โดยครูและผู้นิเทศ
7. สรุปและประเมินผลการปรับปรุงและพัฒนา รายงานผลสำเร็จ

ชฎากาญจน์ ศรีเนตร (2558: 124-125) สรุปรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ว่ามีกระบวนการ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. การสำรวจความต้องการและความจำเป็น
2. การวางแผนการนิเทศ
3. การดำเนินการนิเทศ
4. การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ และ
5. การขยายผล ยกย่องและเชิดชูเกียรติ

แฮริส (วัชรา เล่าเรียนดี. 2553:20; อ้างอิงจาก Harris.1985:13-15) ได้เสนอกระบวนการนิเทศการศึกษาว่ามี 6 ขั้นตอนดังนี้

1. การประเมินเบื้องต้น (Assessing) เป็นการให้ข้อมูลเบื้องต้นต่างๆ เพื่อจะพิจารณาความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลง เช่น ทำการศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆในองค์กร สังเกตและวิเคราะห์อย่างละเอียดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในองค์กรและประเมินผลการปฏิบัติเพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนา
2. การจัดลำดับความสำคัญ (Prioritizing) เป็นกระบวนการในการกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ และกิจกรรมตามลำดับความสำคัญ
3. การออกแบบ (Designing) เป็นกระบวนการในการวางแผนหรือโครงงานของระบบเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
4. การจัดสรรทรัพยากร (Allocating resources) เป็นกระบวนการจัดสรรทรัพยากร และใช้ทรัพยากรต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5. การประสานงาน (Coordinating) เป็นกระบวนการในการสร้างสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เวลา วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้เหมาะสมเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. การอำนวยการหรือการสั่งการ (Directing) เป็นกระบวนการในการสนับสนุนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง

แอลเลน (วัชรา เล่าเรียนตี. 2553:20 ; อ้างอิงจาก Allen.1969) กล่าวถึงกระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการหลัก 5 กระบวนการ ที่เรียกว่า “POLCA” ดังนี้

1. กระบวนการวางแผน (Planning processes) กระบวนการวางแผนในทัศนะของแอลเลน คือคิดจะทำอย่างไร การกำหนดจุดมุ่งหมายของงานพัฒนาวิธีดำเนินการ กำหนดงานที่จะดำเนินการ คาดคะเนถึงผลที่จะได้รับวางโครงการ

2. กระบวนการจัดสายงาน (Organizing processes) กระบวนการจัดสายงานหรือจัดบุคลากรเพื่อทำงานประกอบด้วย การสร้างเกณฑ์ในการทำงาน การจัดหาทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินงาน การสร้างความสัมพันธ์ของงาน การแบ่งงานโดยกำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติงาน มีการประสานงานการมอบหมายอำนาจให้ตามหน้าที่ การวางโครงสร้างของหน่วยงาน และการพัฒนานโยบายต่างๆ

3. กระบวนการนำ (Leading processes) กระบวนการนำบุคลากรต่างๆ ให้ทำงานนั้น ประกอบด้วย การดำเนินงานต่อไปนี้เป็น การวินิจฉัยสั่งการ การคัดเลือกตัวบุคลากร การกระตุ้นให้บุคลากรทำงาน การริเริ่มปฏิบัติงาน การคิดในการปฏิบัติงาน การให้คำปรึกษาช่วยเหลือ การติดต่อสื่อสาร การให้กำลังใจ การให้คำแนะนำให้มีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน การสร้างนวัตกรรมในการทำงาน ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การแสดงและอธิบายเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

4. กระบวนการควบคุม (Controlling processes) กระบวนการควบคุม ประกอบด้วย การดำเนินงานในสิ่งต่างๆ คือการชี้แนะ การแก้ไขการทำงานที่ไม่ถูกต้อง การพิจารณาลงโทษ การแก้ไขพื้นที่เมื่องานผิดพลาด การให้บุคลากรออกจากงาน การตักเตือน และการกำหนดกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติงาน

5. กระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติงาน (Assessing processes) การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย การตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การวัดพฤติกรรมในการทำงานและการวิจัยผลงาน

จากกระบวนการนิเทศการศึกษาสรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศควรประกอบด้วยขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ การดำเนินการนิเทศ และการวัดและประเมินผลการนิเทศ ซึ่งกระบวนการนิเทศจะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย เพื่อให้การปฏิบัติการณ์นิเทศดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสร้างทักษะ เกิดความรู้ให้กับตัวผู้เรียนเป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด

1.5 กิจกรรมการนิเทศ

กิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการนิเทศการศึกษา มีมากมายหลายแบบ จะต้องมีการเลือกใช้กิจกรรมแต่ละชนิดอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ครูและนักเรียน ดังนั้นผู้นิเทศจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศและสามารถเลือกใช้กิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสม

แฮริส (วัชรา เล่าเรียนตี. 2553:14-14 ; อ้างอิงจาก Harris. 1985) ได้เสนอกิจกรรมการนิเทศ 23 กิจกรรม โดยผู้วิจัยได้สรุปกิจกรรมการนิเทศที่มีความสอดคล้องกันรวมเป็นกิจกรรมเดียวกัน สรุปได้ 21 กิจกรรม ดังนี้

1. การบรรยาย เป็นกิจกรรมที่เน้นการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ของผู้นิเทศไปสู่ผู้รับการนิเทศใช้เพียงการพูดและการฟังเท่านั้น แบ่งเป็น 1) การบรรยาย โดยใช้สื่อประกอบซึ่งจะช่วยให้ผู้ฟังมีความสนใจมากยิ่งขึ้น และ 2) การบรรยายเป็นกลุ่ม เป็นกิจกรรมการให้ข้อมูลเป็นกลุ่มที่มีจุดเน้นที่การให้ข้อมูลตามแนวความคิดหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
2. การให้ดูภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ เป็นการใช้เครื่องมือที่เป็นสื่อ ทางสายตา ได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วีดีโอเทป เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ และเกิดความสนใจมากขึ้น
3. การฟังคำบรรยายจากเทปวิทยุหรือเครื่องบันทึกเสียง เป็นการใช้เครื่องบันทึกเพื่อนำเสนอแนวความคิดของบุคคลหนึ่งไปสู่ผู้ฟังคนอื่น
4. การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวัสดุและเครื่องมือต่างๆ เป็นการนำความรู้ ข่าวสาร ผลงานมาจัดแสดงในรูปแบบต่างๆ กัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านการทำการใช้สื่อต่างๆ ในรูปแบบ กระบวนการ เทคนิควิธีการต่างๆ และเพื่อกระตุ้นให้คณะครูเกิดการพัฒนาตนเอง
5. การสังเกตในชั้นเรียน/การสังเกตการณ์สอนโดยให้บุคคลหนึ่ง ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเรียนการสอนมาสังเกตพฤติกรรมของครูในขณะที่ทำการสอนในสถานการณ์จริง เพื่อให้สามารถพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพโดยใช้ข้อมูลย้อนกลับของผู้นิเทศซึ่งจะช่วยให้ทราบจุดดีหรือจุดบกพร่องของบุคลากรเพื่อใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานหรือใช้ในการพัฒนาบุคลากร
6. การสาธิต เป็นกิจกรรมการให้ความรู้ที่มุ่งให้ผู้อื่นเห็นกระบวนการและวิธีดำเนินการ
7. การสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 1) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กำหนดจุดประสงค์ชัดเจนเพื่อให้ได้ข้อมูลต่างๆ ตามต้องการ 2) การสัมภาษณ์เฉพาะเรื่อง เป็นกิจกรรม การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยจะทำการสัมภาษณ์เฉพาะที่ผู้ตอบมีความสามารถจะตอบได้เท่านั้น และ 3) การสัมภาษณ์แบบไม่ขึ้นนำ เป็นการพูดคุยและอภิปรายหรือการแสดงแนวความคิดของบุคคลที่สนทนาด้วยตามความสนใจกับปัญหาและความสนใจของผู้รับการสัมภาษณ์
8. การอภิปราย เป็นกิจกรรมที่ผู้นิเทศและ ผู้รับการนิเทศปฏิบัติร่วมกันซึ่งเหมาะสมกับกลุ่มขนาดเล็ก มักใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่นๆ
9. การอ่าน เป็นกิจกรรมที่ใช้มากกิจกรรมหนึ่งสามารถใช้ได้กับคนจำนวนมาก เช่น การอ่านข้อความจากวารสาร มักใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่น
10. การวิเคราะห์ข้อมูลและการคิดคำนวณ เป็นกิจกรรมที่ใช้ในการติดตามประเมินผล การวิจัยเชิงปฏิบัติการและการควบคุมประสิทธิภาพการสอน
11. การระดมสมอง เป็นการประชุมเพื่อรับฟังปัญหา ความคิดเห็นข้อเสนอแนะแนวความคิดวิธีการแก้ปัญหาหรือให้ข้อเสนอแนะต่างๆ และข้อมูลใหม่ๆ จากสมาชิกของที่ประชุมโดยให้สมาชิกแต่ละคนแสดงความคิดอย่างเสรี ไม่มีการวิเคราะห์หรือวิพากษ์แต่อย่างใด
12. การบันทึกวีดีโอและการถ่ายภาพ มีประโยชน์ในการประเมินผลงาน และการประชาสัมพันธ์ วิดีทัศน์เป็นเครื่องมือที่แสดงให้เห็นรายละเอียดทั้งภาพและเสียง ส่วนการถ่ายภาพมีประโยชน์มากในการจัดนิทรรศการ
13. การจัดทำเครื่องมือและแบบทดสอบ กิจกรรมนี้เกี่ยวข้องกับการใช้แบบทดสอบและแบบประเมินต่างๆ

14. การประชุมกลุ่มย่อย หมายถึง การประชุมปรึกษาหารือ ชี้แจง สั่งการหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อให้ผู้เข้าประชุม มีความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการปฏิบัติงานโดยสามารถนำไปพัฒนางานให้มีคุณภาพขึ้น มุ่งเน้นการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มมากที่สุด

15. การจัดทัศนศึกษา เป็นการพาบุคลากรเดินทาง ไปสถานที่แห่งอื่นเพื่อไปศึกษาและดูงานที่สัมพันธ์กับงานที่ตนปฏิบัติ

16. การเยี่ยมเยียน หมายถึง การที่ผู้นิเทศพบและสังเกตการทำงานของครูในชั้นเรียน

17. การแสดงบทบาทสมมติ เป็นกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของบุคคล กำหนดสถานการณ์ขึ้นแล้วให้ผู้ที่ทำกิจกรรมตอบสนองหรือปฏิบัติตนเอง ไปตามธรรมชาติที่ควรจะเป็น

18. การเขียน เป็นกิจกรรมที่ใช้เป็นสื่อกลางในการนิเทศ เกือบทุกชนิด เช่น การเขียนโครงการนิเทศ บันทึกข้อมูล เขียนรายงาน ฯลฯ

19. การปฏิบัติตามคำแนะนำ เป็นกิจกรรม ที่เน้นการปฏิบัติในขณะที่ปฏิบัติมีการดูแลช่วยเหลือ มักใช้กับรายบุคคลหรือกลุ่มขนาดเล็ก

20. การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ หมายถึง การมอบหมายเอกสาร ให้ผู้รับการนิเทศไปศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วนำความรู้ที่ได้ออกมาถ่ายทอดให้แก่คณะครู

21. การอบรม หมายถึง การให้ครูได้เข้าศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในวิชาชีพ ส่วนการสัมมนา หมายถึง การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่สนใจร่วมกันเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ครูมีการตื่นตัวทางวิชาการและนำความรู้ ความสามารถที่ได้จากการอบรมสัมมนาไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และเพื่อสรุปความคิดเห็นหาแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน

สรุปได้ว่า กิจกรรมการนิเทศการศึกษาของมีหลากหลายกิจกรรมทั้งกิจกรรม ที่ผู้นิเทศเป็นผู้ปฏิบัติ กิจกรรมที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศปฏิบัติร่วมกันและกิจกรรมที่ผู้รับการนิเทศเป็นผู้ปฏิบัติ การเลือกใช้กิจกรรมนิเทศขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการนิเทศ อาจใช้กิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือใช้กิจกรรมการนิเทศหลายๆ กิจกรรมร่วมกันก็ได้

1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ

ศิริประภา พลฤทธิ์กุล (2557:245-246) ได้วิจัยและพัฒนากระบวนการนิเทศตามแนวการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์บัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการนิเทศตามแนวการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน มีโครงสร้างประกอบด้วย 1) แนวคิดพื้นฐานของ กระบวนการฯ ได้แก่ การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน การเรียนรู้แบบร่วมมือ การสะท้อนความคิด และทฤษฎีวิวัฒนาการเชิงสังคม 2) หลักการพื้นฐานของกระบวนการฯ ได้แก่ นิสิตมีบทบาทหลักในการชี้แนะตนเอง สะท้อนความคิด สร้างองค์ความรู้ในฐานะผู้ปฏิบัติ ภายใต้วงจรเกลียวเวียนแห่งการทำงานกลุ่มแบบร่วมมือกัน อย่างลุ่มลึกและต่อเนื่อง โดยอาจารย์นิเทศก็เป็นกัลยาณมิตรสนับสนุน กระตุ้นให้คำปรึกษา 3) วัตถุประสงค์ คือ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ 4) เนื้อหาประกอบด้วย การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กอนุบาล และกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน 5) ขั้นตอนของกระบวนการแบ่งได้ 6 ระยะ ได้แก่ กำหนดบทเรียน วิจัย บทเรียนอภิปรายบทเรียน วิจัยบทเรียนรอบที่สอง อภิปรายบทเรียนรอบที่สอง และรวบรวมการเรียนรู้ 6) ลักษณะของกลุ่มพัฒนาบทเรียน เป็นการทำงานแบบร่วมมือที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของกระบวนการ

อย่างเคารพความเท่าเทียมกัน 7) การประเมินผล ได้แก่ การประเมินตามมาตรฐานสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิต

2. ผลการดำเนินงานกระบวนการนิเทศฯ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมกระบวนการฯ นิสิตร้อยละ 100 พัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น ตั้งแต่ 1 - 4 ระดับ ทุกหน่วยสมรรถนะ หลังเข้าร่วมกระบวนการฯ นิสิตมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับ 3 ขึ้นไป ร้อยละ 100 ใน 17 หน่วยสมรรถนะ และ ร้อยละ 94.12 ในอีก 1 หน่วยสมรรถนะตามลำดับ และ นิสิตร้อยละ 100 มีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกระบวนการระดับมากขึ้นไปทุกตัวบ่งชี้

นพพรพรรณ ญาณโกมุท (2558: บทคัดย่อ) ได้วิจัยพัฒนารูปแบบการนิเทศ ภายในตามแนวคิดการศึกษาชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบ การนิเทศภายในที่พัฒนาขึ้น มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ ของรูปแบบ กระบวนการนิเทศภายใน และการประเมินผลรูปแบบ ผลการประเมินคุณภาพ ของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุดและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติจริง ผลการใช้รูปแบบพบว่า หลังการใช้ รูปแบบการนิเทศภายในครูมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้และสมรรถนะในการนิเทศภายในสูงขึ้น โดยแยกเป็นรายด้าน ดังนี้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และการนิเทศภายใน หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการนิเทศภายในหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ไพลิน สุ่มังคะ (2559: 127-131) ได้วิจัยพัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน ดานการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดการนิเทศภายใน ดานการจัดการเรียนการสอนสำหรับครู พบว่ามีองค์ประกอบหลัก 4 ดาน คือ 1) บุคลากรนิเทศ 2) กระบวนการนิเทศภายใน 3) เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศภายใน 4) ขอบข่ายการนิเทศภายในดานการจัดการเรียนรู้

2. สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายใน ดานการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูทั้ง 4 ดาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. รูปแบบการนิเทศภายในดานการจัดการเรียนการสอนสำหรับครู พบว่า มีองค์ประกอบหลัก 4 ดาน คือ 1) บุคลากรนิเทศ 2) กระบวนการนิเทศภายใน 3) เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศภายใน 4) ขอบข่ายการนิเทศภายใน ดานการจัดการเรียนรู้สวนกระบวนการนิเทศภายใน 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) วางแผนการนิเทศ 2) การให้ความรู้ความเข้าใจในการทำงาน 3) การลงมือปฏิบัติงาน 4) สร้างเสริมกำลังใจ 5) ประเมินผลการนิเทศ 6) การพัฒนาให้ต่อเนื่อง ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า ผลจากแบบบันทึกผลหลังการปฏิบัติ ผู้ทดลองใช้มีความเห็นว่าเป็นไปตามเป้าหมายคิดเป็นร้อยละ 28.57 มีความเห็นว่าเป็นไปมากกว่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 71.43 และมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

นัยนา ฉายวงค์ (2560 :209-212) ได้วิจัยพัฒนารูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างผสมผสาน เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น มี 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการนิเทศ และการวัดผลประเมินผล กระบวนการนิเทศ มี 4 ขั้นตอน คือ 1) การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ 2) การวางแผนการนิเทศ 2) การปฏิบัติการณ์นิเทศ และ 3) การประเมินและรายงานผลการนิเทศ

2. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศ มีดังนี้

- 2.1 ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน หลังนิเทศสูงกว่าก่อนนิเทศ และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 - 2.2 ความสามารถด้านการจัดทำเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 - 2.3 ความสามารถด้านการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 - 2.4 ความสามารถด้านการจัดทำรายงานผลการวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 - 2.5 ครูมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้ แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการวิจัยชั้นเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
- จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ สรุปได้ว่า รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นมีความหลากหลาย และทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น และมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาอยู่ในระดับมาก

2. แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2.1 ความหมายของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community)

คำว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในภาษาไทยมีการใช้อย่าง หลากหลาย เช่น ชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาการ ชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ชุมชนครูเพื่อศิษย์ ชุมชนกัลยาณมิตรเพื่อศิษย์ สำหรับในภาษาอังกฤษ ใช้คำว่า “Professional Learning Community” ชื่อย่อ คือ “PLC” ซึ่งมีนักการศึกษาและนักวิจัยหลายท่านให้ความหมายของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้

ดูโพล์ ; และคนอื่นๆ (DuFour ;& et. al. 2010 : 9 - 14) ให้ความหมายว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการรวมกลุ่มบุคคลที่มีเป้าหมายเดียวกันและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นที่แต่ละคนให้ความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการสืบเสาะแสวงหาความรู้ และพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง

โทลล์ ; และหลุยส์ (Toole ;& Louis. 2002 : 11) ให้ความหมายว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นลักษณะของกลุ่มคนที่มีการแลกเปลี่ยนและพูดคุยในเชิงวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน และร่วมมือกันปฏิบัติงานโดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ และส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553 : 8) ได้ให้ความหมายของสังคมแห่งการเรียนรู้ไว้ว่า สังคมแห่งการเรียนรู้ หมายถึง ลักษณะของหน่วยงานหรือชุมชนที่ดำเนินการเรื่องใด เรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องพร้อมๆ กัน เกี่ยวกับการอนุรักษ์ บำรุง รักษา พัฒนา ปกป้อง ค้ำครอง พิทักษ์ ส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือ สืบสาน พัฒนา เผยแพร่ และปลูกจิตสำนึกให้แก่สมาชิกได้ เรียนรู้ด้วยวิธีการผ่านผู้รู้ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและจากองค์กร ความรู้ต่างๆ ซึ่งทำให้สมาชิกสามารถสร้างความรู้ สร้างทักษะและมีระบบการจัดการความรู้ที่ดี ตลอดจนใช้ความรู้เป็นเครื่องมือในการเลือกและตัดสินใจในการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาการดำเนินชีวิตให้ มีความเหมาะสมกับสภาพของหน่วยงานหรือชุมชนนั้นๆ

วิจารณ์ พานิช (2555 : 139) ให้ความหมายของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ว่า หมายถึง การรวมตัวกันของครูในโรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้ให้ศิษย์ได้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (21% Century Skill) โดยที่ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียน ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ระดับประเทศ เข้าร่วมจัดระบบสนับสนุน ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อเนื่อง เป็นการพัฒนา วิธีการเรียนรู้ของศิษย์อย่างต่อเนื่อง เป็นวงจรไม่รู้จบ นั่นคือการ “พัฒนาคุณภาพต่อเนื่อง” (CQI - Continuous Quality Improvement) และอีกความหมายหนึ่งที่ วิจารณ์ พานิช (2555 : 139) ได้เสนอไว้ในหนังสือ วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ว่า PLC คือ กระบวนการต่อเนื่อง ที่ครูและนักการศึกษาทำงานร่วมกันในวงจรของการร่วมกันตั้งคำถาม และการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อบรรลุผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นของนักเรียน โดยมีความเชื่อว่า หัวใจของการพัฒนาการเรียนรู้ของ นักเรียนให้ดีขึ้น อยู่ที่การเรียนรู้ที่ฝังอยู่ในการทำงานของครูและนักการศึกษา

สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา (2554 : 2) กล่าวถึงชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นกระบวนการเรียนรู้ผ่านบทเรียน (Lesson Study) ที่ช่วยให้ครูรู้และเข้าใจศักยภาพของตนเอง สามารถกำหนดเป้าหมาย และแนวทางการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นกระบวนการที่ เกิดในห้องเรียน คุณภาพ อันประกอบด้วย การมีแผนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ การใช้สื่อ ICT การใช้วินัยเชิงบวก การวัดและประเมินผลรอบด้าน ภายใต้กระบวนการสอนแนะ (Coaching) และ กระบวนการเป็นที่เลี้ยง (Mentoring)

สรุปได้ว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมกลุ่มของบุคคลที่มี เป้าหมายเดียวกัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการพูดคุย เชิงวิพากษ์วิจารณ์ การสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการสืบเสาะแสวงหาความรู้ การปรับปรุง พัฒนางานอย่างต่อเนื่องภายใต้การทำงานที่มีเป้าหมายร่วมกัน

2.2 ลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นแนวคิดทางทฤษฎีที่ประกอบด้วยแบบแผนทางพฤติกรรม เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และแบบแผนทางความเชื่อหรือบรรทัดฐาน เช่น เป้าหมาย และค่านิยม เป็นต้น ส่วนนิยามของคำว่า “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” มีองค์ประกอบ 2 ส่วนที่สำคัญ คือ ส่วนที่เป็นกระบวนการ เช่น การแลกเปลี่ยนและพูดคุยสอบถามเชิงวิพากษ์วิจารณ์ การสะท้อนผลและร่วมมือรวมพลังในการปฏิบัติงาน และส่วนที่เป็นผลลัพธ์ที่คาดหวัง คือ การเป็นครูมืออาชีพที่มุ่งสู่ผลประโยชน์ซึ่งเป็นการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ

วิจารณ์ พานิช (2553 : 133-136) ได้สรุปลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือสำหรับให้ครูรวมตัวกันเป็นชุมชน (Community) ทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในระดับปฏิบัติการเรียนรู้ เป็นการปฏิรูปที่เกิดจากภายใน คือ ครูร่วมกันดำเนินการเพื่อให้การปฏิรูปการเรียนรู้ ดำเนินคู่ขนานและเสริมแรงกัน ทั้งจากภายในและจากภายนอก

2. เป็นเครื่องมือให้ครูเป็นผู้ลงมือกระทำ ปลดปล่อยครูออกจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจสู่ความสัมพันธ์แนวราบ เพื่อร่วมกันสร้างการเปลี่ยนแปลงให้แก่การศึกษา รวมทั้งการรวมตัวกันของครูในการทำงานเชิงสร้างสรรค์ นำประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ เช่น แบบ PBL และนวัตกรรมอื่น ๆ ที่ตน

ทดลอง มาแลกเปลี่ยนแบ่งปันกันเกิดการสร้างความรู้ หรือยกระดับความรู้ในการทำงานที่จาก ประสบการณ์ตรง และจากการเทียบเคียงกับทฤษฎีที่คนศึกษา และเผยแพร่ไว้

3. เป็นเครื่องมือที่จะช่วยนำไปสู่การตั้งโจทย์และทำวิจัยในชั้นเรียน ที่ทรงพลังและ สร้างสรรค์ ช่วยในการออกแบบวิธีวิทยาการวิจัย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลผลงานวิจัย และการสังเคราะห์ ออกมาเป็นความรู้ใหม่ ที่เชื่อมโยงกับบริบทความเป็นจริงของสังคมไทย ของวงการศึกษไทย เป็นผลงาน วิจัยในชั้นเรียนที่ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะข้อมูลในชั้นเรียนเท่านั้น แต่จะเชื่อมโยงสู่ชีวิตจริงของผู้คนที่ เป็น บริบทของการเรียนรู้ของนักเรียนและการทำหน้าที่ครู

4. เป็นการรวมกลุ่มบุคคลที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นที่แต่ละคนให้ ความสนใจเกี่ยวกับการ พัฒนาทางการศึกษาที่เชื่อว่าเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ (Powerful Tool) ที่ทำให้การสื่อ ความหมายระหว่างกลุ่มบุคคลที่มีเป้าหมายเดียวกันพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้จนเกิดการ สื่อสารที่มี ประสิทธิภาพ (Effective Communication) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นกระบวนการที่มีความ ต่อเนื่องในการทำงานของนักการศึกษาที่มีการดำเนินการภายใต้วงจรของการวิจัยปฏิบัติการ เพื่อให้เกิด การสืบเสาะแสวงหาความรู้ และพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ วิจารณ์ พานิช (2555 : 139) สรุปลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็น กิจกรรมที่ซับซ้อนมีหลากหลายองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่

1. เน้นการเรียนรู้
2. มีวัฒนธรรมร่วมมือกันเพื่อการเรียนรู้ของทุกฝ่าย
3. ร่วมกันตั้งคำถามต่อวิธีการที่ดี และตั้งคำถามต่อสภาพปัจจุบัน
4. เน้นการลงมือทำ
5. มุ่งพัฒนาต่อเนื่อง
6. เน้นที่ผล (หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของศิษย์)

ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม (2553 : 19 - 21) ได้สรุปลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพว่ามี องค์ประกอบหลักที่สำคัญอยู่ 5 ประการ คือ

1. การมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน (Shared norms and values) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกี่ยวกับเรื่องการมีฐานความรู้ทางเทคนิคร่วมกัน นับว่าเป็นหลักพื้นฐานสำคัญของชุมชนการเรียนรู้ วิชาชีพต่างๆ ที่จะต้องสร้างให้เกิดขึ้นในชุมชนในทำนองเดียวกัน พบว่า การมีพันธกิจ (Mission) ร่วมกัน และชัดเจนเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาความเป็นชุมชนการเรียนรู้ (Learning community) ใน โรงเรียน ในที่นี้จะเห็นว่าถึงแม้การมีพันธกิจร่วมกันและการมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกันจะไม่ เหมือนกันทีเดียว แต่ทั้งสองสิ่งนี้ได้มุ่งเน้นไปที่ความต้องการจำเป็นสำหรับชุมชนในโรงเรียน เพื่อพัฒนา ความรู้สึกในการเป็นส่วนหนึ่งและมีส่วนร่วมกันในวัตถุประสงค์และเป้าหมายทางการศึกษาที่สำคัญของ โรงเรียน

2. การวางเป้าหมายร่วมกันสู่การเรียนรู้ของนักเรียน (Collective focus on student learning) โรงเรียนต้องการให้ครูมีเทคนิคการสอนและกลยุทธ์ที่หลากหลายที่สามารถ เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการ เรียนรู้ของนักเรียนได้ ทั้งนี้สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้น่าจะมาจากความคาดหวัง ระดับสูงของครูต่อนักเรียน บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่านักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และข้อผูกพันของ ครูต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

3. การร่วมมือรวมพลัง (Collaboration) การร่วมมือรวมพลังนี้เป็นคุณลักษณะที่ถูก สร้างขึ้น โดยการอภิปรายแล้วนำมาสู่ข้อสรุปของครูถึงการพัฒนาร่วมกันเกี่ยวกับทักษะที่สัมพันธ์กับความ สำเร็จ

หรือความเชี่ยวชาญใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานการสอน หรือโดยการสร้างองค์ความรู้ แนวความคิดหรือโครงการที่จะสามารถช่วยให้ครูมีความเชี่ยวชาญ หรือชำนาญการมากขึ้น รวมทั้งเสริมสร้างสมรรถนะโรงเรียน ทั้งนี้การร่วมมือรวมพลังดังกล่าวได้นำไปสู่การสร้างความเข้าใจระหว่าง ครูซึ่งมักจะเชื่อมโยงไปสู่การมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกันของโรงเรียน นอกจากนี้ยังส่งเสริมการทำงานร่วมกันของครูในโรงเรียนโดยมีความเกี่ยวข้องกับงานที่สัมพันธ์กับการสอน ได้แก่ การแลกเปลี่ยนเทคนิคการสอน สื่อการสอน และกลยุทธ์ต่างๆ เช่น การประเมินโปรแกรมที่สอน เป็นต้น ทั้งนี้การร่วมมือรวมพลังนี้ไม่ใช่ลักษณะการร่วมมือรวมพลังนี้ไม่ใช่ลักษณะการร่วมมือรวมพลังขอ ครูเพียงไม่กี่คน แต่เป็นการร่วมมือรวมพลังของครูในภาพรวมทั้งหมดของโรงเรียน

4. การชี้แนะการปฏิบัติ (Deprivatized practice) ภายในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสามารถปฏิบัติงานการสอนให้เป็นสาธารณะและได้รับข้อมูลป้อนกลับที่สร้างสรรค์จากเพื่อนร่วมงานได้ในลักษณะเช่นนี้จะมีการพูดคุยสนทนากันมากขึ้นระหว่างครูด้วยกัน โดยจะช่วยให้มีการพิจารณาว่ายังมีสิ่งใดที่ยังไม่สามารถทำได้ในระหว่างการสอน รวมทั้งยังช่วยให้ครูได้เรียนรู้จากครูคนอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จและสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อความไม่ประสบความสำเร็จ อันจะทำให้เกิดผลทางบวกต่อการเรียนการสอนในภาพรวมของโรงเรียน

5. การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflective dialogue) การพูดคุยสนทนาระหว่างครู ควรเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานการสอน นอกจากนี้การพูดคุยสนทนากันดังกล่าวควรขยายไปสู่ประเด็น ความเป็นองค์กร (Organization) ความเสมอภาค (Equity) และความเป็นธรรม (Justice) ของโรงเรียนอีกด้วย เพราะว่าประเด็นเหล่านี้อาจจะกลายเป็นเครื่องมือ หรือกลไกในการทบทวนประเด็นพื้นฐานสำคัญของการสอนซึ่งเกี่ยวข้องกับความเป็นชุมชนในภาพรวมทั้งหมดของครู ซึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างหลักความเชื่อ บรรทัดฐาน และค่านิยมของชุมชนในโรงเรียน

นิวแมน ; และคนอื่น ๆ (Newmann ;& et.al. 1996 : 181-182) ได้กล่าวถึงลักษณะ 5 ประการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้

1. กำหนดบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน (Shared Values and Norms) โดยมีเป้าหมายที่การพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ความคาดหวังตามบริบทของโรงเรียน ผู้ปกครอง ครูและผู้บริหาร
2. มีจุดเน้นที่ชัดเจนสอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน (Clear and Consistent)
3. การสนทนาสะท้อนผลที่นำไปสู่การสนทนาอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องในหมู่ครูเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนและการพัฒนานักเรียน (Reflective Dialogue)
4. ปรับปรุงการปฏิบัติสู่ชุมชน (Deprivatizing Practice)
5. ส่งเสริมความร่วมมือรวมพลัง (Focusing on Collaboration)

ฮอร์ด (Hord 1997 : 24) ได้ศึกษาและสรุปลักษณะของการดำเนินงานของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ประสบผลสำเร็จ มีลักษณะ 5 ประการ ดังนี้

1. สนับสนุนและกระจายอำนาจ (Supportive and Shared Leadership) การมีส่วนร่วมด้านงบประมาณอย่างมีหลักการของผู้นำ การให้อำนาจและความรับผิดชอบโดยเชิญชวน ทีมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2. กำหนดค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Values and Vision) วิสัยทัศน์ ร่วมกันที่ได้รับการพัฒนาจากความมุ่งมั่นอย่างแน่วแน่ในส่วนของทีมงานต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและที่มีการพูดคุยสม่ำเสมอและอ้างอิงเพื่อการทำงานของทีมงาน

3. เก็บเกี่ยวความรู้อย่างสร้างสรรค์ (Collective Creativity) การเก็บเกี่ยวความรู้จากทีมงานและการประยุกต์ใช้การเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีปฏิบัติที่ดีของแต่ละบุคคล (Shared Personal Practice) การเยี่ยมชมและติดตามตรวจสอบพฤติกรรมของครูแต่ละคนในห้องเรียนจากเพื่อนร่วมงาน เสนอแนะข้อมูลย้อนกลับ และให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการพัฒนาทั้งรายบุคคลและชุมชน

5. สนับสนุนตามเงื่อนไข (Supportive Conditions) เงื่อนไขทางกายภาพและความสามารถของมนุษย์ที่สนับสนุนการดำเนินงาน

ดูโพล์ ; และเอ็กเคอร์ (Dufour ;& Eaker. 1998 : 25-29) ได้กล่าวถึงลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพว่ามี 6 ประการ ดังนี้

1. กำหนดพันธกิจ วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม (Shared Mission, Vision, and Values) เป็นความมุ่งมั่นร่วมกันที่จะสร้างหลักการเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่เชื่อมต่อกับความเชื่อ และสิ่งที่พวกเขาสร้างขึ้นในโรงเรียน ซึ่งจะถูกรับรองโดยผู้คนทั่วทั้งโรงเรียน

2. สร้างวัฒนธรรมการสืบเสาะ (Collective Inquiry) เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงฟื้นฟูให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กิจกรรมการแก้ปัญหาเปิดกว้าง รับความคิดใหม่ แสวงหาวิธีการใหม่ๆ และสะท้อนให้เห็นถึงผลการดำเนินงาน ซึ่งตระหนักดีว่ากระบวนการในการค้นหาคำตอบมีความสำคัญมากกว่าการมีคำตอบ

3. สร้างทีมร่วมมือกันเรียนรู้ (Collaborative Teams) โครงสร้างพื้นฐานของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นกลุ่มของทีมงานที่มีการทำงานโดยมีจุดประสงค์ร่วมกัน ดังนั้นการเสริมสร้างศักยภาพของโรงเรียนในการเรียนรู้จึงเป็นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มมากกว่างานเดี่ยว การเรียนรู้ของทีมมุ่งเน้นไปที่การฟื้นฟูองค์กร เต็มใจในการทำงานร่วมกันและมีกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

4. วางแนวทางการดำเนินการดำเนินงานและทดลองสิ่งใหม่ (Action Orientation and Experimentation) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน โดยสมาชิกขององค์กรเกิดแรงบันดาลใจในการดำเนินการเพื่อทำวิสัยทัศน์ให้เป็นจริง สมาชิกของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมักจะร้องขอให้มีการพัฒนา การทดสอบและประเมินทฤษฎี ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสาเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้น พัฒนาทฤษฎีขึ้นใหม่ทดลองใช้แบบทดสอบใหม่ในการประเมินผล เป็นต้น

5. ปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) ตามผลการประเมินของผลลัพธ์และยังคงค้นหาแนวทางที่มีลักษณะที่ดีกว่า นับเป็นหัวใจของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สมาชิกของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาต่างรับรู้ความจริงที่ว่าพันธกิจวิสัยทัศน์และอุดมการณ์จะไม่ประสบความสำเร็จเต็มที่ แต่จะต้องทำต่อไปให้เป็นกิจวัตร

6. กำหนดผลลัพธ์ (Results Orientation) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความตระหนักดีว่าความพยายามที่จะพัฒนาการกำหนดพันธกิจวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม มีส่วนร่วมในการสร้างวัฒนธรรมการสืบค้น สร้างทีมร่วมมือกันเรียนรู้ ดำเนินการและเน้นการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จะต้องมีการประเมินผลบนพื้นฐานของผลลัพธ์ที่ชัดเจนที่ตั้งไว้ โดยสะท้อนผลเพื่อที่จะศึกษาการดำเนินงานและผลกระทบจากการดำเนินการ

ฮอลล์ ; และฮอร์ด (Hall ;& Hord. 2006 : 26) ได้กล่าวถึงชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในหนังสือ Implementing Change : Patterns, Principals, and Potholes (2nd ed.) (2006) และได้ ระบุลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 5 ประการ ดังนี้

1. กำหนดค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Values and Vision)
2. มุ่งมั่นที่จะเรียนรู้และประยุกต์ใช้การเรียนรู้ (Collective Learning and Application)
3. ให้การสนับสนุนและเป็นผู้นำร่วมกัน (Supportive and Shared Leadership)
4. ให้การสนับสนุนช่วยเหลือตามเงื่อนไข (Supportive Conditions)
5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีปฏิบัติที่ดีของแต่ละบุคคล (Shared Personal Practice)

ฮอร์ด ; รอสซิน ; และ ซอมเมอร์ (Hord ; Roussin ;& Sommers. 2010 : 27-189) ได้กำหนดลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. ความเชื่อค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Beliefs, Values, and Vision) ความเชื่อในสิ่งเดียวกันเป็นจุดเริ่มของการกำหนดค่านิยมของสมาชิกที่ยึดถือร่วมกันในโรงเรียน วิสัยทัศน์ของโรงเรียน วิธีการทำงานและเป้าหมายที่ต้องการให้เกิด จึงเป็นฐานในการสร้างค่านิยม กระบวนการทำงานร่วมกันควรจะดำเนินการโดยผู้บริหารและครูในการพัฒนาและกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน การทำงานร่วมกันของครูและผู้บริหารเป็นลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งมุ่งไปที่นักเรียนและความสำเร็จของการเรียนรู้อย่างไม่หยุดยั้ง สมาชิกมีความมุ่งมั่นที่จะจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจากหลักฐานในการเรียนรู้ของนักเรียน ทีมงานประสิทธิภาพเชื่อว่านักเรียนแต่ละคนมี ความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ดี ความสัมพันธ์ของแต่ละบุคคลได้รับการส่งเสริมโดยการดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ความไว้วางใจ การสื่อสารที่เปิดเผย และเชื่อว่าความต่อเนื่องของการปฏิบัติสามารถเพิ่ม ความสามารถของพวกเขาผ่านการเรียนรู้ร่วมกัน

2. ให้การสนับสนุนและเป็นผู้นำร่วมกัน (Shared and Supportive Leadership) เมื่อทีมงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนแสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้นำ นั่นคือพวกเขาร่วมมือ รวมพลังมีอำนาจและตัดสินใจ ให้ความร่วมมือกับทีมงานเหมือนเป็นผู้เรียนและสนับสนุนการตัดสินใจ และแนวทางในการสนับสนุนสมาชิกในการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำให้มีคุณภาพ ลักษณะของการสร้างภาวะผู้นำนี้เป็นวิธีการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ต้องกระจายอำนาจ อำนวยความสะดวก แก่ทีมงาน และมีส่วนร่วมได้โดยไม่ต้องครอบด้วยอำนาจ หลักการของครูในกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ การเรียนรู้ การใช้คำถามบูรณาการและค้นหาวิธีการที่จะนำไปสู่การปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน

3. เงื่อนไขของโครงสร้าง (Structural Conditions) ในด้านของโครงสร้างตามเงื่อนไขเวลาและตำแหน่งที่ตั้งของชุมชนที่จะพบปะเป็นสิ่งสำคัญจำเป็นสำหรับกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แต่ยังมีองค์ประกอบอื่นๆ ที่สำคัญกว่าเรื่องของเวลา นั่นคือ ขนาดของโรงเรียนและความใกล้ชิดคุ้นเคยของแต่ละบุคคล ขั้นตอนการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ทรัพยากรการเรียนรู้ที่จะสืบค้นทั้งวิธีการเรียนรู้ใหม่ๆ เนื้อหาเชิงลึก เทคนิคการสอนแนวใหม่ หนังสือ วารสาร ซีดีและสื่ออุปกรณ์อื่น ๆ รวมทั้งทรัพยากรมนุษย์ และการกำหนดปฏิทินตารางเวลาและ โครงสร้างซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ทีมงานสามารถจัดประชุมการทำงานของพวกเขาได้โดยไม่โดดเดี่ยวใครจากกลุ่ม

4. เงื่อนไขของความสัมพันธ์ (Relational Conditions) องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์สนับสนุนชุมชนแห่งการเรียนรู้ของมนุษย์และการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างเปิดเผยบอก

กล่าวตามความเป็นจริง และทัศนคติที่ดีและให้ความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน สนทนาอย่างเปิดเผย อภิปรายและโต้แย้งเป็นประจำ และชื่นชมยินดีกับความสำเร็จในเป้าหมายที่ประสบความสำเร็จ

5. มุ่งมั่นที่จะเรียนรู้และประยุกต์ใช้การเรียนรู้ (Intentional Collective Learning and Application) กระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดำเนินการสนทนาที่กำหนดเป้าหมายที่นักเรียนและวิธีการจัดการเรียนรู้และบทสนทนาที่สะท้อนผลเพื่อที่จะประเมินผลการปฏิบัติที่ดีที่สุด การตัดสินใจก็รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนต้องเรียนและวิธีการที่จะเรียน นอกจากนั้นสมาชิกต้องฉลาดที่จะกำหนดล่วงหน้าว่าพวกเขาจะติดตามความคืบหน้าในการเรียนรู้และในการถ่ายโอนการเรียนรู้ของพวกเขาไปสู่ชั้นเรียน ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นในชุมชนไม่ได้อยู่ในชุมชนแต่หมายถึงการที่จะหาทางไปสู่การปรับปรุงการปฏิบัติในห้องเรียนให้ดีขึ้น ดังนั้นการประยุกต์สิ่งที่ได้เรียนรู้ในชุมชนขึ้นอยู่กับกลยุทธ์การดำเนินการที่มีประสิทธิภาพและความท้าทายในโรงเรียนอีกหลายแห่ง

6. แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีปฏิบัติที่ดีของแต่ละบุคคล (Shared Personal Practice) ครูผู้สอนสะท้อนให้เห็นถึงผลการปฏิบัติด้วยความช่วยเหลือของเพื่อนร่วมงานและปรับปรุงการเรียนการสอนของพวกเขา วิธีการที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ วัฒนธรรมการทำงานในที่ทำงานที่จะส่งเสริมและสร้างความเข้าใจ เป็นวัฒนธรรมที่ครูชื่นชมยินดีกับผลสำเร็จของผู้อื่น และให้ข้อเสนอ/ทำความเข้าใจและสนับสนุนเมื่อมีปัญหาในการพัฒนา เป็นวัฒนธรรมที่ครูส่งเสริมให้มีการอภิปรายโต้แย้งและแสดงความไม่เห็นด้วย

สโตนอลล์ ; และหลุยส์ (Toby. 2011 : 30 ; citing Stoll and Louis. 2006) กล่าวถึงลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ว่าครูมีการแลกเปลี่ยนหรือแบ่งปันบทบาทของการเป็นพี่เลี้ยง (Mentor) ที่ปรึกษา (Advisor) หรือผู้เชี่ยวชาญ (Specialist) ซึ่งได้นำไปสู่การชี้แนะ การปฏิบัติให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาการสอนและความสัมพันธ์ภายในโรงเรียนด้วย นอกจากนี้ ยังได้มีการพูดคุยสนทนากันที่สะท้อนผลการปฏิบัติงานการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียนทำให้ครู สามารถตรวจสอบคุณภาพการปฏิบัติงานของครูได้ รวมทั้งทำให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการสอน และผลผลิตของการสอน และการเรียนรู้ของนักเรียน

โรเบิร์ต ; และพรูอิท (Toby. 2011 : 38 ; citing Roberts and Pruitt. 2009) ก็กล่าวถึงไปในทำนองเดียวกันว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเป็นลักษณะของการมี ปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องระหว่างครูกับครู ในการปฏิบัติงานการสอน รวมทั้งการเรียนรู้ของครูและ นักเรียน สำหรับในระบอบนานาชาติเป็นที่ยอมรับกันว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นลักษณะของกลุ่มคนที่มีการแลกเปลี่ยนและพูดคุย สอบถามเชิงวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงานในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน และความร่วมมือรวมพลังกันปฏิบัติงานโดยมุ่งเน้นการเรียนรู้และ ส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

ฮอร์ด ;& โทเบีย (Hord ;& Tobia 2012 : 25) ได้วิเคราะห์และปรับปรุงรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพรูปแบบใหม่ขึ้นมา ซึ่งได้จากการศึกษาค้นคว้าความรู้อย่างต่อเนื่องบนฐานของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพและจากการเข้าเยี่ยมชมโรงเรียนที่ยังคงดำเนินงานโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยให้ความสำคัญกับการเป็นครูมืออาชีพมากขึ้น มีลักษณะ 5 ประการ ดังนี้

1. ให้การสนับสนุนและเป็นผู้นำร่วมกัน (Supportive and Shared Leadership) ผู้บริหารกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ เชิญชวนสมาชิกของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ร่วมแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของตนเองและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ผู้นำต้องสร้างความเชื่อมั่นและความรู้สึกปลอดภัยให้กับสมาชิก สนับสนุนการมีส่วนร่วมและการทำงานและหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจ

เหนือการสื่อสารของกลุ่ม ผู้นำมีหน้าที่รับผิดชอบในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสำหรับผู้เข้าร่วมกลุ่ม

2. กำหนดค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Values and Vision) การปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นเป้าหมายสูงสุดของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การร่วมมือกัน ทำงานปลูกฝังจิตสำนึกที่มุ่งมั่นในการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งวิสัยทัศน์นี้จะได้รับการดำเนินการในการทำงานของครูอย่างต่อเนื่อง คณะผู้บริหาร นักการศึกษาในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีการตรวจสอบความคาดหวังของหน่วยงานกับการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ศึกษาแนวทางปฏิบัติที่ดีเพื่อให้ตรงกับความต้องการ ร่วมรับผิดชอบในผลการเรียนรู้ของนักเรียน

3. มุ่งมั่นที่จะเรียนรู้และประยุกต์ใช้การเรียนรู้ (Intentional Collective Learning and Application of Learning) ครูผู้สอนในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทำงานร่วมกันอย่างตั้งใจเพื่อที่จะได้รับความรู้ใหม่เพื่อนำไปใช้การเรียนการสอนของเขา โดยมองว่าการเรียนรู้เป็นจุดมุ่งหมายที่ต้องการ หลังจากที่กำหนดปัญหาที่สำคัญในโรงเรียน ครูผู้สอนจะร่วมกันศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องและร่วมกันพัฒนาแผนงานเพื่อแก้ไขปัญหา ทำให้กระบวนการที่เพิ่มขีดความสามารถในตัวเองโดยตรงของผู้เชี่ยวชาญที่รับผิดชอบการจัดการเรียนรู้ของตนเอง คุรุยอมรับแนวทางการทำงาน แบบร่วมมือกันเพราะจะเปลี่ยนเป็นคำแนะนำที่มีคุณภาพสูงสำหรับนักเรียน

4. ช่วยเหลือสนับสนุนตามเงื่อนไข (Supportive Conditions) แบ่งออกเป็นสองลักษณะ คือ เงื่อนไขทางกายภาพและเงื่อนไขของความสัมพันธ์ เงื่อนไขทางกายภาพเป็นเส้นทาง การแลกเปลี่ยนและความต้องการสำหรับครูทำงานร่วมกัน เช่น เวลาและสถานที่ในการพบปะ วัสดุ อุปกรณ์และทรัพยากรบุคคล ครูต้องการเวลาในการวางแผนการเรียนการสอน การสังเกตห้องเรียนของคนอื่นและร่วมกันให้ข้อเสนอแนะ เงื่อนไขของสัมพันธ์หมายถึงความสามารถของบุคคลที่ส่งเสริมให้ เกิดบรรยากาศในการเรียนรู้ร่วมกัน ผู้เข้าร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ต้องพัฒนาและรักษาสัมพันธ์ที่ดี สร้างความไว้วางใจให้การสนับสนุนและมีทักษะในการสื่อสารเมื่อมีความเห็นขัดแย้ง เกิดขึ้นและใช้วิธีไกล่เกลี่ยข้อพิพาทอย่างมีประสิทธิภาพ

5. แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีปฏิบัติที่ดีของแต่ละบุคคล (Shared Practice) เป็นการทบทวน พฤติกรรมของครูจากเพื่อนร่วมงานและรวมถึงข้อเสนอแนะให้ข้อมูลย้อนกลับและให้ความช่วยเหลือการดำเนินงานรายบุคคลและสนับสนุนการปรับปรุงชุมชน ครูสามารถแลกเปลี่ยนวิถีปฏิบัติอย่างไม่เป็นทางการโดยการบอกเพื่อนร่วมงานเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้พัฒนาขึ้น หรือเป็นทางการโดยเชิญชวนให้ไปเยี่ยมชมชั้นเรียนของและสังเกตความก้าวหน้าของบทเรียนจากการปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริงที่สำคัญคือการเสนอแนะหลังจากการอภิปรายหรือการสังเกตชั้นเรียน ในการให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย การสนทนาที่เปิดกว้างเพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง เสนอแนะการพัฒนาเป็นรายบุคคลและองค์กร

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าการให้แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้อย่างหลากหลาย แต่ก็มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันหลายประการ ผู้วิจัยจึงนำลักษณะดังกล่าวมาสรุปเป็นกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ว่าประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การสร้างความตระหนักร่วมกัน
2. การวางแผนการทำงานร่วมกัน
3. การร่วมมือร่วมพลังเรียนรู้

4. เน้นการลงมือปฏิบัติ
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์
6. การปรับปรุงและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงนำกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทั้ง 6 องค์ประกอบ ไปประยุกต์ใช้ในการนิเทศ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นศรีธรรมราช เขต 2

2.3 ปัจจัยสนับสนุนความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

วิจารณ์ พานิช (2555 : 187 - 190) กล่าวถึงเป้าหมายของชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพว่าเป็น การเปลี่ยนแปลงในระดับรากถึงโคน โดยปัจจัยที่สำคัญคือต้องมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงปณิธานความมุ่งมั่นขั้นพื้นฐาน
2. การเปลี่ยนแปลงการสอบ
3. การเปลี่ยนแปลงปฏิกริยา หรือการดำเนินการเมื่อมีนักเรียนเรียนล้าหลัง
4. การเปลี่ยนแปลงการทำงานของครู
5. การเปลี่ยนวัฒนธรรมของโรงเรียน

ฟอร์ด ; และคนอื่นๆ (Forde ;& et al. 2006 : 19 – 24) กล่าวไว้ว่า ชุมชนการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ ต้องการโอกาสสำหรับครูในการประชุม พบปะหรือ และทำงานร่วมกันทั้งในรูปแบบที่เป็น ทางการและรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ ลักษณะเช่นนี้จะเกิดขึ้นได้โดยการสนับสนุนจากโครงสร้างภายใน ในการจัดสรรเวลา จัดพื้นที่สำหรับการพบปะหรือและทำงานร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ การเข้าถึงความเชี่ยวชาญหรือความชำนาญการเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ โดยใช้วิธีการที่หลากหลายรูปแบบ เช่น การประชุมปฏิบัติการพัฒนาวิชาชีพที่เป็นทางการ การเยี่ยมชั้นเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สารสนเทศและแนวคิดใหม่ ๆ ระหว่างครูด้วยกัน

นอกจากนี้ การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ และ ความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนต่อการสนับสนุนการพัฒนาครูรายบุคคล และการเรียนรู้ร่วมกัน โดย เน้นบทบาทของผู้บริหารในการเชื่อมโยงสู่การปฏิบัติและสร้างศรัทธา ความเชื่อของครูก็เป็นปัจจัยสำคัญ ที่ส่งผลต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้บรรลุเป้าหมาย (Forde ;& et al. 2006 : 29)

เวอร์เกิลเลอร์ ; และโอแฮร์ (Veugelers ;& O'Hair 2005 : 34) กล่าวไว้ว่า ความมีเสรีภาพของ โรงเรียน (School autonomy) หรือความมีอิสรภาพในการกำหนดชี้้นำตนเอง (Self – determination) ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในส่วนที่สัมพันธ์ภายในและภายนอกโรงเรียนเป็นลักษณะที่มี ความสำคัญมากขององค์กรระดับโรงเรียน แม้ว่าจะงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยส่วน ใหญ่จะมุ่งศึกษาผลของการเสริมสร้างพลังอำนาจครู แต่การควบคุมการตัดสินใจในระดับโรงเรียนอาจจะ มีอิทธิพลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยเช่นกัน

ลิมา (Lima. 2007 : 22) กล่าวไว้ว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยส่วนใหญ่จะมีกลไก ทั้งที่เป็น ทางการและไม่ใช่ทางการสำหรับขัดเกลาทางสังคมให้กับสมาชิกใหม่เกี่ยวกับบรรทัดฐานทางองค์กร เนื่องจากโรงเรียนมักจะไม่มียุทธศาสตร์อย่างเป็นทางการในการขัดเกลาหรือสร้างบรรทัดฐานขององค์กร และ ผู้บริหารมักให้ความสนใจเพียงเล็กน้อยเกี่ยวกับการเป็นพี่เลี้ยงครูใหม่ ซึ่งส่งผลให้ครูใหม่เรียนรู้วิธีที่จะ แก้ปัญหาจากครูที่มีประสบการณ์หรือครูที่อยู่ในโรงเรียนมาก่อน ดังนั้น การมีชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ที่เข้มแข็งจะสามารถทำให้เกิดความร่วมมือและคุณภาพในการสอนของครูได้ นอกจากนี้ครูที่มีประสบการณ์ในบรรยากาศ และวัฒนธรรมของโรงเรียน การพัฒนาวิชาชีพ และการจัดฝึกอบรมให้กับครู ถือเป็นกลไกการขัดเกลาทางสังคมให้กับบุคลากรในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่สนับสนุนการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ การสร้างโอกาส ให้ครูพบปะหารือกัน และทำงานร่วมกันทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับครู การเสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพขึ้นได้ในโรงเรียน การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการที่จะสามารถเข้าร่วมและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจระดับโรงเรียน การพัฒนาวิชาชีพครูถือเป็นกลไกการขัดเกลาทางสังคมให้กับบุคลากรในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557:126-139) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย เป็นรูปแบบของระบบที่คลี่คลายแบบเปิด (Loosely Coupled) ที่มุ่งสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบมุ่งการเปลี่ยนแปลงเพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21 บนฐานงานจริงร่วมกัน ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบของ PLC มี 6 องค์ประกอบสำคัญที่สัมพันธ์ซึ่งกันและกันด้วยการเรียนรู้แบบสองทิศทางอย่างต่อเนื่องและส่งผลกันเป็นลำดับ ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ชุมชนกัลยาณมิตรตามวิถีไทย องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำเจ้าศักยภาพ องค์ประกอบที่ 3 วิสัยทัศน์เชิงศรัทธาร่วม องค์ประกอบที่ 4 ระบบเปิดแบบฝึกกำลังมุ่งสู่ผู้เรียน องค์ประกอบที่ 5 ระบบที่มิเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่ผู้มีความเป็นครู และองค์ประกอบที่ 6 พื้นที่เรียนรู้บนฐานงานจริงที่มีลักษณะเด่นชัดของพื้นที่เรียนรู้ 6 พื้นที่ย่อย ประกอบด้วย PLC พื้นที่กลาง, PLC พื้นที่คู่วิชาชีพ, PLC พื้นที่ทีมเรียนรู้, PLC พื้นที่วงเวียนเรียนรู้ต่างๆ, PLC พื้นที่เสมือนและ PLC พื้นที่ระหว่างโรงเรียน

วิริยะ วรายุ (2558: 210-220) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนดอนมด (สุวรรณสารราษฎร์บำรุง) โดยการเทียบเคียงสมรรถนะกับโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวางแผน พบว่า มีการแต่งตั้งทีมงานร่วมกับผู้วิจัยทำการเทียบเคียง สมรรถนะในวิจัยครั้งนี้ และให้ความรู้กับทีมงานร่วมวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการทำการเทียบเคียงสมรรถนะการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) หัวข้อในการเทียบเคียงสมรรถนะในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ การพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คู่มือในการดำเนินการเทียบเคียงสมรรถนะในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนบ้านดอนมด (สุวรรณสารราษฎร์บำรุง) กับโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา และมีการวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของทั้งสองโรงเรียน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนาสูงกว่าโรงเรียนบ้านดอนมด (สุวรรณสารราษฎร์บำรุง) ทุกรายการ

3. ผลการบูรณาการ พบว่า ควรมีการดำเนินการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทุกองค์ประกอบ เพราะทุกองค์ประกอบมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกัน จะต้องดำเนินการพัฒนาไปพร้อม ๆ กันไม่สามารถดำเนินการได้เฉพาะองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง และได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาให้สูงขึ้น

เทียบเท่ากับผลการดำเนินการของโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา เพื่อลดช่วงห่างของการดำเนินการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านดอนมูล (สุวรรณสารราษฎร์บำรุง) กับโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา

4. ผลการปฏิบัติ พบว่า มีการกำหนดกรอบแนวคิดในการดำเนินการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นแนวทางในการจัดทำแผนดำเนินการ และมีการดำเนินการ ปรับเทียบซ้ำ เมื่อแล้วเสร็จ การดำเนินการตามแผนดำเนินการ ผลที่ปรากฏคือ การดำเนินการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทุกองค์ประกอบของโรงเรียนบ้านดอนมูล (สุวรรณสารราษฎร์บำรุง) เพิ่มขึ้นจากเดิมและใกล้เคียงกับโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนามากที่สุด

สมุทรมงคล (2558: 134-140) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในโรงเรียนประถมศึกษา : การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นโดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านความต้องการในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. รูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของโรงเรียนที่ร่วมวิจัย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การเตรียมองค์ประกอบเพื่อการเรียนรู้ 2) การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม 3) การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานร่วมกัน 4) ผลที่คาดหวัง

3. ผลการประเมินการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ในด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่าครูมีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ด้านความสามารถในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของครู พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านพฤติกรรมการสอนของครู พบว่า ครูมีการเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับมาก ด้านผลงานการพัฒนาการเรียนการสอนของครู พบว่า ครูมีผลงานสอดคล้องกับบทเรียนอยู่ในระดับมาก ด้านความพึงพอใจต่อรูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในโรงเรียน พบว่า ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และด้านความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานของครู พบว่า ครูมีความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอน แลกเปลี่ยนประสบการณ์กันและมีการพัฒนาตนเองมากขึ้น

ศิริรัตน์ โกศล (2559: 96-97) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่ประกอบด้วย ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วม ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ด้านทีมเรียนรู้และการจัดการความรู้ร่วมกัน ด้านการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความเหมาะสมทุกองค์ประกอบและตัวชี้วัด

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า ด้านการสนับสนุนและเป็นผู้ร่วม ด้านค่านิยมและ

วิสัยทัศน์ร่วม ด้านทีมเรียนรู้และการจัดการความรู้ร่วมกัน และด้านการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดชุมชนทางการเรียนรู้ วิชาชีพ เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการสนับสนุนและเป็นผู้เข้าร่วม ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ด้านทีมเรียนรู้และการจัดการความรู้ร่วมกัน และด้านการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยรวมมีสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า แนวทางการพัฒนาสถานศึกษา โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ด้านการสนับสนุนและการเป็นผู้เข้าร่วม ได้ 11 แนวทาง ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ได้ 9 แนวทาง ด้านทีมเรียนรู้และการจัดการความรู้ร่วมกัน ได้ 18 แนวทาง และด้านการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้ 14 แนวทาง และผลการประเมินแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า แนวทางการพัฒนามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

สุธิภรณ์ ขนอม (2559: 300-303) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนภาษาไทยของครูในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า

1) องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนภาษาไทยของครูประถมศึกษามีสององค์ประกอบหลัก คือ (ก) แนวคิดและหลักการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ความร่วมมือของทีมที่มุ่งเน้น การเรียนรู้ การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ การแบ่งปันวิถีปฏิบัติ ความมุ่งมั่นในการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และเงื่อนไขการสนับสนุนและการสร้างความสัมพันธ์ และ (ข) กระบวนการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ชี้นำวางแผน ชี้นำดำเนินการ ชี้นำตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข

2) รูปแบบการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนภาษาไทยของครูสร้างขึ้นภายใต้ 2 องค์ประกอบหลัก ดังกล่าวที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

3) ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ พบว่า มีความเหมาะสมสอดคล้อง และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก และพฤติกรรมการสอนภาษาไทยของครู 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถในการสอนภาษาไทย ด้านกลวิธีการสอน และด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนมีพัฒนาการสูงขึ้น ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสอนของครูในระดับมาก

กวิสรา ชื่นอุรา (2560: 237-242) ได้ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมการคิด โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นฐาน สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมการคิดของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความต้องการในการพัฒนาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาสำคัญที่พบ คือ การวัดและประเมินผลทักษะการคิดของผู้เรียน

2. สภาพการณ์เบื้องต้นเกี่ยวกับการส่งเสริมการคิดในโรงเรียนเป้าหมาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความต้องการในการพัฒนาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ปัญหาที่พบ คือ ขาดความเชื่อมโยงในการจัดหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลเพื่อพัฒนาทักษะการคิด

3. รูปแบบการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมการคิด โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นฐาน สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย (1) แนวทางการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านดอนมูล (สุวรรณสารราษฎร์บำรุง) โดยการเทียบเคียงสมรรถนะกับโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา

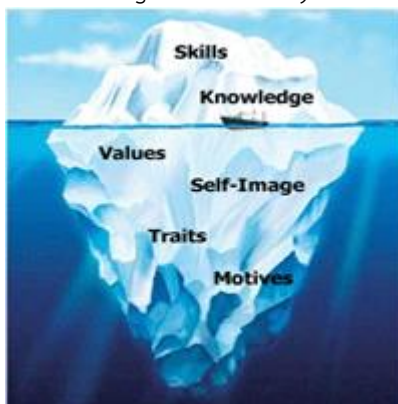
จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มาใช้ในการพัฒนาครูและนักเรียน พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น และมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาอยู่ในระดับมาก

3. สมรรถนะครู

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ

ในปัจจุบันแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะได้รับความสนใจเป็นอย่างมากจากองค์กรต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐและเอกชน จากการสำรวจของบริษัทด้านการจัดการชื่อ Bain & Company ที่ได้เก็บข้อมูลจาก 708 บริษัททั่วโลก พบว่า ระบบสมรรถนะเป็นเครื่องมือการบริหารสมัยใหม่ที่บริษัทต่าง ๆ นิยมนำมาใช้ปรับปรุงการจัดการ และได้รับความพึงพอใจสูงสุดเป็นอันดับ 3 นอกจากนี้ มากกว่าครึ่งหนึ่งของบริษัทที่ติดอันดับ Fortune 500 ได้ใช้ระบบสมรรถนะในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรของตน จึงมีผู้สนใจศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการนำหลักการของสมรรถนะมาปรับให้เพิ่มมากขึ้น (ชูชัย สมितिไกร. 2556: 101)

แนวคิดเรื่องสมรรถนะ แม็คเคลลีแลนด์ (McClelland) อธิบายด้วยโมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg model) ว่าคุณลักษณะของบุคคลเปรียบเสมือนภูเขาน้ำแข็ง กล่าวคือ สิ่งที่อยู่เบื้องหลังและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการทำงานของบุคคลแต่ละคนเปรียบได้กับภูเขาน้ำแข็ง ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ลอยอยู่บนผิวน้ำ และส่วนที่อยู่ใต้น้ำ (Management Study Guide. 2017: Online)

ภาพประกอบ 2 โมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg model)

ที่มา: Management Study Guide. 2017. Online

1. ส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำ เป็นส่วนที่มองเห็น และสามารถพัฒนาได้ง่าย ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะหรือความสามารถต่าง ๆ (Skills) ที่แต่ละบุคคลมี

1.1 ความรู้ (Knowledge) เป็นความรู้ในเนื้อหาวิชาหรือสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ซึ่งได้มาจากการศึกษาเรียนรู้และประสบการณ์

1.2 ทักษะหรือความสามารถต่าง ๆ (Skills) เป็นความสามารถในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้เป็นอย่างดี

2. ส่วนที่อยู่ใต้น้ำ เป็นส่วนที่ใหญ่กว่าและมองเห็นได้ยาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของบุคคลแต่ละคนเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังเป็นส่วนที่พัฒนาได้ยาก ได้แก่ ค่านิยม (Values) แรงจูงใจ (Motives) อุปนิสัย (Traits) และภาพลักษณ์ของตนเอง (Self image)

2.1 ค่านิยม (Values) คือ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความปรารถนา คุณค่าและความถูกต้องของสังคม

2.2 แรงจูงใจ (Motives) คือ พลังขับเคลื่อนที่เกิดภายในจิตใจของบุคคล ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของบุคคลนั้น

2.3 อุปนิสัย (Traits) คือ ลักษณะนิสัยใจคอของบุคคลที่เป็นพฤติกรรมถาวร เป็นความเคยชินหรือพฤติกรรมซ้ำ ๆ ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่กำหนดวิธีการปฏิบัติหรือการตอบสนองอย่างคงที่

2.4 ภาพลักษณ์ของตนเอง (Self image) คือ ลักษณะนิสัยหรือภาพลักษณ์ส่วนบุคคล เช่น ความยึดหยุ่น การควบคุมตนเอง

สรุปได้ว่า พฤติกรรมในการทำงานของบุคคลขึ้นอยู่กับคุณลักษณะที่บุคคลมีอยู่ ซึ่งอธิบายด้วยโมเดลภูเขาน้ำแข็ง คือ ส่วนที่อยู่เหนือน้ำ เป็นความรู้ ทักษะ ความสามารถ และส่วนที่อยู่ใต้น้ำ เป็นคุณลักษณะอื่น ๆ ของบุคคล เช่น ค่านิยม แรงจูงใจ อุปนิสัย และภาพลักษณ์ของตนเอง

3.2 ความหมายของสมรรถนะ

สมรรถนะ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Competence หรือ Competency ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายของคำว่า “สมรรถนะ” ไว้หลายลักษณะ ดังนี้

สเปนเซอร์ (Spencer, 1993: 6) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะพื้นฐานที่มีอยู่ภายในตัวบุคคล ซึ่งมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบให้ประสบผลสำเร็จ

อนุชา เพ็งสุวรรณ (2549: 22) กล่าวว่า สมรรถนะ เป็นสิ่งที่มีอยู่ภายในตัวบุคคล และมีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในฐานะเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จ ตลอดจนตอบสนองวิสัยทัศน์และภารกิจที่นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ขององค์กรในที่สุด

มาฆมาส กาญจนากร (2549: 10) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของบุคคล ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ เช่น อุปนิสัย ทศนคติ ภาพลักษณ์ของตนเอง บุคลิกภาพ เป็นต้น ซึ่งสามารถวัดได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกมาให้เห็น และต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องกับองค์กร เพื่อให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ของบุคคลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด รวมถึงต้องสามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีผลการปฏิบัติงานสูงออกจากบุคคลอื่นได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล

สำนักงานข้าราชการพลเรือน (2553: 3) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ที่เป็นผลมาจากความรู้ทักษะ/ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในองค์กร

ชูชัย สมितिไกร (2556: 102) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของบุคคล และมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ค่านิยม และเป้าหมายขององค์การ ซึ่งทำให้การปฏิบัติตนของบุคคลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะที่มีอยู่ในตัวบุคคล ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ซึ่งสามารถวัดได้และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ค่านิยมขององค์กร เพื่อให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ของบุคคลบรรลุตามเป้าหมาย

3.3 ประเภทของสมรรถนะ

ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2547: 10-11) ได้แบ่งประเภทของสมรรถนะตามแหล่งที่มา เป็น 3 ประเภท คือ

1. สมรรถนะหลัก (Core competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ และความเชื่อ และอุปนิสัยของคนในองค์การโดยรวมที่จะช่วยสนับสนุนให้องค์การบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ได้
2. สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ และความเชื่อ และอุปนิสัยที่ทำให้บุคคลมีความสามารถในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้โดดเด่นกว่าคนอื่น
3. สมรรถนะประจำกลุ่มงาน (Job competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ และความเชื่อและอุปนิสัยที่จะช่วยส่งเสริมให้คน ๆ นั้นสามารถสร้างผลงานในการปฏิบัติงานตำแหน่งนั้น ๆ ได้สูงกว่ามาตรฐาน

สถาบันดำรงราชานุภาพ (2549 :33) ได้แบ่งประเภทของสมรรถนะออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. สมรรถนะของบุคคล (Personal competencies) เป็นความสามารถที่มีเฉพาะตัวของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเท่านั้น เช่น ความสามารถในการวาดภาพของศิลปิน การแสดงกายกรรม ซึ่งเป็นความสามารถเฉพาะตัวที่ยากต่อการลอกเลียนแบบ
2. สมรรถนะของงาน (Job competencies) เป็นความสามารถเฉพาะบุคคลที่ตำแหน่งหรือบทบาทนั้น ๆ ต้องการ เพื่อทำให้งานบรรลุความสำเร็จตามที่กำหนดไว้ เช่น ความสามารถในการเป็นผู้นำทีมงาน ความสามารถในการวิเคราะห์วิจัยในตำแหน่งด้านวิชาการ เป็นความสามารถที่สามารถฝึกฝนและพัฒนาได้
3. สมรรถนะขององค์การ (Organization competencies) เป็นความสามารถที่เป็นลักษณะเฉพาะขององค์การที่มีส่วนทำให้องค์การนั้นไปสู่ความสำเร็จ เช่น บริษัทซัมซุง เป็นองค์การที่มีความสามารถในการผลิตเครื่องโทรศัพท์มือถือชั้นนำของโลก

ชูชัย สมितिไกร (2556: 104) แบ่งประเภทของสมรรถนะออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. สมรรถนะหลัก (Core competency) คือ สมรรถนะที่ทุกคนในองค์การต้องมีเหมือนกันทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในสายงานใดหรือตำแหน่งใด เช่น การทำงานเป็นทีม ความซื่อสัตย์ การมุ่งผลสัมฤทธิ์
2. สมรรถนะตามสายงาน (Functional competency) คือ สมรรถนะที่เป็นความรู้ความสามารถ ทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตามสายงานหนึ่ง ๆ

3. สมรรถนะตามบทบาท (Role competency) คือ สมรรถนะที่บุคลากรในระดับบริหาร จำเป็นต้องมี เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่และบทบาทการเป็นผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ประเภทของสมรรถนะสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ สมรรถนะหลัก สมรรถนะส่วนบุคคล สมรรถนะตามสายงาน และสมรรถนะขององค์กร

3.4 องค์ประกอบของสมรรถนะ

แม็คเคลลีแลนด์ (เชาวรัตน์ เตมียกุล. 2552: 24; อ้างอิงจาก McClelland. 1973) กล่าวถึง องค์ประกอบของสมรรถนะว่า มี 5 ส่วน คือ

1. ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญ เช่น ความรู้ด้านเครื่องยนต์ เป็นต้น

2. ทักษะ (Skill) คือ สิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะทางคอมพิวเตอร์ ทักษะทางการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น ทักษะที่เกิดขึ้นนั้นมาจากพื้นฐานความรู้ และความสามารถที่ปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่ว

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self-concept) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับ ภาพลักษณ์ของตนหรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น ความมั่นใจในตนเอง เป็นต้น

4. บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Traits) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น คนที่น่าเชื่อถือ และไว้วางใจได้ เป็นต้น

5. แรงจูงใจ / เจตคติ (Motives / Attitude) เป็นแรงจูงใจหรือแรงขับภายใน ซึ่งทำให้บุคคล แสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมายหรือมุ่งสู่ความสำเร็จ เป็นต้น

สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ (2547: 49-50) กล่าวว่า สมรรถนะประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ ดังนี้

1. ทักษะ หมายถึง สิ่งที่บุคคลกระทำได้และฝึกปฏิบัติเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ

2. ความรู้ หมายถึง ความรู้เฉพาะด้านของบุคคล

3. แรงจูงใจ หมายถึง แรงขับภายในซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่สิ่งที่เป็นเป้าหมาย ชูชัย สมิทธิไกร (2556: 106-108) กล่าวว่า สมรรถนะประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้

1. แบบจำลองสมรรถนะ (Competency model) เป็นกรอบแนวคิดที่จะแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงและเหตุผลของการทำระบบสมรรถนะของหน่วยงาน ซึ่งจะเริ่มต้นจากการนำวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และปัจจัยแวดล้อมมาเป็นตัวตั้ง เพื่อเป็นหลักในการพิจารณาว่า เมื่อองค์กรมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และเป้าหมายเป็นเช่นนี้แล้ว สมรรถนะขององค์กรต้องเป็นอย่างไร เพื่อให้องค์กรสามารถตอบสนองต่อวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และเป้าหมายดังกล่าว

2. ประเภทของสมรรถนะ (Competency categories) ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก สมรรถนะตามสายงาน และสมรรถนะตามบทบาท

3. ชื่อและนิยามของสมรรถนะ (Competency name and definition) สมรรถนะแต่ละด้าน ต้องมีชื่อเรียกและคำนิยามที่ชัดเจน เพื่อสื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจตรงกัน

4. ระดับความเชี่ยวชาญ (Proficiency scale) คือระดับของความสามารถ หรือระดับพฤติกรรมของสมรรถนะในแต่ละด้าน ซึ่งจะนำไปใช้เป็นหลักในการกำหนดว่าบุคลากรในองค์กรจำเป็นต้องมีความเชี่ยวชาญในสมรรถนะแต่ละด้านมากน้อยเพียงไร

5. ตัวชี้วัดเชิงพฤติกรรม (Behavioral indicators) คือสิ่งที่จะบ่งบอกว่าบุคลากรแต่ละคนมีระดับความเชี่ยวชาญหรือระดับของพฤติกรรมอยู่ในระดับที่ต้องการหรือไม่

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของสมรรถนะ ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และเจตคติ

3.5 สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามมาตรฐานวิชาชีพครู

คณะกรรมการคุรุสภา ได้ประกาศ เรื่อง สาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู ตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ในประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 123 ตอนที่ 56 ง โดยกำหนดสาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ดังต่อไปนี้ (ราชกิจจานุเบกษา. 2549 : 289)

หมวด 1 ผู้ประกอบวิชาชีพครู

สาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานความรู้

ข้อ 5. การวัดและประเมินผลการศึกษา ประกอบด้วย

ก. สาระความรู้

- 1) หลักการและเทคนิคการวัดและประเมินผลทางการศึกษา
- 2) การสร้างและการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลการศึกษา
- 3) การวัดและประเมินตามสภาพจริง
- 4) การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน
- 5) การประเมินภาคปฏิบัติ
- 6) การประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม

ข. สมรรถนะ

- 1) สามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพความเป็นจริง
- 2) สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และหลักสูตร

สรุป จากสาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่ามาตรฐานวิชาชีพครูได้ให้ความสำคัญกับการวัดและประเมิน โดยระบุไว้ใน หมวด 1 ข้อ 5 ว่าด้วยการวัดและประเมินผลการศึกษา ในด้านสาระความรู้ ครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักการและเทคนิคการวัดและประเมินผลทางการศึกษา การสร้างและการใช้เครื่องมือวัดผลและประเมินผลการศึกษา การวัดและประเมินตามสภาพจริง การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน การประเมินภาคปฏิบัติ การประเมินผลแบบย่อยและแบบรวม ส่วนในด้านสมรรถนะ ครูต้องมีความสามารถวัดและประเมินผลได้ตามสภาพความเป็นจริง และสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และหลักสูตร

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

4.1 ความหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

คำว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน (Classroom Assessment) มีนักการศึกษาให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

แองเจโล; และครอส (นันทิกา นาคณา. 2546 : 6; อ้างอิงจาก Angelo ; & Cross. 1993) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน (Classroom Assessment) เป็นวิธีการที่

ช่วยให้ครูผู้สอนทราบว่านักเรียนกำลังเรียนรู้อะไรในห้องเรียน และนักเรียนเรียนรู้ในสิ่งที่สอนได้ดีเพียงใด ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินการดังนี้

1. เป็นการให้ความสำคัญกับผู้เรียนในการพัฒนาทักษะในการคิดและการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน
2. เป็นการเปิดโอกาสให้ครูมีอิสระทางวิชาการ และความสามารถในการตัดสินใจในการจัดการเรียนการสอนด้วยตนเอง
3. เป็นการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในการเรียนรู้ของผู้เรียน เน้นการประเมินแบบร่วมมือ เน้นการเสริมแรง และทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการประเมินตนเอง
4. เป็นการให้ความสำคัญกับวิธีการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดีขึ้น มากกว่าการตัดสินสรุปผลการเรียนรู้หรือการให้เกรด
5. เป็นกระบวนการที่มีความเฉพาะในบางบริบท ดังนั้นอาจจะประสบความสำเร็จในการดำเนินการบางห้องเรียน และไม่จำเป็นต้องประสบความสำเร็จในห้องเรียนอื่นๆ
6. เป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง (ongoing process) ซึ่งช่วยก่อให้เกิดการให้ข้อมูลป้อนกลับในการพัฒนานักเรียนเป็นระยะ (feedback loop)
7. เป็นรากฐานที่ดีในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู เนื่องจากการให้ข้อมูลป้อนกลับในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งจะนำมาสู่การให้ข้อมูลป้อนกลับในการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองได้เช่นเดียวกัน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2557:85) ให้ความหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน (Classroom Assessment) ว่าหมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ ตีความ บันทึกข้อมูลที่ได้จากการวัดและประเมินทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยการดำเนินการดังกล่าวเกิดขึ้นตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอน นับตั้งแต่ก่อนการเรียน การสอน ระหว่างการเรียนการสอนและหลังการเรียนการสอน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด นำผลที่ได้มาตีค่าเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดในตัวชี้วัดของมาตรฐานสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร ข้อมูลที่ได้นี้นำไปใช้ในการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับความก้าวหน้า จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงให้แก่ผู้เรียน การตัดสินผลการเรียนรู้รวบยอดในเรื่อง หรือหน่วยการเรียนรู้หรือในรายวิชาและการวางแผนออกแบบการจัดการเรียนการสอนของครู

ซีเซค (Cizek .1997:10) กล่าวว่า Classroom Assessment คือกระบวนการที่ได้วางแผนเพื่อเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศตรงกับเป้าหมายซึ่ง (a) ครอบคลุมและมีรายละเอียดของจุดแข็งและจุดอ่อนของนักเรียน (b) เป็นการวางแผนและยกระดับการเรียนการสอนให้สูงขึ้น (c) หรือประเมินผลความก้าวหน้าและตัดสินใจเกี่ยวกับตัวผู้เรียน

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน เป็นกระบวนการเก็บรวบรวม ข้อมูล ร่องรอย หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้า จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงให้แก่ผู้เรียน การตัดสินผลการเรียนรู้รวบยอดในเรื่องหรือหน่วยการเรียนรู้หรือในรายวิชาและการวางแผนออกแบบการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งเป็นการวัดและประเมินผลระหว่างการจัดการเรียนการสอนหรือหลังการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด แล้วนำผลที่ได้มาตีค่าเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดในตัวชี้วัดของมาตรฐานสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร

4.2 จุดมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้อาจมีจุดมุ่งหมายพื้นฐานสองประการ ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.2557:2)

1. การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน เป็นการประเมินระหว่างการเรียนการสอน (Formative Assessment) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องบันทึก วิเคราะห์ แปลความหมายข้อมูล เป็นการประเมินเพื่อให้รู้จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง แล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครู

2. การวัดและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนรู้ เป็นการประเมินสรุปผลการเรียนรู้ (Summative Assessment) ซึ่งมีหลายระดับ ได้แก่ เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้ หรือจบรายวิชาเพื่อตัดสินให้คะแนน หรือให้ระดับผลการเรียน หรือให้การรับรองความรู้ความสามารถของผู้เรียนว่าผ่านรายวิชาหรือไม่ ควรได้รับการเลื่อนชั้นหรือไม่ หรือสามารถจบหลักสูตรหรือไม่ การประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนที่ดีต้องให้ออกาสผู้เรียนแสดงออกซึ่งความรู้ ความสามารถด้วยวิธีการที่หลากหลายและพิจารณาตัดสินบนพื้นฐานของเกณฑ์ผลการปฏิบัติมากกว่าใช้เปรียบเทียบระหว่างนักเรียน

4.3 ประเภทของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สามารถแบ่งได้หลายประเภท ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนก (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.2557:86-88)

1. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จำแนกตามขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน ก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน ดังนี้

1.1 การประเมินเพื่อจัดวางตำแหน่ง (Placement Assessment) เป็นการประเมินก่อนเริ่มเรียนเพื่อต้องการข้อมูลที่แสดงความพร้อม ความสนใจ ระดับความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียน เพื่อให้ผู้สอนนำไปใช้กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ วางแผน และออกแบบกระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนทั้งรายบุคคล รายกลุ่มและรายชั้นเรียน

1.2 การประเมินเพื่อวินิจฉัย (Diagnostic Assessment) เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อค้นหาว่าผู้เรียนรู้อะไรมาบ้างเกี่ยวกับสิ่งที่จะเรียน สิ่งที่ยังไม่รู้ก่อนนี้ถูกต้องหรือไม่ จึงเป็นการใช้ลักษณะประเมินก่อนเรียน นอกจากนี้ยังใช้เพื่อหาสาเหตุของปัญหาหรืออุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคลที่มักจะเป็นเฉพาะเรื่อง เช่น ปัญหาการออกเสียงไม่ชัด แล้วหาวิธีปรับปรุงเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาและเรียนรู้ขั้นต่อไป วิธีการประเมินใช้ได้ทั้งการสังเกต การพูดคุย สอบถาม หรือการใช้แบบทดสอบก็ได้

1.3 การประเมินเพื่อการพัฒนา (Formative Assessment) เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Assessment for Learning) ที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดการเรียนการสอน โดยมีใช้ใช้แต่การทดสอบระหว่างเรียนเป็นระยะ ๆ อย่างเดียว แต่เป็นการที่ครูเก็บข้อมูลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างไม่เป็นทางการด้วย ขณะที่ให้ผู้เรียนทำภาระงานตามที่กำหนด ครูสังเกต ซักถาม จดบันทึก แล้ววิเคราะห์ข้อมูลว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือไม่ จะต้องให้ผู้เรียนปรับปรุงอะไร หรือผู้สอนปรับปรุงอะไร เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในการเรียนรู้ตามมาตรฐาน/ตัวชี้วัด การประเมินระหว่างเรียนดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น การให้ข้อเสนอแนะข้อสังเกตในการนำเสนอผลงาน การพูดคุยระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล การสัมภาษณ์ตลอดจนการวิเคราะห์ผลการสอบ เป็นต้น

1.4 การประเมินเพื่อสรุปผลการเรียนรู้ (Summative Assessment) มักเกิดขึ้นเมื่อจบหน่วยการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามตัวชี้วัด และยังใช้เป็นข้อมูลในการเปรียบเทียบกับ การประเมินก่อนเรียน ทำให้ทราบพัฒนาการของผู้เรียน การประเมินสรุปผลการเรียนรู้ยังเป็นการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตอนปลายปี/ปลายภาคอีกด้วย การประเมินสรุปผลการเรียนรู้ใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินได้อย่างหลากหลาย โดยปกติมักดำเนินการอย่างเป็นทางการมากกว่า การประเมินระหว่างเรียน

2. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน ดังนี้

2.1 การประเมินขณะเรียนรู้ (Assessment as Learning : AaL) เป็นกระบวนการรวบรวมหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการเรียนรู้ขณะเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนตระหนักในการเรียนรู้ของตนเอง สามารถวางแผนการเรียนรู้ กำกับการเรียนรู้ วินิจฉัย ประเมิน และปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเอง การให้ผู้เรียนออกแบบแผนการเรียนรู้ ฝึกให้ผู้เรียนคิดทบทวนเกี่ยวกับการเรียนรู้และกลยุทธ์ในการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองตลอดเวลา

2.2 การประเมินเพื่อเรียนรู้ (Assessment for Learning : AfL) เป็นกระบวนการรวบรวมหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ต่าง ๆ ตามสภาพจริงเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อระบุและวินิจฉัยปัญหาการเรียนรู้และให้ข้อติชมที่มีคุณภาพแก่ผู้เรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ให้ดีขึ้น โดยใช้วิธีการประเมินหลากหลายและเพื่อให้เข้าใจการเรียนรู้ของผู้เรียนในแง่มุมต่าง ๆ อย่างรอบด้าน อันจะนำไปสู่การปรับการเรียนและเปลี่ยนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 การประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment of Learning : AoL) เป็นกระบวนการรวบรวมหลักฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ต่างๆ เมื่อสิ้นสุดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อตัดสินคุณค่าในการบรรลุวัตถุประสงค์หรือผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งแสดงถึงมาตรฐานทางวิชาการในเชิงสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สารสนเทศดังกล่าวนำไปใช้ในการกำหนดระดับคะแนนให้ผู้เรียนรวมทั้งใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอน

3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จำแนกตามวิธีการแปลความหมายผลการเรียนรู้ มี 2 ประเภทที่แตกต่างกันตามลักษณะการแปลผลคะแนน ดังนี้

3.1 การวัดและประเมินแบบอิงกลุ่ม (Norm-Referenced Assessment) เป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อนำเสนอผลการตัดสินความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยเปรียบเทียบกับตนเองภายในกลุ่มหรือในชั้นเรียน

3.2 การวัดและประเมินแบบอิงเกณฑ์ (Criterion-Referenced Assessment) เป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อนำเสนอผลการตัดสินความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น

4.4 ระดับของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ มีรายละเอียดดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.2557: 3-4)

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ การจัดการเรียนการสอนใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงงาน การประเมินชิ้นงาน/ภาระงานเพิ่ม

สะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมินในการกรณีที่ไม่ผ่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม การประเมิน ดัชนีเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริม ในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสินผลการเรียน ของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินอ่าน คิวิวิเคราะห์และเขียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อ การเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนใน สถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติผลการประเมินระดับสถานศึกษา จะเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อ การปรับปรุงนโยบายหลักสูตร โครงการหรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผน พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผล การจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่ การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามการความรับผิดชอบสามารถดำเนินการโดย ประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังไม่จากการตรวจสอบ ทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจาก การประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน ยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูล สนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ ข้อมูลการประเมินในระดับต่างๆ ข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบทวนพัฒนา คุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือ ปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริมสนับสนุน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ ปฏิเสธโรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีการเรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มพิการทางร่างกายและ สติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ ทันท่วงที เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบความสำเร็จในการเรียน

4.5 ประโยชน์ของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ให้ข้อมูลที่จำเป็นต่อการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนอีกทั้งยังมีประโยชน์ในการตรวจสอบคุณภาพการสอนของครู จึงนับว่ามีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

สมนึก ภัททิยธนี (2546:29) และพิชิต ฤทธิจรรยา (2548:18) กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดและประเมินผลได้สอดคล้องกันว่าผลจากวัดและประเมินจะคุ้มค่ามาก น้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับผู้ที่เกี่ยวข้องจะนำไปใช้กับใคร ในกิจการใด ซึ่งสามารถสรุปประโยชน์ของการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

ประโยชน์ต่อนักเรียน

1. ช่วยให้นักเรียนได้ทราบว่าตนเองมีความรู้ความสามารถ เต็ม - ด้อยเพียงใด มีความสามารถอยู่ในระดับใด และหากมีข้อบกพร่องจะได้ปรับปรุงแก้ไข
2. ช่วยให้นักเรียนเห็นความสามารถและความถนัดของตนเอง ทำให้เข้าใจตนเองยิ่งขึ้น
3. ช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนเพิ่มขึ้นเพื่อที่จะรักษามาตรฐานไว้ช่วยให้ผลการเรียนดีขึ้นตามลำดับ
4. ทำให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะการสอบแต่ละครั้งทำให้ผู้เรียนต้องอ่านหนังสือทบทวนเนื้อหา มีการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทำให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น
5. ทำให้ทราบจุดมุ่งหมายในการเรียนชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะก่อนสอนครูจะแจ้งจุดประสงค์ที่จะประเมินให้ทราบ

ประโยชน์ต่อครูผู้สอน

1. ทำให้ครูได้ทราบผลการเรียนของผู้เรียนว่าเก่ง-อ่อนเพียงใด รู้จักนักเรียนในด้านต่างๆ ละเอียดมากขึ้นเพื่อหาทางช่วยเหลือ
2. ทำให้ครูทราบผลการบรรลุจุดประสงค์การเรียนของผู้เรียนว่ามีผู้เรียนผ่านจุดประสงค์มากน้อยเพียงใด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าครูมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนเพียงใด เทคนิควิธีสอนที่ครูใช้เหมาะสมเพียงใด อันจะนำไปสู่การปรับปรุงตนเองของครู
3. ผลการประเมินจะทำให้ครูใช้เป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนยิ่งขึ้น
4. ช่วยให้ครูได้ตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบว่ามีความยากง่ายเพียงใด มีค่าอำนาจจำแนก ความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรงเพียงใด
5. ช่วยให้ครูสามารถรายงานผลการศึกษาให้นักเรียน ผู้ปกครอง อาจารย์ฝ่ายแนะแนวและสถาบันการศึกษาที่นักเรียนจะไปเรียนต่อทราบ

ประโยชน์ต่อผู้ปกครอง

1. ทำให้ทราบความสามารถ หรือสมรรถภาพในการเรียนของบุตรหลาน
2. ช่วยทำให้ผู้ปกครองรู้จักและเข้าใจบุตรหลานได้ดียิ่งขึ้น
3. เป็นข้อมูลสำหรับผู้ปกครองในการตัดสินใจเกี่ยวกับการทำงาน หรือการศึกษาต่อของบุตรหลาน

ประโยชน์ต่อฝ่ายแนะแนว

1. ฝ่ายแนะแนวจะนำผลการเรียนไปประกอบการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดกับนักเรียน
2. ช่วยให้ผู้แนะแนวแนะนำการเรียน หรือแนะแนวอาชีพได้ถูกต้อง

3. ช่วยให้ฝ่ายแนะแนว เสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนต่อผู้บริหาร ประโยชน์ต่อฝ่ายบริหาร

1. ใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา พัฒนา การวางแผนการเรียนการสอน และดำเนินงานบริหารโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ การเลื่อนชั้น การรับนักเรียนเข้าใหม่ การจัดชั้นเรียน และแนวทางการใช้หลักสูตร
3. ทำให้ทราบมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น มาตรฐานความสามารถของผู้เรียน มาตรฐานความสามารถของครู เป็นต้น

4. ใช้เป็นข้อมูลในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้ผู้ปกครองและประชาชนได้ทราบ ประโยชน์ต่อการวิจัย

1. เครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการทำวิจัยได้
2. ข้อมูลจากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยต่อไป

กล่าวโดยสรุปการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนมีประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลในทุกๆฝ่าย กล่าวคือ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหารนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง รวมถึงพัฒนาการศึกษาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

4.6 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

4.6.1 วิธีการและเครื่องมือวัดประเมินผลการเรียนรู้

ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรเลือกใช้หรือคิดค้นวิธีการให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการนำผลการประเมินไปใช้ ดังนั้นการวัดการประเมินจึงจำเป็นต้องมีวิธีการประเมินที่หลากหลายดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2557: 88-93)

1. การสังเกตพฤติกรรม เป็นการเก็บข้อมูลจากการปฏิบัติกรรมของผู้เรียน ซึ่งผู้สังเกตสามารถทำได้ตลอดเวลา แต่มีข้อควรคำนึงถึง คือไม่ควรขัดจังหวะขณะทำกิจกรรมหรือขณะคิด ในการเก็บข้อมูลอาจมีเครื่องมือช่วยในการเก็บในหลายลักษณะแล้วแต่ลักษณะข้อมูลและการใช้ประโยชน์ เช่น สมุดจดบันทึก แบบมาตราส่วนประเมินค่า แบบตรวจสอบรายการ

2. การสอบปากเปล่า เป็นวิธีการให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้วยการพูด ตอบประเด็นต่างๆ ที่ครูเป็นผู้กำหนดขึ้นเกี่ยวกับการเรียนรู้ การประเมินนี้ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน สามารถมีการอภิปรายโต้แย้ง ขยายความ ปรับแก้ไขความคิดกันได้ มีข้อที่พึงระวังคือ อย่าเพิ่งขัดความคิดขณะที่ผู้เรียนกำลังพูด

3. การพูดคุย เป็นการสื่อสาร 2 ทาง ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน สามารถทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ การพูดคุยจะช่วยให้ครูผู้สอนติดตามตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้น้อยเพียงใด เหมาะสำหรับเป็นข้อมูลที่ใช้พัฒนา

4. การสอบถาม เป็นการเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่สามารถอ่านและเขียนได้ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับความรู้สึก ความพึงพอใจ ความสนใจ หรือข้อมูลพื้นฐานในด้านการฟัง การพูด การอ่านหรือการเขียนกิจวัตรประจำวัน ข้อมูลส่วนตัว

5. การเขียนสะท้อนการเรียนรู้ (Journals) เป็นการเขียนตอบกระทู้ หรือคำถามของครู ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับความรู้ ทักษะที่กำหนดในตัวชี้วัด การเขียนสะท้อนการเรียนรู้ทำให้ผู้สอนทราบ ความก้าวหน้าในผลการเรียนรู้ และยังสามารถประเมินพัฒนาการด้านทักษะการเขียนได้ด้วย

6. การประเมินการปฏิบัติ (Performance assessment) เป็นวิธีการประเมินงานหรือ กิจกรรมที่ครูมอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติงานเพื่อให้ทราบถึงผลการพัฒนาของผู้เรียน การประเมินลักษณะ นี้จะประเมินใน 2 ประเด็นหลัก คือการประเมินภาระงาน (Tasks) หรือกิจกรรม และเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) การประเมินการปฏิบัติ อาจจะปรับเปลี่ยนไปตามลักษณะงานหรือประเภทกิจกรรม ดังนี้

6.1 ภาระงานหรือกิจกรรมที่เน้นขั้นตอนการปฏิบัติและผลงาน เช่น การทดลอง วิทยาศาสตร์ การจัดนิทรรศการ การแสดงละคร แสดงเคลื่อนไหว การประกอบอาหาร การประดิษฐ์ การสำรวจ การนำเสนอ การจัดทำแบบจำลอง เป็นต้น ผู้สอนจะต้องสังเกตและประเมินวิธีการทำงานที่เป็น ขั้นตอนและผลงานของผู้เรียน

6.2 ภาระงานหรือกิจกรรมที่เน้นการสร้างลักษณะนิสัย เช่น การรักษาความ สะอาด การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การรักษาสาธารณสุข กิจกรรมหน้าเสาธง เป็นต้น ลักษณะการประเมิน เป็นการประเมินวิธีการสังเกตและจดบันทึกเหตุการณ์เกี่ยวกับผู้เรียน

6.3 ภาระงานที่มีลักษณะเป็นโครงการหรือโครงงาน ภาระงานนี้เป็นกิจกรรมที่ เป็นขั้นตอนการปฏิบัติงาน ที่ต้องใช้เวลาในการดำเนินการมาก ดังนั้นการประเมินจึงควรมีการประเมิน เป็นระยะๆ เช่น ระยะก่อนดำเนินการ เป็นการประเมินเพื่อเตรียมความพร้อม และความเป็นไปได้ขณะ ดำเนินการ การประเมินระหว่างดำเนินการ เป็นการประเมินการปฏิบัติจริงตามแผน วิธีการและขั้นตอนที่ กำหนดไว้ ถ้าไม่เป็นไปตามแผนให้แก้ไขตามแผนให้แก้ไขปรับปรุงระหว่างปฏิบัติ สำหรับการประเมินระยะ สิ้นสุดการดำเนินโครงการหรือโครงงาน เป็นการประเมินผลงาน ผลกระทบและวิธีการนำเสนอผลการ ดำเนินงาน

6.4 ภาระงานที่เน้นผลผลิต การประเมินในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินคุณภาพของ ผลงานซึ่งจะเห็นได้จากการนำเสนอแผนผังความคิด แผนผังการทำงาน แผนที่ แผนภูมิ กราฟ ตาราง ภาพ เป็นต้น โดยอาจต้องใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลประกอบการประเมินควบคู่ไปด้วย เช่น แบบมาตราส่วน ประมาณค่า แบบบันทึกพฤติกรรม แบบตรวจสอบรายงาน แบบบันทึกผลการปฏิบัติ เป็นต้น

7. การประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) การประเมินใน ลักษณะนี้เป็นการเก็บรวบรวมชิ้นงานของผู้เรียนเพื่อสะท้อนความก้าวหน้าและความสำเร็จของผู้เรียน เช่น แฟ้มสะสมงานที่แสดงความก้าวหน้าของผู้เรียน ต้องมีผลงานในช่วงเวลาต่างๆ ที่แสดงถึงความก้าวหน้า ของผู้เรียนหากเป็นแฟ้มสะสมงานดีเด่นต้องแสดงผลงานที่สะท้อนความสามารถของผู้เรียน โดยผู้เรียนต้อง แสดงความคิดเห็นหรือเหตุผลที่เลือกผลงานนั้นเก็บไว้ตามวัตถุประสงค์ของแฟ้มสะสมงานแนวทางการ จัดทำแฟ้มสะสมงานมีดังนี้

7.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของแฟ้มสะสมงานว่าต้องการสะท้อนความก้าวหน้าและ ความสำเร็จของผู้เรียนในเรื่องใดด้านใด ทั้งนี้อาจพิจารณาจากตัวชี้วัด/มาตรฐานการเรียนรู้

7.2 วางแผนการจัดทำแฟ้มสะสมงานที่เน้นการจัดทำชิ้นงาน กำหนดเวลาของการ จัดทำแฟ้มสะสมงาน และเกณฑ์การประเมิน

7.3 จัดทำแฟ้มสะสมงานและดำเนินการตามแนวทางที่กำหนด

7.4 ให้ผู้เรียนเก็บรวบรวมชิ้นงาน

7.5 ผู้เรียนประเมินชิ้นงานเพื่อพัฒนาชิ้นงาน นอกจากตนเองเป็นผู้ประเมินแล้ว ควรมีการประเมินแบบมีส่วนร่วม โดยให้เพื่อน ผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

7.6 ให้ผู้เรียนคัดเลือกชิ้นงานตามเงื่อนไขที่ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันกำหนด เช่น ชิ้นงานที่ยากที่สุด ชิ้นงานที่ชอบที่สุด เป็นต้น โดยดำเนินการเป็นระยะๆ อาจจะเป็นเดือนละครั้งหรือบทเรียนละครั้งก็ได้

7.7 ให้ผู้เรียนนำชิ้นงานที่คัดเลือกแล้วจัดทำเป็นแฟ้มที่สมบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วย หน้าปก คำนำ สารบัญ ชิ้นงาน แบบประเมินแฟ้มสะสมงานและอื่นๆ ตามความเหมาะสม

7.8 ผู้เรียนต้องสะท้อนความรู้สึกรู้สึกและความคิดเห็นต่อชิ้นงาน

7.9 สถานศึกษาควรจัดให้ผู้เรียนแสดงผลสะสมงานและชิ้นงานเมื่อสิ้นภาคเรียน หรือปีการศึกษาตามความเหมาะสม

8. การวัดและประเมินผลด้วยแบบทดสอบ เป็นการประเมินตัวชี้วัดด้านการรับรู้ ข้อเท็จจริง (Knowledge) ผู้สอนควรเลือกใช้แบบทดสอบให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมิน นั้นๆ เช่น แบบทดสอบเลือกตอบ แบบทดสอบถูก-ผิด แบบทดสอบจับคู่ แบบทดสอบเติมคำ แบบทดสอบ ความเรียง เป็นต้น ทั้งนี้แบบทดสอบที่จะใช้ต้องเป็นแบบทดสอบที่มีคุณภาพ มีความเที่ยงตรง (Validity) และเชื่อมั่นได้ (Reliability)

9. การประเมินด้านความรู้สึกนึกคิด (Attitude) เป็นการประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะและเจตคติ ที่ควรปลูกฝังในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งการวัดและประเมินผลเป็นลำดับ ขึ้นจากต่ำสุดไปสูงสุด ดังนี้

9.1 ชั้นรับรู้ เป็นการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกว่ารู้จัก เต็มใจ สนใจ

9.2 ชั้นตอบสนอง เป็นการประเมินพฤติกรรมที่แสดงว่าเชื่อฟัง ทำตาม อาสาทำ พอใจที่จะทำ

9.3 ชั้นเห็นคุณค่า (ค่านิยม) เป็นการประเมินพฤติกรรมที่แสดงความเชื่อ ซึ่งแสดงออกโดยการกระทำหรือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ยกย่องชมเชย สนับสนุน ช่วยเหลือหรือทำกิจกรรมที่ ตรงกับความเชื่อของตน ทำด้วยความเชื่อมั่น ศรัทธา และปฏิเสธที่จะกระทำในสิ่งที่ขัดแย้งกับความเชื่อ ของตน

9.4 ชั้นจัดระบบคุณค่าเป็นการประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม อภิปราย เปรียบเทียบ จนเกิดอุดมการณ์ในความคิดของตนเอง

9.5 ชั้นสร้างคุณลักษณะ เป็นการประเมินพฤติกรรมที่มีแนวโน้มว่าจะประพฤติ ปฏิบัติเช่นนั้นอยู่เสมอในสถานการณ์เดียวกัน หรือเกิดเป็นอุปนิสัย

10. การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการประเมินด้วย วิธีการที่หลากหลาย เพื่อสะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน จึงควรใช้การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) ร่วมกับการประเมินด้วยวิธีการอื่น ภาระงานควรสะท้อนสภาพความเป็นจริง หรือใกล้เคียงกับชีวิตจริงมากกว่าเป็นการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆไป ดังนั้นการประเมินสภาพจริงจะต้อง ออกแบบการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลไปด้วยกัน และกำหนดเกณฑ์การประเมินให้สอดคล้องหรือ ใกล้เคียงกับชีวิตจริง

11. การประเมินตนเองของผู้เรียน (Student self - assessment) เป็นการประเมินเพื่อทำให้ผู้เรียนได้คิดใคร่ครวญว่าได้เรียนรู้อะไร เรียนรู้อย่างไร และผลงานที่ทำนั้นดีแล้วหรือยัง การประเมินตนเองจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้การประเมินตนเองของผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จได้ดีจะต้องมีเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีเกณฑ์ที่บ่งบอกความสำเร็จของชิ้นงาน/ภาระงาน และมาตรการการปรับปรุงแก้ไขตนเอง เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตนเองมีหลายรูปแบบ เช่น การอภิปราย การเขียนสะท้อนผลงาน การใช้แบบสำรวจ การพูดคุยกับผู้สอน เป็นต้น

12. การประเมินโดยเพื่อน (Peer assessment) เป็นเทคนิคการประเมินที่ให้เพื่อนประเมินเพื่อน ซึ่งผู้สอนต้องอธิบายผลที่คาดหวังให้ผู้เรียนทราบก่อนที่จะลงมือประเมิน ผู้เรียนต้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจนก่อนว่าเขากำลังตรวจสอบอะไรในงานของเพื่อน

4.6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ประกอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้จะมีรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามลักษณะวิธีการประเมิน ดังนั้นผู้ประเมินต้องคิดพิจารณาเลือกรูปแบบหรือลักษณะของเครื่องมือให้สอดคล้องกับวิธีการประเมินต่างๆ ดังที่ กรมวิชาการ (2545 : 19-20) กล่าวไว้ดังนี้

1. แบบสังเกต ครูสามารถสังเกตนักเรียนแต่ละคนหรือเป็นกลุ่มในเวลาใดเวลาหนึ่งก็ได้ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการสังเกต ถ้าหากครูสังเกตบ่อยๆ สม่ำเสมอและต่อเนื่อง ครูจะสังเกตเห็นถึงความตั้งใจ ความขยันหมั่นเพียร ลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์ และสุขภาพของนักเรียน การสังเกตของครูอาจทำในห้องเรียน นอกห้องเรียน ที่โรงอาหาร ที่สนามฟุตบอลก็ได้ แบบสังเกตที่นิยมใช้จะมีแบบสำรวจรายการ แบบจัดอันดับ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งจะมีรูปแบบเป็นแบบบรรยาย แบบตัวเลข แบบกราฟ และแบบเปรียบเทียบ

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่ได้จากการซักถามพูดคุย ระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์นั้นมิใช่การพูดคุยกันเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นการประจักษ์หน้ากัน จึงทำให้ครูสามารถสังเกตกิริยาท่าทาง ท่วงทีการพูดโต้ตอบได้อีกด้วย การสัมภาษณ์อาจทำในหรือนอกเวลาเรียน ในหรือนอกห้องเรียน หรือโดยการนัดหมาย การสัมภาษณ์ที่ดีต้องมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนว่าครูต้องการอยากรู้จะได้ข้อมูลเรื่องใด แบบบันทึกการสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม

3. แบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อความแล้วให้ผู้ตอบเขียนตอบเอง ดังนั้นแบบสอบถามจึงต้องมีคำชี้แจงในประเด็นที่ต้องการ เพื่อให้ผู้ตอบเข้าใจตรงกัน เช่น แบบสอบถามการใช้เวลาที่บ้าน ก็จะประกอบด้วยข้อความหรือข้อความคำถามเกี่ยวกับการใช้เวลาของนักเรียนที่บ้านเป็นส่วนใหญ่ แบบสอบถามมีหลายประเภท บางประเภทนิยมให้ผู้ตอบทำเครื่องหมายตอบบางประเภทเป็นคำถามสั้นๆ และบางประเภทเป็นมาตราส่วนประมาณค่า เป็นต้น แบบสอบถามนี้อาจส่งให้ผู้ปกครองตอบเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพครอบครัว ประเภทของแบบสอบถามที่เป็นข้อความที่นิยมใช้กัน ได้แก่ แบบประมาณค่า แบบเติมคำ/วลี แบบจัดอันดับ แบบจับคู่ แบบถูก-ผิด เอา-ไม่เอา แบบความเรียง บรรยายพรรณนา แบบซีเมนต้า แบบให้เหตุ-ระบุเหตุผล แบบอนุกรม แบบให้ต่อแบบรูปแบบ และแบบให้สถานการณ์นำแล้วแก้ปัญหา

4. แบบบันทึกต่างๆ ไป ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลจากร่องรอยของการปฏิบัติ (ไม่มีการสร้างสถานการณ์) พฤติกรรมทุกอย่างของนักเรียนเป็นไปตามธรรมชาติ เช่น แบบบันทึกที่แสดงถึงการเข้าชมนิทรรศการ การเข้าห้องสมุด การเลือกซื้อหนังสือ การยืมอุปกรณ์ เป็นต้น

5. แบบวัดเจตคติ มีวิธีการสร้างแบบวัดเจตคติหลายวิธีด้วยกันแต่วิธีที่นิยมใช้มี 3 วิธี คือ เทคนิคของเทอร์สตัน เทคนิคของลิเคอร์ท และเทคนิคจำแนกของออสกูด

6. แบบทดสอบ มี 3 ประเภท คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบทดสอบความถนัดและแบบทดสอบบุคคลกับสังคม

นอกจากนี้ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2544:17-18) กล่าวว่า ครูควรมีเครื่องมือวัดผลที่หลากหลายและเป็นไปตามข้อกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้ประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการ ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ ซึ่งเครื่องมือวัดผลที่ครูสามารถนำไปใช้ได้มี 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 แบบทดสอบ เป็นเครื่องมือวัดผลที่ใช้สำหรับการประเมินอย่างเป็นทางการ ซึ่งครูควรพัฒนาให้มีคุณภาพเป็นที่น่าเชื่อถือและได้มาตรฐาน สิ่งที่ชี้ว่าแบบทดสอบนั้นได้มาตรฐานก็คือมีความเที่ยงตรงสูง (content validity) และมีความเชื่อมั่นสูง (reliability) เครื่องมือกลุ่มนี้ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดความคิดขั้นสูง แบบวัดความคิดเชิงจริยธรรม แบบวัดเจตคติทางการเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมทั้งพฤติกรรมทางการเรียนและพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม

กลุ่มที่ 2 เครื่องมือประเมินความสามารถจริงในองค์รวม เป็นเครื่องมือสำหรับใช้ประเมินความสามารถของผู้เรียนที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับวิธีการประเมินของครู ดังนี้

1. แบบประเมินคุณค่าของชิ้นงาน กรณีวัดความสามารถจากชิ้นงาน
2. แบบประเมินคุณค่าการปฏิบัติงาน กรณีประเมินจากการปฏิบัติงานจริง ซึ่งครูต้องกำหนดแนวทางในการประเมินอย่างชัดเจน โดยจัดทำเครื่องมือที่เรียกว่า รูบริก (rubrics)
3. แฟ้มสะสมงาน (portfolio) เป็นเครื่องมือที่นิยมในการประเมินความสามารถจริงของผู้เรียน ครูควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้และธรรมชาติวิชา โดยแฟ้มสะสมงานที่ควรใช้ ได้แก่ แฟ้มสะสมงานเฉพาะเรื่อง ตามลักษณะความสามารถที่ต้องการประเมิน เช่น แฟ้มสะสมงานการอ่าน แฟ้มสะสมงานการเขียน แฟ้มสะสมงานการทดลอง เป็นต้น และแฟ้มสะสมงานรวม เช่น แฟ้มสะสมงานโครงการ เป็นต้น

กลุ่มที่ 3 เครื่องมือที่ใช้สำหรับการเป็นเครื่องยืนยันการปฏิบัติจริง เครื่องมือในกลุ่มนี้เป็นเครื่องมือสำหรับใช้ตรวจสอบยืนยันความสามารถ โดยดูจากพยานหลักฐานที่ยืนยันหรือบ่งชี้ เช่น

1. แบบตรวจบันทึก เช่น บันทึกประจำวัน บันทึกการอ่าน บันทึกการเขียน บันทึกการศึกษาดูงานนอกสถานที่ บันทึกการค้นคว้า เพื่อพิจารณาความสามารถหรือคุณลักษณะบางประการของผู้เรียนจากสิ่งที่ผู้เรียนจดบันทึก เช่น การทำงานอย่างเป็นระบบ อาจดูจากบันทึกประจำวันของนักเรียน การทำงานกลุ่ม อาจดูจากบันทึกการประชุมกลุ่ม ความสามารถในการค้นคว้า อาจดูจากบันทึกการค้นคว้า เป็นต้น
2. การให้ผู้เรียนรายงานตนเอง อาจอยู่ในรูปของการรายงานเป็นลายลักษณ์อักษรหรือรายงานปากเปล่าก็ได้

ดังนั้นพอจะสรุปได้ว่าวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนมีหลายประเภท แต่ละประเภทมีลักษณะวิธีใช้และประโยชน์ต่างกัน ผู้ใช้เครื่องมือวัดผลแต่ละชนิดมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบลักษณะประโยชน์และข้อจำกัดต่างๆ ของเครื่องมือเหล่านั้นจึง

จะสามารถใช้เครื่องมือวัดผลในการรวบรวมข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อจะได้บอกสภาพจริงของผู้เรียนมากที่สุด

4.7 แนวการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4.7.1 หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2557:12)

1. สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม
2. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการจัดการเรียนรู้และตัดสินผลการเรียน
3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา และจัดให้มีการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียน การสอน ต้องดำเนินการด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถวัดและประเมินผลผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ความคิด กระบวนการ พฤติกรรมและเจตคติ เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติวิชา และระดับชั้นของผู้เรียน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความเที่ยงตรง ยุติธรรม และเชื่อถือได้
5. การประเมินผู้เรียนพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรมการเรียนรู้ การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา
6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจสอบผลการประเมินผลการเรียนรู้
7. ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาและรูปแบบการศึกษาต่างๆ
8. ให้สถานศึกษาจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา เพื่อเป็นหลักฐานการประเมินผลการเรียนรู้ รายงานผลการเรียน แสดงวุฒิการศึกษาและรับรองผลการเรียนของผู้เรียน

4.7.2 แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระดับชั้นเรียน

การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการ ความก้าวหน้าในการเรียนรู้อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับ การพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุง การเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

สิ่งที่ผู้สอนต้องทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ (1) ผลการเรียนรู้ใน 8 กลุ่มสาระ (2) ผลการเรียนรู้ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน (3) ผลการเรียนรู้ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างน้อย 8 ประการ และ (4) ผลการเรียนรู้ที่เกิดจากกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2557: 97)

ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร 4 ประการดังกล่าวข้างต้น มีที่มาจากองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยทั้ง 3 ด้าน มีลักษณะสำคัญที่สามารถนำมา อธิบายโดยสังเขปดังนี้คือ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2557: 97)

1. ผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย

ผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย หมายถึง ข้อมูล สารสนเทศ หลักฐานต่างๆ ที่แสดงถึง ความสามารถด้านสติปัญญา 6 ด้าน คือ ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การประเมิน ค่าและการคิดสร้างสรรค์ โดยพฤติกรรมที่สะท้อนว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ การบอก เล่า อธิบาย หรือเขียนแสดงความคิดรวบยอดโดยการตอบคำถาม เขียนแผนภูมิ แผนภาพ นำเสนอแนวคิด ขั้นตอนในการแก้ปัญหา การจัดการ การออกแบบประดิษฐ์หรือสร้างสรรค์ชิ้นงาน เป็นต้น

2. ผลการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย

ผลการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย หมายถึง ข้อมูล สารสนเทศที่สะท้อนความสามารถด้าน การเรียนรู้ในการจัดการอารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและเจตคติ โดยพฤติกรรมที่ สะท้อนว่าผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย คือ ผู้เรียนมีการแสดงอารมณ์ ความรู้สึกใน สถานการณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสมตามบรรทัดฐานของสังคม มีความสามารถในการตัดสินใจเชิงจริยธรรม และมีค่านิยมพื้นฐานที่ได้รับการปลูกฝังโดยแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อย่างน้อย 8 ประการตามหลักสูตร

3. ผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย หมายถึงข้อมูล สารสนเทศที่แสดงถึงทักษะการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ของร่างกาย ที่เกิดจากการประสานงานของสมองและ กล้ามเนื้อ ที่ใช้งานอย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์กัน

กระบวนกรวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่ผู้สอนควรปฏิบัติมีดังนี้ (สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา. 2557: 99-101)

1. ศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดจากหลักสูตรสถานศึกษา สัดส่วนคะแนน ระหว่างเรียนกับคะแนนปลายปี/ปลายภาค เกณฑ์ต่างๆ ที่สถานศึกษากำหนด ตลอดจนต้องคำนึงถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งสมรรถนะต่างๆ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เพื่อนำไปบูรณาการสอดแทรกในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงธรรมชาติรายวิชา รวมถึงจุดเน้นของสถานศึกษา

2. จัดทำโครงสร้างรายวิชาและแผนการประเมิน

2.1 วิเคราะห์ตัวชี้วัดในแต่ละมาตรฐานการเรียนรู้แล้วจัดกลุ่มตัวชี้วัด เนื่องจาก การวิเคราะห์ตัวชี้วัดจะช่วยผู้สอนในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนและประเมินให้ ครอบคลุมทุกด้านที่ตัวชี้วัดกำหนด หากเป็นรายวิชาเพิ่มเติมให้วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ตามที่สถานศึกษา กำหนด

2.2 กำหนดหน่วยการเรียนรู้โดยเลือกมาตรฐาน/ตัวชี้วัดที่สอดคล้องสัมพันธ์กันหรือ ประเด็นปัญหาที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน ซึ่งอาจจัดเป็นหน่วยเฉพาะวิชา (Subject unit) หรือหน่วย บูรณาการ (Integrated unit) แต่ละหน่วยการเรียนรู้อาจนำการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ มาพัฒนาในหน่วยการเรียนรู้ด้วยก็ได้ ในขณะที่เดียวกันผู้สอนควรวางแผนการประเมินที่ สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ด้วย กรณีที่ตัวชี้วัดใดปรากฏอยู่หลายหน่วยการเรียนรู้ ควรพัฒนาตัวชี้วัด

นั้นในทุกหน่วยการเรียนรู้ ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย ก่อนบันทึกสรุปผล เพื่อสามารถประเมินผู้เรียนได้อย่างครอบคลุม

2.3 กำหนดสัดส่วนเวลาเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ตามโครงสร้างรายวิชา โดยคำนึงถึงความสำคัญของมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้

2.4 กำหนดภาระงานหรือชิ้นงานหรือกิจกรรมที่เป็นหลักฐานแสดงออกซึ่งความรู้ความสามารถที่สะท้อนตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ การกำหนดภาระงานหรือชิ้นงาน อาจมีลักษณะดังนี้

2.4.1 บูรณาการหลายสาระการเรียนรู้และครอบคลุมหลายมาตรฐานการเรียนรู้หรือหลายตัวชี้วัด

2.4.2 สาระการเรียนรู้เดียวแต่ครอบคลุมหลายมาตรฐานการเรียนรู้หรือหลายตัวชี้วัด

2.5 กำหนดเกณฑ์สำหรับประเมินภาระงาน/ชิ้นงาน/กิจกรรม โดยใช้เกณฑ์การประเมิน (Rubrics) หรือกำหนดเป็นร้อยละหรือตามที่สถานศึกษากำหนด

2.6 สำหรับตัวชี้วัดที่ยังไม่ได้รับการประเมินโดยภาระงาน ให้เลือกวิธีการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสม

3. ชี้แจงรายละเอียดของการวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ วิธีการ เครื่องมือ ภาระงาน เกณฑ์คะแนน ตามแผนการประเมินที่กำหนดไว้ ในการจัดทำโครงสร้างรายวิชาและแผนการประเมิน ผู้สอนอาจจัดทำได้หลายลักษณะ

4. การจัดการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ควรวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็น 3 ระยะ ได้แก่ ประเมินวิเคราะห์ผู้เรียนก่อนการเรียนการสอน ประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน และการประเมินความสำเร็จหลังเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ประเมินวิเคราะห์ผู้เรียน

การประเมินวิเคราะห์ผู้เรียน เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบความรู้ ทักษะและความพร้อมด้านต่างๆ ของผู้เรียนโดยใช้วิธีการที่เหมาะสม แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุง ซ่อมเสริมหรือเตรียมผู้เรียนทุกคนให้มีความพร้อมและมีความรู้พื้นฐาน ซึ่งจะช่วยให้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนประสบความสำเร็จใน การเรียนได้เป็นอย่างดี แต่จะไม่นำผลการประเมินนี้ไปใช้ในการพิจารณาตัดสินผลการเรียน มีแนวปฏิบัติดังนี้

4.1.1 วิเคราะห์ความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานของเรื่องที่จะเรียนรู้

4.1.2 เลือกวิธีการและเครื่องมือสำหรับประเมินความรู้และทักษะพื้นฐาน

อย่างเหมาะสม เช่น การใช้แบบทดสอบ การซักถามผู้เรียน การสอบถามผู้สอน การพิจารณาผลการเรียนเดิมหรือพิจารณาแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ที่ผ่านมา เป็นต้น

4.1.3 ดำเนินการประเมินความรู้และทักษะพื้นฐานของผู้เรียน

4.1.4 นำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะเรียน เช่น

จัดการเรียนรู้พื้นฐานสำหรับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ และเตรียมแผนจัดการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ เป็นต้น

4.2 การประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน

การประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน เป็นการประเมินที่มุ่งตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียน ในการบรรลุมาตรฐาน/ตัวชี้วัด ผลการเรียนรู้ ตามหน่วยการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้วางแผนไว้ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศไปพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง และส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและเกิดพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ นอกจากนี้ยังใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน การประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียนที่ดำเนินการอย่างถูกต้อง หลัทธิวิชาและต่อเนื่องจะให้ผลการประเมินที่สะท้อนความก้าวหน้าในการเรียนรู้และศักยภาพของผู้เรียนอย่างถูกต้อง น่าเชื่อถือ โดยผู้สอนเลือกวิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับภาระงานหรือกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติวิธีการประเมินที่เหมาะสม สำหรับการประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน ได้แก่ การประเมินจากสิ่งที่ผู้เรียนได้แสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ ตลอดจนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นผลจากการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลได้หลากหลาย ดังนี้

4.2.1 เลือกวิธีและเครื่องมือการประเมินให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ เช่น การประเมินด้วยการสังเกต การซักถาม การตรวจแบบฝึกหัด การประเมินตามสภาพจริง การประเมินการปฏิบัติ เป็นต้น

4.2.2 สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับวิธีการประเมินที่กำหนด

4.2.3 ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.2.4 นำผลไปพัฒนาผู้เรียน

4.3 การประเมินความสำเร็จหลังเรียน

การประเมินความสำเร็จหลังเรียนเป็นการประเมินเพื่อมุ่งตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียนใน 2 ลักษณะ คือ

4.3.1 การประเมินเมื่อจบหน่วยการเรียนรู้ เป็นการประเมินผู้เรียนในหน่วยการเรียนรู้ที่ได้เรียนจบแล้ว เพื่อตรวจสอบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ พัฒนาการของผู้เรียนเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับผลการประเมินวิเคราะห์ผู้เรียน ทำให้สามารถประเมินศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนและประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน ข้อมูลที่ได้จากการประเมินความสำเร็จภายหลังการเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง แก้ไข วิธีการเรียนของผู้เรียน การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน หรือซ่อมเสริมผู้เรียนให้บรรลุตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ การประเมินความสำเร็จหลังเรียนนี้ จะสอดคล้องกับการประเมินวิเคราะห์ผู้เรียนก่อนการเรียนการสอน หากใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินชุดเดียวกันหรือคู่ขนานกัน เพื่อดูพัฒนาการของผู้เรียนได้ชัดเจน

4.3.2 การประเมินปลายปี/ปลายภาคเป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ และใช้เป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุงแก้ไข ซ่อมเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินตัวชี้วัด การประเมินปลายปี/ปลายภาค สามารถใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินได้อย่างหลากหลายและเลือกใช้ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด อาจใช้แบบทดสอบชนิดต่างๆ หรือประเมินโดยใช้ภาระงานหรือกิจกรรม โดยมีขั้นตอนหรือวิธีการดังนี้

- 1) เลือกวิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมินผล
- 2) สร้างเครื่องมือประเมิน
- 3) ดำเนินการประเมิน
- 4) นำผลการประเมินไปใช้ตัดสินผลการเรียน ส่งผลการเรียนซ่อมเสริม แก้ไขผล

การเรียน

4.8 หลักฐานการเรียนรู้/ภาระงาน/ชิ้นงานประเภทต่าง ๆ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เน้นการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้กระทำลงมือปฏิบัติแสดงความสามารถมิใช่เพียงการบอกความรู้ในเรื่องที่ได้เรียนมา การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนจึงเป็นมากกว่าการกำหนดความรู้หรือเรื่องที่จะต้องเรียน ดังนั้น เมื่อการเรียนการสอนถูกกำหนดด้วยกิจกรรม ผลงาน ภาระงานที่ให้ผู้เรียนทำเพื่อแสดง พัฒนาการการเรียนรู้ตามมาตรฐาน/ตัวชี้วัดในแต่ละสาระการเรียนรู้ หลักฐานการเรียนรู้ (Evidence of Learning) จึงเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นรูปธรรมว่า มีร่องรอย/หลักฐานใดบ้างที่แสดงถึงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สัมพันธ์โดยตรงกับมาตรฐาน/ตัวชี้วัด โดยทั่วไปจำแนกหลักฐานการเรียนรู้เป็น 2 ประเภท คือ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2557: 94)

3.9.1 ผลผลิต : รายงานที่เป็นรูปเล่ม สิ่งประดิษฐ์ แบบจำลอง แฟ้มสะสมงาน แผนภูมิผังมโนทัศน์ การเขียนอนุทินการเขียนความเรียง คำตอบที่ผู้เรียนสร้างเอง โครงงาน ฯลฯ

3.9.2 ผลการปฏิบัติ : การรายงานด้วยวาจา การสาธิต การทดลอง การปฏิบัติการภาคสนาม การอภิปราย การจัดนิทรรศการ การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนของครู รายงานการประเมินตนเองของผู้เรียน ฯลฯ

4.9 เกณฑ์การประเมิน (Rubrics)

การกำหนดภาระงานในหน่วยการเรียนรู้เป็นภาระงานที่มีความซับซ้อน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินภาระงาน/ชิ้นงานควรใช้เครื่องมือที่มีความเที่ยงตรง คือวัดได้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ของผู้เรียนรายบุคคล สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ผู้เรียน ซึ่งเกณฑ์การประเมินเป็นคำตอบสำหรับการประเมินภาระงาน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2557:94-95) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การประเมิน (rubric assessment) ว่าเป็นแนวทางการให้คะแนนที่ประกอบด้วยเกณฑ์ด้านต่างๆ เพื่อใช้ประเมินค่าผลการปฏิบัติของผู้เรียนในภาระงาน/ชิ้นงานที่ซับซ้อนทำให้ผู้เรียนได้ทราบว่าผู้สอนคาดหวังอะไรบ้างจากชิ้นงานที่มอบหมาย ซึ่งที่มาและลักษณะของเกณฑ์การประเมินมีดังนี้

“รูบริก” (rubric) มาจากภาษาลาตินว่า “RUBRICATERRA” เป็นคำที่มีใช้ในสมัยโบราณเกี่ยวกับศาสนา การทำเครื่องหมายสีแดงไว้บนสิ่งสำคัญ ดังนั้นรูบริกก็คือแนวทางการให้คะแนน (scoring guide) ซึ่งจะต้องกำหนดมาตราวัด (scale) และรายการของคุณลักษณะที่บรรยายถึงความสามารถในการแสดงออกของแต่ละจุดในมาตราวัดไว้อย่างชัดเจน อนึ่ง การที่รูบริกบรรยายถึงระดับความสามารถในการแสดงออกของนักเรียนในแต่ละระดับจึงเป็นข้อมูลที่สำคัญสำหรับผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ได้ทราบว่านักเรียนรู้อะไร และทำอะไรได้มากน้อยแค่ไหน รูบริกจึงมีส่วนสำคัญของมาตรฐานการศึกษา

การให้คะแนนของรูบริก ก็คือการตอบคำถามว่านักเรียนทำอะไรได้สำเร็จหรือว่ามีระดับความสำเร็จในขั้นต่างๆ กัน หรือมีผลงานเป็นอย่างไรนั่นเอง การให้คะแนนรูบริกมี 2 แบบ คือ

1. การให้คะแนนเป็นภาพรวม (Holistic score) คือการให้คะแนนงานชิ้นใดชิ้นหนึ่ง โดยดูภาพรวมของชิ้นงานว่ามีความเข้าใจ ความคิดรวบยอด การสื่อความหมาย กระบวนการที่ใช้และผลงานเป็นอย่างไร แล้วเขียนอธิบายคุณภาพของงานหรือความสำเร็จของงานเป็นขั้นๆโดยอาจจะแบ่งระดับ

คุณภาพตั้งแต่ 0 – 4 หรือ 0 – 6 สำหรับในขั้นต้นการให้คะแนนรูบริคอาจจะแบ่งวิธีการให้คะแนนหลายวิธี เช่น

วิธีที่ 1 แบ่งงานตามคุณภาพเป็น 3 กอง คือ

กองที่ 1 ได้แก่ งานที่มีคุณภาพเป็นพิเศษและเขียนอธิบายลักษณะของงานที่มีคุณภาพเป็นพิเศษ

กองที่ 2 ได้แก่ งานที่ยอมรับได้ และเขียนอธิบายลักษณะของงานที่ยอมรับได้

กองที่ 3 ได้แก่ งานที่ยอมรับได้น้อยหรือยอมรับไม่ได้และเขียนอธิบายลักษณะของงานที่ยอมรับได้น้อย

จากนั้นก็นำงานแต่ละกองมาให้คะแนนเป็น 2 ระดับ คือ

งานกองที่ 1 จะให้คะแนน 6 หรือ 5

งานกองที่ 2 จะให้คะแนน 4 หรือ 3

งานกองที่ 3 จะให้คะแนน 2 หรือ 1

วิธีที่ 2 กำหนดระดับความผิดพลาด โดยพิจารณาจากความบกพร่องของคำตอบว่ามีมากน้อยเพียงใด แล้วหักจากระดับคะแนนสูงสุดมาที่ระดับ ดังนี้

คะแนน	4 หมายถึง คำตอบถูกแสดงเหตุผลถูกต้อง แนวคิดชัดเจน
	3 หมายถึง คำตอบถูก เหตุผลถูกต้อง อาจมีข้อผิดพลาดเล็กน้อย
	2 หมายถึง เหตุผล หรือการคำนวณผิดพลาด แต่มีแนวทางที่จะไปสู่คำตอบ
	1 หมายถึง แสดงวิธีคิดเล็กน้อยแต่ไม่ได้คำตอบ
	0 หมายถึง ไม่ตอบหรือตอบไม่ถูกเลย

หรือ

4	หมายถึง การสาธิตหรือแสดงออกให้เห็นถึงการเข้าใจที่สมบูรณ์ครบถ้วน ถูกต้องแม่นยำในหลักการ ความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริงของงานหรือสถานการณ์ที่กำหนดรวมทั้งเสนอแนวคิดใหม่ que แสดงถึงความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงกฎเกณฑ์ หรือลักษณะของข้อมูล
---	--

3	หมายถึง การแสดงออกให้เห็นถึงการเข้าใจที่สมบูรณ์ ครบถ้วนถูกต้องใน หลักการ ความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริงของงานหรือสถานการณ์ที่กำหนด
---	---

2	หมายถึง การแสดงออกให้เห็นถึงการเข้าใจไม่สมบูรณ์ครบถ้วนถูกต้องใน หลักการความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริงของงานหรือสถานการณ์ที่กำหนดในบางส่วน
---	--

1	หมายถึง การแสดงออกให้เห็นถึงการเข้าใจในหลักการความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริงของงาน หรือสถานการณ์ที่กำหนดน้อยมาก และเข้าใจไม่ถูกต้องในบางส่วน
---	---

0	หมายถึง ไม่แสดงความคิดเห็นใด ๆ
---	--------------------------------

มาตรวัดนี้บรรยายความสามารถการแสดงออกตั้งแต่ระดับ 0 ซึ่งต่ำสุดไปจนถึงระดับ 4 ซึ่งเป็นความสามารถสูงสุด โดยปกติระดับของรูบริค จะต้องมีการพิจารณาว่าระดับใดจะเป็นที่ยอมรับได้ จะเห็นได้ว่าตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไป มีคำอธิบายถึงการแสดงออกที่ยอมรับได้เพราะนักเรียนแสดงออกถึงความเข้าใจที่สมบูรณ์ ครบถ้วน ถูกต้องในหลักการความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริงของงานหรือสถานการณ์ที่กำหนด

2. การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ (Analytic score) เพื่อให้การมองคุณภาพงานหรือความสามารถของนักเรียนได้อย่างชัดเจนจึงได้มีการแยกองค์ประกอบของการให้คะแนนและอธิบาย

คุณภาพของงานในแต่ละองค์ประกอบเป็นระดับ โดยทั่วไปแล้วจะมีการแยกองค์ประกอบของงานเป็น 4 ด้าน คือ

2.1 ความเข้าใจในความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริง เป็นการแสดงให้เห็นว่านักเรียนเข้าใจในความคิดรวบยอด หลักการในปัญหาที่ถามกระจ่างชัด

2.2 การสื่อความหมาย สื่อสาร คือ ความสามารถในการอธิบาย นำเสนอ การบรรยาย เหตุผล แนวคิด ให้ผู้อื่นเข้าใจได้ดี มีความคิดสร้างสรรค์

2.3 การใช้กระบวนการและยุทธวิธี สามารถเลือกใช้ยุทธวิธีกระบวนการที่นำไปสู่ความสำเร็จ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ผลสำเร็จของงาน ความถูกต้องแม่นยำในผลสำเร็จของงาน หรืออธิบายที่มาและตรวจสอบผลงาน

กล่าวโดยสรุป วิธีการให้คะแนนตามแนวทางประเมินแบบนี้ เน้นการให้ข้อมูลสามารถบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือความรอบรู้ของนักเรียนว่ามีลักษณะอย่างไร และความสำเร็จหรือความรอบรู้ในระดับที่แตกต่างกันนั้น มีลักษณะแตกต่างกันอย่างไร ไม่ใช่ให้ความหมายแค่ ได้-ตก ผ่าน-ไม่ผ่าน หรือระดับของการผ่านเท่านั้น แต่มุ่งการนำข้อมูลไปใช้เพื่อพัฒนานักเรียนและครูเป็นสำคัญ

4.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

สุริย์ แก้วเศษ (2553: 140-143) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูในการประเมินตามสภาพจริงวิชาพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนแบบโปรแกรม เรื่อง การประเมินตามสภาพจริงวิชาพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เท่ากับ 80.06/80.57

2. ความสามารถของครูพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา ด้านความรู้ในการประเมินตามสภาพจริงหลังการศึกษบทเรียนแบบโปรแกรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติและเจตคติของครูพลศึกษาที่มีต่อการประเมินตามสภาพจริงอยู่ในระดับมาก

3. เจตคติของครูพลศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้บทเรียนโปรแกรม และการนิเทศแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

สุปราณี เพชรา (2553: 81-82) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

2. การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงมีประสิทธิภาพ 84.67/85.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80

3. ประสิทธิภาพของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง พิจารณา 3 ด้าน

3.1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการวัดและประเมินตามสภาพจริงสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์สูงขึ้น

3.3 ด้านความสนใจในการเรียนคณิตศาสตร์ พบว่า นักเรียนมีความสนใจในการเรียนคณิตศาสตร์หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการวัดและประเมินตามสภาพจริงสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธนานันต์ ตี๋ยง (2556: 227-229) ได้ทำการวิจัยเรื่อง โปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. โปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ หลักการของโปรแกรม จุดหมายของโปรแกรม สมรรถนะที่ต้องการจะให้เกิดขึ้นตามจุดหมายของโปรแกรม สารที่ใช้พัฒนา กิจกรรมที่ใช้พัฒนา และแนวทางการประเมินผลตามโปรแกรม โดยโปรแกรมดังกล่าวผู้เชี่ยวชาญประเมินโดยใช้เกณฑ์ Joint Committee พบว่าโปรแกรมมีความเป็นประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความสมเหตุสมผล และมีความถูกต้องแม่นยำอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการศึกษาผลการใช้โปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน พบว่า

2.1. ผลการประเมินสมรรถนะครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน

ผลการประเมินสมรรถนะด้านความรู้ในการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน พบว่า ก่อนการพัฒนา กลุ่มนักร้อง มีสมรรถนะด้านความรู้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม คิดเป็นร้อยละ 56.37 โดยมีสมรรถนะอยู่ในระดับต่ำ ส่วนหลังการพัฒนา กลุ่มนักร้องมีสมรรถนะด้านความรู้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 68.16 โดยสมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบ พบว่า ครูมีสมรรถนะด้านความรู้หลังการอบรมพัฒนาสูงกว่าก่อนการอบรมพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มทดลองใช้ พบว่า ก่อนการพัฒนา มีสมรรถนะด้านความรู้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม คิดเป็นร้อยละ 58.80 โดยมีสมรรถนะอยู่ในระดับต่ำ ส่วนหลังการพัฒนามีสมรรถนะด้านความรู้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70.60 โดยสมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทดสอบ พบว่า ครูมีสมรรถนะด้านความรู้หลังการอบรมพัฒนาสูงกว่าก่อนการอบรมพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการประเมินสมรรถนะด้านทักษะความสามารถในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ทั้งในระหว่างการอบรมพัฒนาและระหว่างการนิเทศติดตาม พบว่า ในภาพรวม ครูกลุ่มนักร้องมีสมรรถนะด้านทักษะความสามารถในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินอยู่ในระดับดี ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาความสามารถในการสร้างเครื่องมือแต่ละประเภท คือ การสร้างเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ การสร้างเครื่องมือแบบประเมินทักษะ การสร้างแบบประเมินคุณลักษณะ พบว่า ครูมีสมรรถนะอยู่ในระดับดีผ่านเกณฑ์ทุกประเภท และกลุ่มทดลองใช้จริงครูมีสมรรถนะทักษะความสามารถในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินอยู่ในระดับดี ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาความสามารถในการสร้างเครื่องมือแต่ละประเภท คือ การสร้างเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ การสร้างเครื่องมือแบบประเมินทักษะ การสร้างแบบประเมินคุณลักษณะพบว่า ครูมีสมรรถนะอยู่ในระดับดีผ่านเกณฑ์ทุกประเภท และกลุ่มทดลองใช้จริงครูมีสมรรถนะทักษะความสามารถในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินอยู่ในระดับดี ผ่านเกณฑ์ทุกประเภท

ผลการประเมินตนเองของครูด้านสมรรถนะด้านความสามารถในการวัดและประเมินผล ในชั้นเรียนที่เป็นผลที่ได้จากการนิเทศติดตาม พบว่า ครูกลุ่มทดลองนำร่องมีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก และกลุ่มทดลองใช้จริงมีสมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 ผลการประเมินความคิดเห็นของครูที่เข้ารับการพัฒนามีต่อโปรแกรมการพัฒนา พบว่า กลุ่มทดลองนำร่องมีผลการประเมินความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนกลุ่มทดลองใช้จริงมีผลการประเมินความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ชรินทร์ เจริญไชย (2557:224-227) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการประเมินตามสภาพจริงโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมสร้างพลังอำนาจ ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการประเมินตามสภาพจริงของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ในจังหวัดสกลนคร ทั้ง 3 เขตพื้นที่ มีสภาพการประเมินตามสภาพจริงในระดับปานกลาง มีมีโนทัศน์การประเมินตามสภาพจริง อยู่ในระดับปานกลาง และมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านการประเมินตามสภาพจริง โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยสภาพที่คาดหวังสูงกว่าสภาพที่เป็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากการสัมภาษณ์ครูที่ปฏิบัติงานการสอนในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ทุกขั้นตอนของการประเมินตามสภาพจริงนั้น ครูยังมีปัญหาในการปฏิบัติ ไม่เข้าใจในกระบวนการและยังไม่มี ความมั่นใจในการประเมินตามสภาพจริง

2. รูปแบบการพัฒนาครูในการประเมินตามสภาพจริงโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมสร้างพลังอำนาจ ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้น ประกอบกับการสังเคราะห์สารสนเทศที่ได้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ นำมากำหนดเป็นโครงสร้างรูปแบบการพัฒนาครูในการประเมินตามสภาพจริง ทำให้ได้โครงสร้างที่มีลักษณะเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพก่อนพัฒนา ประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัญหา การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา 2) การวางแผนพัฒนาครู ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย การวางแผนการอบรม การวางแผนการให้คำปรึกษา/อำนวยความสะดวก 3) การดำเนินการพัฒนาครู ประกอบด้วย การดำเนินการอบรมการให้คำปรึกษา/อำนวยความสะดวก 4) การประเมินผลการพัฒนาครู ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การสรุปผลการประเมิน และในส่วนของขั้นตอนการพัฒนาครู จะเป็นการอบรมเพื่อพัฒนาครูและการให้คำปรึกษา และการอำนวยความสะดวก ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมสร้างพลังอำนาจในการออกแบบและขับเคลื่อนการพัฒนาครู

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูในการประเมินตามสภาพจริงโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมสร้างพลังอำนาจ พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และครูมีเจตคติต่อการประเมินตามสภาพจริงหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และครูมีความสามารถในการประเมินตามสภาพจริงหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การประเมินรูปแบบการพัฒนาครูในการประเมินตามสภาพจริงโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมสร้างพลังอำนาจของครูในภาพรวม ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้องครอบคลุม ครูเห็นด้วยในระดับมาก และด้านความพึงพอใจต่อรูปแบบ ครูเห็นด้วยในระดับมาก

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น และมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในการนิเทศ เพื่อให้ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วย และศึกษาผลการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยมีรายละเอียดตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. แบบแผนการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

ครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลักในปีการศึกษา 2561 จำนวน 198 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

ครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลักในปีการศึกษา 2561 จำนวน 59 คน ซึ่งมีการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้กฎแห่งความชัดเจน(Rule of Thumb) คำนึงถึงขนาดของประชากรในลักษณะของอัตราส่วนที่คิดเป็นร้อยละ โดยประชากรน้อยกว่า 1,000 คน ใช้อัตราส่วนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 30 (สมชาย วรภิเษกสมสกุล. 2554:176; อ้างอิงจาก Neuman.1991:221) และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ และในแต่ละชั้นใช้วิธีการจับสลากอย่างง่ายมาจำนวน 30 % ของประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มสาระที่ทำการสอน

กลุ่มสาระการเรียนรู้	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ภาษาไทย	34	10
คณิตศาสตร์	51	15
ภาษาอังกฤษ	56	17
วิทยาศาสตร์	57	17
รวม	198	59

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ ชุดการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน ประกอบด้วย 2 เล่ม คือ

เล่มที่ 1 เอกสารสำหรับผู้นิเทศ ได้แก่ คู่มือการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

เล่มที่ 2 เอกสารสำหรับผู้รับการนิเทศ ได้แก่ เอกสารประกอบการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 6 ฉบับ ได้แก่

ฉบับที่ 1 แบบประเมินคุณภาพของคู่มือการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

ฉบับที่ 2 แบบประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

ฉบับที่ 3 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน ก่อนและหลังการนิเทศ

ฉบับที่ 4 แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

ฉบับที่ 5 แบบบันทึกการสังเกตการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ช่วย

ฉบับที่ 6 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างขึ้นเอง โดยศึกษาจากแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแต่ละประเภทตามลำดับ ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ ชุดการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน ประกอบด้วย 2 เล่ม คือ

เล่มที่ 1 เอกสารสำหรับผู้นิเทศ ได้แก่ คู่มือการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. นำข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร รายงานการวิจัย ปริญญาโท/วิทยานิพนธ์ จากห้องสมุด และฐานข้อมูลออนไลน์ มาสร้างคู่มือการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยการสังเคราะห์แนวคิดของกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็น 6 องค์ประกอบ เพื่อนำไปใช้ประยุกต์ในกิจกรรม ดังตาราง 2

ตาราง 2 องค์ประกอบของกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	กิจกรรม
1. การสร้างความตระหนักร่วมกัน	-สร้างแรงบันดาลใจ
2. การวางแผนการทำงานร่วมกัน	-ร่วมกันวางแผนการทำงานในระหว่างการฝึกอบรม -ร่วมกันวางแผนเพื่อไปปฏิบัติจริงในสถานศึกษา
3. การร่วมมือรวมพลังเรียนรู้	-เรียนรู้ร่วมกันจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ 3 วัน
4. เน้นการลงมือปฏิบัติ	-ฝึกปฏิบัติในระหว่างการฝึกอบรม -ปฏิบัติจริงในสถานศึกษา
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์	-แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการปฏิบัติงานผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์เครือข่ายกลุ่ม Line
6. การปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	-ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาการสอน

3. จัดทำคู่มือการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน ประกอบด้วย 5 บท คือ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 ความรู้สำหรับผู้นิเทศ บทที่ 3 วิธีดำเนินการนิเทศ บทที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ บทที่ 5 การรายงานผลการนิเทศ

4. นำคู่มือการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศ ด้านกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 5 คน ประเมินคุณภาพของคู่มือใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง

5. นำผลการพิจารณาและข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ผลการพิจารณา พบว่า คู่มือที่สร้างขึ้นมีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในภาพรวมและรายด้าน และนำมาจัดพิมพ์เพื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

เล่มที่ 2 เอกสารสำหรับผู้รับการนิเทศ ได้แก่ เอกสารประกอบการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2. นำข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร รายงานการวิจัย ปริญญาโท/วิทยานิพนธ์ จากห้องสมุด และฐานข้อมูลออนไลน์ มาสร้างเอกสารประกอบการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

3. จัดทำเอกสารประกอบการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยมีรายละเอียดประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ความสำคัญและความเป็นมา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขอบข่ายเนื้อหา ผลที่คาดว่าจะได้รับ คำแนะนำการใช้คู่มือ และแบบทดสอบก่อนและหลังการใช้คู่มือ ส่วนที่ 2 เนื้อหา ประกอบด้วย 5 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน หน่วยที่ 2 วิธีการและเครื่องมือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

หน่วยที่ 3 ภาระงานและเกณฑ์การประเมินภาระงาน หน่วยที่ 4 การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด และหน่วยที่ 5 การออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

4. นำเอกสารประกอบการนิเทศไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศ ด้านกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 5 คน ประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการนิเทศ ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างของเอกสาร ด้านความสำคัญและประโยชน์ และด้านการนำไปใช้

5. นำผลการพิจารณาและข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ผลการพิจารณา พบว่า เอกสารประกอบการนิเทศที่สร้างขึ้นมีคุณภาพอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.34$, $S.D.=0.13$) และนำมาจัดพิมพ์เพื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช้ในการศึกษา

6. หลังจากปรับปรุงเอกสารประกอบการนิเทศตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยนำเอกสารประกอบการนิเทศไปทดลองใช้ครั้งที่ 1 (try-out) กับครูผู้ช่วยในสังกัด จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความยากง่าย ความถูกต้องชัดเจนของภาษา และระยะเวลาในการทำกิจกรรม นำผลที่ได้มาหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) และหาค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ได้ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.52 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) เท่ากับ 8.09

ผลจากการทดลองกลุ่มเดี่ยว พบว่า ภาษาที่ใช้บางขั้นตอนยังไม่ชัดเจน และระยะเวลาในการทำกิจกรรมน้อยเกินไป ตัวอย่างที่นำเสนอไม่ชัดเจน จึงนำผลจากการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขให้ภาษามีความชัดเจนขึ้น เพิ่มระยะเวลาในบางกิจกรรม และปรับตัวอย่างการนำเสนอให้มีความชัดเจนขึ้นแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง และนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขจัดพิมพ์ เพื่อนำไปทดลองใช้ครั้งที่ 2

7. หลังจากปรับปรุงเอกสารประกอบการนิเทศตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยนำเอกสารประกอบการนิเทศไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 (try-out) กับครูผู้ช่วยในสังกัด จำนวน 10 คน เพื่อตรวจสอบความยากง่าย ความถูกต้องชัดเจนของภาษา และระยะเวลาในการทำกิจกรรม นำผลที่ได้มาหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) และหาค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ได้ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.67 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) เท่ากับ 7.05

ผลจากการทดลองกลุ่มเล็ก พบว่า การนำเสนอมีความชัดเจน แต่ระยะเวลาในการทำกิจกรรมยังน้อยเกินไป บางขั้นตอนเวลาน้อยทำกิจกรรมไม่เสร็จภายในเวลาที่กำหนด จึงนำผลจากการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขโดยเพิ่มระยะเวลาในการทำกิจกรรมจาก 2 วัน เป็น 3 วัน และให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง แล้วนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข จัดพิมพ์ เพื่อนำไปทดลองใช้ครั้งที่ 3

8. นำเอกสารประกอบการนิเทศที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจากการทดลองครั้งที่ 2 ไปทดลองใช้ครั้งที่ 3 กับครูผู้ช่วย จำนวน 33 คน เพื่อตรวจสอบระยะเวลาในการจัดกิจกรรม การใช้สื่อที่เหมาะสม นำผลที่ได้มาหาคำนวนหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) และหาค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ผลปรากฏว่าเอกสารประกอบการนิเทศมีความสมบูรณ์ตามกำหนด คือมีค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.73 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) เท่ากับ 3.31

9. ปรับปรุงแก้ไขเอกสารประกอบการนิเทศให้สมบูรณ์ จัดพิมพ์แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้ช่วยที่เป็นอาสาสมัครเข้ารับการทดลองต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบประเมินคุณภาพของคู่มือการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบประเมิน
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน และสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผล และการนิเทศ
3. เขียนข้อคำถามของแบบประเมินให้สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีข้อคำถามรวม 15 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นประโยชน์/ความเป็นไปได้/ ความเหมาะสม/ ความถูกต้อง
4. นำแบบประเมินไปตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ 2 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงและความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบประเมินว่าครบถ้วนหรือไม่ สำนวนข้อความและภาษา มีความเหมาะสมหรือไม่
5. นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็น (Index of Item - Objective Congruence: IOC) โดยได้คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ไว้ โดยพบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.8-1.0 จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้แบบประเมินมีความสมบูรณ์และนำไปใช้ประเมินต่อไป

ฉบับที่ 2 แบบประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในชั้นเรียน มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบประเมิน
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน สมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการนิเทศ
3. เขียนข้อคำถามของแบบประเมินให้สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีข้อคำถามรวม 25 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างของเอกสาร ด้านความสำคัญและประโยชน์ และด้านการนำไปใช้
4. นำแบบประเมินไปตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ 2 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงและความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบประเมินว่าครบถ้วนหรือไม่ สำนวนข้อความและภาษา มีความเหมาะสมหรือไม่
5. นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็น (Index of Item - Objective Congruence: IOC) โดยได้คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ไว้ โดยพบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.8-1.0 จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้แบบประเมินมีความสมบูรณ์และนำไปใช้ประเมินต่อไป

ฉบับที่ 3 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน ก่อนและหลังการนิเทศ มีรายละเอียด ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบ

2. การศึกษาและวิเคราะห์จากเอกสาร แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ในชั้นเรียน

3. สร้างแบบทดสอบจากเนื้อหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ในชั้นเรียน มีลักษณะเป็นมีลักษณะเป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ จำนวน 40 ข้อ การให้คะแนนเป็น 0 และ 1

4. นำแบบทดสอบ ไปตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ 2 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความ สอดคล้องระหว่างข้อความกับเนื้อหาของแบบประเมินว่ามีเนื้อหาครบถ้วนหรือไม่ สำนวนข้อความและ ภาษามีความเหมาะสมหรือไม่

5. นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับเนื้อหา (Index of Item - Objective Congruence: IOC) โดยได้คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า หรือเท่ากับ 0.5 ไว้ โดยพบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.8-1.0 จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปทดลองใช้

6. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับครูผู้ช่วย จำนวน 80 คน เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพ ดังนี้

6.1 วิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยนำผลการตรวจให้คะแนนมา เรียงลำดับกระดาษคำตอบจากคะแนนมากไปยังคะแนนน้อย เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยใช้ เทคนิค 27 % จากนั้นคัดเลือกข้อความที่มีค่าระดับความยากง่าย ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 และมีค่าอำนาจ จำแนก ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป พบว่า ข้อสอบมีค่าระดับความยากง่าย ตั้งแต่ 0.36-0.73 และมีค่าอำนาจ จำแนก ตั้งแต่ 0.23-0.68 จำนวน 33 ข้อ และผู้วิจัยคัดเลือกข้อที่มีค่าคุณภาพสูงไว้ 30 ข้อ

6.2 นำข้อสอบจำนวน 30 ข้อ ไปทดลองใช้เพื่อวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร K-R 20 (Kuder - Richardson 20) พบว่า แบบประเมินทั้งฉบับ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.88

7. จัดทำแบบประเมินฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ต่อไป

ฉบับที่ 4 แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ในชั้นเรียน มีรายละเอียด ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบประเมิน

2. การศึกษาและวิเคราะห์จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ในชั้นเรียน

3. กำหนดสิ่งที่จะประเมิน ให้ครอบคลุมความสามารถของครูในการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ในชั้นเรียน มีลักษณะเป็นแบบจัดลำดับคุณภาพ 3 ระดับ

4. นำแบบประเมิน ไปตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นด้านความเที่ยงตรงเชิงพิณิจ (Face validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 3 ท่าน และ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ 2 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงและความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับประเด็นของแบบประเมินว่าครบถ้วนหรือไม่ สำนวนข้อความและภาษา มีความเหมาะสมหรือไม่

5. นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็น (Index of Item - Objective Congruence: IOC) โดยได้คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง

มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ไว้ โดยพบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.8-1.0 จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้แบบประเมินสมบูรณ์

ฉบับที่ 5 แบบบันทึกการสังเกตการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ช่วย มีรายละเอียด ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบบันทึกการสังเกต
2. การศึกษาและวิเคราะห์จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้และการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน
3. กำหนดสิ่งที่จะประเมิน ให้ครอบคลุมความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน มีลักษณะเป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบเติมคำตอบ จำนวน 6 ข้อ เพื่อบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับการนิเทศ
 - ตอนที่ 2 สังเกตกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ มีข้อสังเกต จำนวน 4 ด้าน คือ การนำเข้าสู่บทเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสรุปบทเรียน และการวัดและประเมินผล รวม 17 ข้อ
4. นำแบบบันทึก ไปตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ 2 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงและความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นของแบบประเมินว่าครบถ้วนหรือไม่ สำนวนข้อความและภาษา มีความเหมาะสมหรือไม่
5. นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็น (Index of Item - Objective Congruence: IOC) โดยได้คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ไว้ โดยพบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.8-1.0 จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้แบบประเมินสมบูรณ์

ฉบับที่ 6 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีรายละเอียดดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ
3. เขียนข้อคำถามของแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ประกอบด้วย 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของครูผู้เข้ารับการพัฒนา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบเติมคำตอบ จำนวน 4 ข้อ เพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระดับชั้นที่สอน
 - ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศ มีลักษณะเป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ มีข้อคำถามรวม 23 ข้อ
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด 1 ข้อ

4. นำแบบสอบถาม ไปตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ 2 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงและความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นของแบบสอบถามว่าครบถ้วนหรือไม่ สำนวนข้อความและภาษามีความเหมาะสมหรือไม่

5. นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็น (Index of Item - Objective Congruence: IOC) โดยได้คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ไว้ โดยพบว่ามามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.8-1.0 จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปทดลองใช้ต่อไป

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กลุ่มตัวอย่างกับครูผู้ช่วย จำนวน 33 คน ซึ่งผ่านการทดลองใช้เอกสารประกอบการนิเทศมาแล้ว เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค ได้ค่าความเชื่อมั่นเป็น 0.86

7. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว มีการวัดผลก่อนและหลังทำการทดลอง (One-group pretest- posttest design) (ชูศรี วงศ์รัตน์; และองอาจ นัยพัฒน์. 2551: 42) ดังนี้

$T_1 \times T_2$

เมื่อ	T_1	หมายถึง การทดสอบความรู้ความเข้าใจของครูก่อนการนิเทศ
	\times	หมายถึง การนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
	T_2	หมายถึง การทดสอบความรู้ความเข้าใจของครู ความสามารถของครูและความคิดเห็นของครูหลังการนิเทศ

ภาพประกอบ 3 แบบแผนการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องเหมาะสมของคู่มือการนิเทศ และแบบประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการนิเทศ จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ในเดือนมีนาคม 2561

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลผลการนิเทศ โดยการนำคู่มือการนิเทศและเอกสารประกอบการนิเทศที่สร้างขึ้นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราชเขต 2 จำนวน 59 คน ได้มาจากอาสาสมัครที่เข้าร่วมการทดลอง ขั้นตอนการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนดำเนินการ

ผู้วิจัยสำรวจข้อมูลครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราชเขต 2 และให้กลุ่มตัวอย่างที่สนใจ สมัครเข้ารับการทดลอง ด้วยความสมัครใจ กำหนดวัน - เวลา สถานที่ เนื้อหาสาระที่จะให้การอบรมรวมถึงการจัดกิจกรรมต่างๆ ตลอดระยะเวลาการนิเทศ รายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 แผนการดำเนินการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วย

ระยะเวลา	กิจกรรม	เครื่องมือที่ใช้	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1 วัน	ประชุมวิทยากร และทีมผู้นิเทศ	-คู่มือการนิเทศ -เอกสารประกอบการนิเทศ	ผู้นิเทศมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และแผนการดำเนินการนิเทศ
3 วัน	ดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ	-คู่มือการนิเทศ -เอกสารประกอบการนิเทศ -แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน	ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน
1 ภาคเรียน	นิเทศติดตาม	-คู่มือการนิเทศ -เอกสารประกอบการนิเทศ -แบบประเมินความสามารถของครูในการออกแบบการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ในชั้นเรียน จากการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ -แบบบันทึกการสังเกตการจัดการเรียนรู้ -แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศ	-ครูนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติได้ -ครูมีความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน -ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือกทีมผู้นิเทศ

ผู้วิจัยคัดเลือกศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้และด้านการวัดและประเมินผลเป็นอย่างดี และมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 10 คน มาเป็นทีมผู้นิเทศ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศ และนัดประชุมชี้แจงแผนการดำเนินงานและบทบาทหน้าที่แก่ผู้นิเทศก่อนการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การสร้างความตระหนักร่วมกัน

ในช่วงโมเมนต์แรกของการฝึกอบรม ผู้นิเทศจัดกิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจ โดยเชิญวิทยากรที่ประสบความสำเร็จในเส้นทางวิชาชีพครุมาจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนและแบ่งปันประสบการณ์บนเส้นทางวิชาชีพครู เพื่อให้ผู้รับการนิเทศซึ่งเป็นครูผู้ช่วย ได้เกิดความตระหนักร่วมกันบนเส้นทางของวิชาชีพ และมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู และตระหนักถึงการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. การวางแผนการทำงานร่วมกัน

ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันวางแผนการทำงานกลุ่มทั้งในระหว่างการฝึกอบรม และร่วมกันวางแผนเพื่อไปปฏิบัติจริงในสถานศึกษา โดยให้ผู้รับการนิเทศจัดทำแผนการพัฒนาตนเอง

3. การร่วมมือรวมพลังเรียนรู้

ผู้รับการนิเทศมีการเรียนรู้ร่วมกันจากการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วย โดยดำเนินการจัดฝึกอบรมตามตารางการอบรมที่กำหนดขึ้น ระหว่างวันที่ 9-11 สิงหาคม 2561 ณ ห้องประชุมคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (ใสใหญ่) อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้เวลาการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 3 วันติดต่อกัน วันละ 6 ชั่วโมง ดังรายละเอียดตาราง 4

ตาราง 4 ตารางการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนสำหรับครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

วัน เวลา	กิจกรรม
9 สิงหาคม 2561	
08.30 - 08.45	ปฐมนิเทศ
08.45 - 09.00	ทดสอบก่อนการอบรม
09.00 - 10.30	- กิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจ
10.30 - 10.45	พักรับประทานอาหารว่าง
10.45 - 12.00	บรรยายเรื่อง - การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน - วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน
12.00 - 13.00	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - 13.45	บรรยายเรื่อง - การกำหนดภาระงานและเกณฑ์การประเมินภาระงาน
13.45 - 14.30	กิจกรรมกลุ่ม ใบบางที่ 1 ฝึกการกำหนดภาระงานและเกณฑ์การประเมินภาระงาน
14.30 - 14.45	พักรับประทานอาหารว่าง
14.45 - 15.15	บรรยายเรื่อง การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
15.15 - 16.00	กิจกรรมเดี่ยว ใบบางที่ 2 ฝึกวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในกลุ่มสาระที่ทำการสอน
10 สิงหาคม 2561	
08.30 - 09.00	กิจกรรม AAR
09.00 - 10.30	บรรยายเรื่อง - การออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนและการออกแบบหน่วยการเรียนรู้
10.30 - 10.45	พักรับประทานอาหารว่าง

วัน เวลา	กิจกรรม
10.45 – 12.00	กิจกรรมกลุ่ม ไบงานที่ 3 ฝึกปฏิบัติการวางแผนการวัดและประเมินผลและออกแบบหน่วยการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน
12.00 – 13.00	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 13.30	บรรยายเรื่อง -การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
13.30 -14.30	กิจกรรมเดี่ยว ไบงานที่ 4 ฝึกปฏิบัติการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
14.30 – 14.45	พักรับประทานอาหารว่าง
14.45 – 16.00	กิจกรรมเดี่ยว ไบงานที่ 4 ฝึกปฏิบัติการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
11 สิงหาคม 2561	
08.30 – 09.00	กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การวางแผนการจัดการเรียนรู้
09.30– 10.30	- สาธิตการสอนโดยพี่เลี้ยง - ฝึกปฏิบัติการสาธิตการสอน
10.30 – 10.45	พักรับประทานอาหารว่าง
10.45 – 12.00	ฝึกปฏิบัติการสาธิตการสอน
12.00 – 13.00	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 14.30	ฝึกปฏิบัติการสาธิตการสอน
14.30 - 14.45	พักรับประทานอาหารว่าง
14.45 – 15.45	บรรยายเรื่อง การจัดทำแผนการพัฒนาตนเอง
15.45 – 16.00	ทดสอบหลังการอบรม

หมายเหตุ การฝึกปฏิบัติตามไบงาน วิทยากรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีการนำเสนอผลงาน

4. เน้นการลงมือปฏิบัติ

ผู้รับการนิเทศได้เรียนรู้จากการลงมือฝึกปฏิบัติจริงทั้งในระหว่างการฝึกอบรม และภายหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้ว โดยครูผู้ช่วยที่รับการอบรมจะต้องกลับไปปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษาของตนเอง ซึ่งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันพิจารณาเลือกมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตัวชี้วัดที่จะทำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การกำหนดเป้าหมายหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตร การออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบทเรียน และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด แล้วผู้รับการนิเทศนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นไปใช้สอนจริงในชั้นเรียน แล้วบันทึกคลิปวิดีโอการสอน เพื่อส่งเข้าเครือข่ายกลุ่ม Line ชื่อกลุ่มว่า “งานวัดผลครูผู้ช่วย” ซึ่งเป็นเครือข่ายที่สร้างขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเติมเต็มช่องว่างด้านการวัดและประเมินผลและการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ทำให้มีช่องทางการสื่อสารในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น

5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์

ผู้นิเทศและสมาชิกในเครือข่ายกลุ่ม Line “งานวัดผลครูผู้ช่วย” ร่วมกันนำแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่เพื่อนสมาชิกภายในกลุ่มจัดทำขึ้นเพื่อนำไปใช้สอนจริงในชั้นเรียน ผู้นิเทศ

ร่วมประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้นิเทศและสมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันสังเกตการสอนจากคลิปวิดีโอ การสอน ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลจากการสังเกตการสอน โดยผู้นิเทศบันทึกผลการสังเกต กระบวนการเรียนการสอนลงในแบบบันทึกการสังเกต เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และผู้เรียน เพื่อให้ได้องค์ความรู้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะใช้ในการ อภิปรายสะท้อนความคิดถึงแนวทางการสอนที่ดีกว่าเดิม

6. การปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันวิเคราะห์และประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สอนไปโดยใช้ ข้อมูลจากการบันทึกการสังเกต เพื่อร่วมกันหาแนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ใหม่ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และนำองค์ความรู้ไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เพื่อนครู ภายในกลุ่มได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงและพัฒนาแล้วนำไปใช้ในห้องเรียนต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วย

หลังเสร็จสิ้นกระบวนการนิเทศ ผู้นิเทศให้ผู้รับการนิเทศประเมินผลการนิเทศโดยใช้กระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครู ผู้ช่วย โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบประเมินคุณภาพ แบบทดสอบ แบบประเมินความสามารถ แบบบันทึกการสังเกต และแบบสอบถาม ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตาราง และความเรียง

2. การหาค่าดัชนีประสิทธิผลของคู่มือ (ไชยยศ เรื่องสุวรรณ. 2552 : 134; อ้างอิงจาก Hovland. 1949)

$$E.I. = \frac{\text{Posttest score} - \text{Pretest score}}{\text{Maximum possible score} - \text{Pretest score}}$$

เมื่อ E.I.	แทน ค่าดัชนีประสิทธิผล
Posttest score	แทน คะแนนทดสอบหลังการฝึกอบรม
Pretest score	แทน คะแนนทดสอบก่อนการฝึกอบรม
Maximum possible score	แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบ

3. หาค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของคะแนนเฉลี่ยก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมโดยใช้สูตร (จินดา สวัสดิ์ทวี. 2554 : 73)

$$C.V. = \frac{SD}{\bar{X}} \times 100$$

เมื่อ	C.V.	แทน สัมประสิทธิ์การกระจาย
	S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน

4. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ การเปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจของครู ผู้ช่วยก่อนและหลังการใช้รูปแบบ โดยใช้สถิติ t-test แบบ Paired - samples t-test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วย และศึกษาผลการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วย

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาเอกสารประกอบการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

2.1 ผลการหาคุณภาพของเอกสารประกอบการนิเทศ โดยผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index: E.I.) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (Coefficient of Variation: C.V.) ของเอกสารประกอบการนิเทศ

ตอนที่ 3 ผลการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

3.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการนิเทศ

3.2 ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของครูผู้ช่วยก่อนและหลังการนิเทศ

3.3 ผลการประเมินความสามารถของครูในการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

ตอนที่ 4 ผลศึกษาความคิดเห็นของครูผู้ช่วยที่มีต่อการนิเทศ

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการแปลผล ดังนี้

n	หมายถึง	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
M	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
E.I.	หมายถึง	ค่าดัชนีประสิทธิผล
C.V.	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
t	หมายถึง	ค่าที (t-value)
df	หมายถึง	ค่าองศาอิสระ
sig	หมายถึง	ค่านัยสำคัญ

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วย

1.1 ผลการพัฒนาการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นศรีธรรมราช เขต 2

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อนำมาয়ร่างการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วย การนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้

การนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

<p>1. การสร้างความตระหนักร่วมกัน</p> <ul style="list-style-type: none"> ● กิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจ 	<p>2. การวางแผนการทำงานร่วมกัน</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ร่วมกันวางแผนการทำงานในระหว่างการฝึกอบรม ● ร่วมกันวางแผนเพื่อไปปฏิบัติจริงในสถานศึกษา 	<p>3. การร่วมมือรวมพลังเรียนรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> ● เรียนรู้ร่วมกันจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ
<p>4. เน้นการลงมือปฏิบัติ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ฝึกปฏิบัติในระหว่างการฝึกอบรม ● ปฏิบัติจริงในสถานศึกษา 	<p>5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์</p> <ul style="list-style-type: none"> ● แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการปฏิบัติงานผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เครือข่ายกลุ่ม Line 	<p>6. การปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาการสอน

ภาพประกอบ 4 การนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วย

จากภาพประกอบ 4 พบว่า ผลการพัฒนาการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นศรีธรรมราช เขต 2 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ

1. การสร้างความตระหนักร่วมกัน
2. การวางแผนการทำงานร่วมกัน
3. การร่วมมือรวมพลังเรียนรู้
4. เน้นการลงมือปฏิบัติ
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์
6. การปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.2 ผลการประเมินคุณภาพของคู่มือการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยนำคู่มือการนิเทศที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศ ด้านกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ จำนวน 5 คน ทำการประเมินคุณภาพของคู่มือการนิเทศใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นประโยชน์(Utility) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความเหมาะสม (Propriety) และความถูกต้อง(Accuracy) ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนผลการประเมินคุณภาพของคู่มือการนิเทศ โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

รายการประเมิน	M	S.D.	ความหมาย
ด้านความเป็นประโยชน์	4.87	0.18	มากที่สุด
1. คู่มือการนิเทศที่สร้างขึ้นมีประโยชน์ต่อการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนของครูผู้ช่วย	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ช่วยให้ครูผู้ช่วยสามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	4.70	0.18	มากที่สุด
3. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการประเมินที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด	4.60	0.55	มากที่สุด
ด้านความเป็นไปได้	4.80	0.27	มากที่สุด
4. คู่มือการนิเทศที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง	5.00	0.00	มากที่สุด
5. คู่มือการนิเทศที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนของครู	4.60	0.55	มากที่สุด
ด้านความเหมาะสม	4.57	0.38	มากที่สุด
6. โครงสร้างของคู่มือการนิเทศ ประกอบด้วย 5 บท คือ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 ความรู้สำหรับผู้นิเทศ บทที่ 3 วิธีดำเนินการนิเทศ บทที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ และบทที่ 5 การรายงานผลการนิเทศมีความเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
7. กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) การสร้างความตระหนักร่วมกัน 2) การวางแผนการทำงานร่วมกัน 3) การร่วมมือรวมพลังเรียนรู้ 4) เน้นการลงมือปฏิบัติ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ 6) การปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีความเหมาะสม	4.60	0.55	มากที่สุด
8. เนื้อหาที่ใช้ในการฝึกอบรมตามคู่มือมีความเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
9. ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมตามคู่มือมีความเหมาะสม	4.20	0.45	มาก
10. ระยะเวลาที่ใช้ในการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานตามคู่มือมีความเหมาะสม	4.60	0.55	มากที่สุด

รายการประเมิน	M	S.D.	ความหมาย
ด้านความถูกต้อง	4.56	0.33	มากที่สุด
11. คู่มือการนิเทศมีความชัดเจนและครอบคลุม	4.80	0.45	มากที่สุด
12. เอกสารประกอบการนิเทศมีความชัดเจนและครอบคลุม	4.60	0.55	มากที่สุด
13. เนื้อหาที่ใช้ในการนิเทศมีความถูกต้องชัดเจน	4.40	0.55	มาก
14. มีการอธิบายขั้นตอนการดำเนินงานตามคู่มืออย่างชัดเจน	4.60	0.55	มากที่สุด
15. เครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในคู่มือมีความชัดเจนและครอบคลุม	4.40	0.55	มาก
ภาพรวม	4.70	0.18	มากที่สุด

จากตาราง 5 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า คู่มือการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน มีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในภาพรวมและรายด้าน

เมื่อเรียงลำดับคะแนนการประเมินจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด ด้านความเป็นประโยชน์ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าคู่มือการนิเทศที่สร้างขึ้นมีประโยชน์ต่อการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนของครูผู้ช่วย (M=5.00, S.D.=0.00) ช่วยให้ครูผู้ช่วยสามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (M=4.70, S.D.=0.18) และช่วยให้ผู้เรียนได้รับการประเมินที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด (M=4.60, S.D.= 0.55) ตามลำดับ

ด้านความเป็นไปได้ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า คู่มือการนิเทศที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง (M=5.00, S.D.=0.00) คู่มือการนิเทศที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนของครูผู้ช่วย (M=4.60, S.D.=0.55) ตามลำดับ

ด้านความเหมาะสม ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า โครงสร้างของคู่มือการนิเทศ ประกอบด้วย 5 บท คือ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 ความรู้สำหรับผู้นิเทศ บทที่ 3 วิธีดำเนินการนิเทศ บทที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ และบทที่ 5 การรายงานผลการนิเทศมีความเหมาะสม และเนื้อหาที่ใช้ในการฝึกอบรมตามคู่มือมีความเหมาะสม (M=4.80, S.D.=0.45) กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 6 ประการ คือ 1) การสร้างความตระหนักร่วมกัน 2) การวางแผนการทำงานร่วมกัน 3) การร่วมมือร่วมพลังเรียนรู้ 4) เน้นการลงมือปฏิบัติ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ 6) การปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีความเหมาะสม และระยะเวลาที่ใช้ในการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานตามคู่มือมีความเหมาะสม (M=4.60, S.D.=0.55) และระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม (training) ตามคู่มือมีความเหมาะสม (M=4.20, S.D.=0.45) ตามลำดับ

ด้านความถูกต้อง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นคู่มือการนิเทศมีความชัดเจนและครอบคลุม (M=4.80, S.D.=0.45) เอกสารประกอบการนิเทศมีความชัดเจนและครอบคลุม และมีการอธิบายขั้นตอนการดำเนินงานตามคู่มืออย่างชัดเจน (M=4.60, S.D.=0.55) และเนื้อหาที่ใช้ในการนิเทศมีความถูกต้องชัดเจน และเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในคู่มือมีความชัดเจนและครอบคลุม (M=4.40, S.D.=0.55) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาเอกสารประกอบการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในชั้นเรียน

2.1 ผลการหาคุณภาพของเอกสารประกอบการนิเทศ โดยผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยนำเอกสารประกอบการนิเทศที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศ ด้านกระบวนการ
ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล
จำนวน 5 คน ทำการประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการนิเทศ ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างของ
เอกสาร ด้านความสำคัญและประโยชน์ และด้านการนำไปใช้ ปรากฏผลดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนการประเมินคุณภาพของเอกสาร
ประกอบการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

รายการประเมิน	M	S.D.	ความหมาย
ด้านโครงสร้างของเอกสาร	4.34	0.14	ดี
1. ความสำคัญและความเป็นมา มีความชัดเจน	4.40	0.55	ดี
2. วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ชัดเจนเหมาะสม	4.40	0.45	ดี
3. ระบุขอบข่ายเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์	4.40	0.55	ดี
4. คำแนะนำการใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4.60	0.55	ดีมาก
5. เนื้อหาสาระครอบคลุมการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน	3.80	0.89	ดี
6. เนื้อหาสาระสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.60	0.55	ดีมาก
7. เนื้อหาในเอกสารมีความถูกต้องชัดเจน	4.60	0.55	ดีมาก
8. เนื้อหาสาระในเอกสารมีความยากง่ายเหมาะสม	4.00	0.71	ดี
9. การจัดลำดับขั้นในการนำเสนอเนื้อหาสาระในเอกสารมีความ ต่อเนื่องกัน	4.20	0.45	ดี
10. ตัวอย่างในเอกสารมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.60	0.55	ดีมาก
11. ขนาดของรูปเล่มเหมาะสม	4.40	0.89	ดี
12. การออกแบบรูปเล่ม	4.80	0.45	ดีมาก
13. ความชัดเจนของตัวอักษร	4.20	0.45	ดี
14. ภาษาที่ใช้ในเอกสารอ่านแล้วเข้าใจ สื่อความหมาย	4.60	0.55	ดีมาก
15. รูปภาพแผนภูมิเหมาะสมกับเนื้อหา	4.20	0.84	ดี
16. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาเอกสารมีความเหมาะสม	4.40	0.55	ดี
ด้านความสำคัญและประโยชน์	4.33	0.13	ดี
17. เอกสารที่สร้างขึ้นมีประโยชน์ต่อการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครู	4.40	0.55	ดี
18. ช่วยให้ครูได้รับความรู้เกี่ยวกับวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้น เรียน	4.40	0.55	ดี
19. ช่วยให้ครูสามารถออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ใน ชั้นเรียนได้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	4.40	0.89	ดี

รายการประเมิน	M	S.D.	ความหมาย
20. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการประเมินที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด	4.40	0.55	ดี
21. เอกสารที่สร้างขึ้นช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน	3.80	0.45	ดี
22. เอกสารที่สร้างขึ้นใช้เป็นแหล่งอ้างอิงได้	4.40	0.89	ดี
23. เอกสารสร้างขึ้นเป็นแรงบันดาลใจให้ครูใฝ่หาความรู้	4.00	0.71	ดี
ด้านการนำไปใช้	4.30	0.45	ดี
24. เอกสารที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง	4.20	0.45	ดี
25. ตัวอย่างที่นำเสนอในเอกสารสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้	4.40	0.55	ดี
ภาพรวม 3 ด้าน	4.34	0.13	ดี

จากตาราง 6 ผลจากการประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการนิเทศ โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ในภาพรวมเอกสารประกอบการนิเทศมีคุณภาพอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.34$, S.D.=0.13) และเมื่อพิจารณาผลการประเมินเป็นรายด้าน พบว่า ด้านโครงสร้างของเอกสาร มีคุณภาพในระดับดีมากที่สุด ($\bar{X} = 4.34$, S.D.=0.14) รองลงมาเป็นด้านความสำคัญและประโยชน์ ($\bar{X} = 4.33$, S.D.=0.13) และด้านการนำไปใช้ ($\bar{X} = 4.30$, S.D.=0.45) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาผลการประเมินแต่ละรายการ พบว่า การออกแบบรูปเล่ม คุณภาพอยู่ในระดับดีมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D.=0.45) รองลงมาเป็นคำแนะนำการใช้เอกสารมีความชัดเจนเข้าใจง่าย เนื้อหาสาระสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาในเอกสารมีความถูกต้องชัดเจน ตัวอย่างในเอกสาร มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย ภาษาที่ใช้ในเอกสารอ่านแล้วเข้าใจ สื่อความหมาย โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากันทุกรายการ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.55)

2.2 ผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index: E.I.) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (Coefficient of Variation: C.V.)

ผู้วิจัยได้นำเอกสารประกอบการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ กับกลุ่มตัวอย่างครูผู้ช่วย จำนวน 33 คน เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index: E.I.) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของเอกสารประกอบการนิเทศ (Coefficient of Variation: C.V.) โดยการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครูผู้ช่วยก่อนและหลังการการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน ปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าดัชนีประสิทธิผลและสัมประสิทธิ์การกระจายของเอกสารประกอบการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน (n= 33)

คะแนน	n	M	S.D.	E.I.	C.V.
ก่อนการใช้คู่มือ	33	18.33	1.19	0.73	3.32
หลังการใช้คู่มือ	33	26.88	0.89		

ตาราง 7 จากการหาค่าดัชนีประสิทธิผลและสัมประสิทธิ์การกระจายของเอกสารประกอบการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน ในขั้นทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 33 คน พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่า 0.73 และเมื่อนำค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายมีค่าเป็น (C.V.) 3.32

ตอนที่ 3 ผลการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้าง
สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

3.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการนิเทศ

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการนิเทศ ซึ่งเป็นครูผู้ช่วย ในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 2 จำนวน 59 คน ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการนิเทศ (n = 59 คน)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	6	10.17
หญิง	53	89.83
อายุ		
20-30 ปี	54	91.53
31-40 ปี	5	8.47
ตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป		
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	56	94.92
ปริญญาโท	3	5.08
สาขาวิชาที่จบการศึกษา		
คณิตศาสตร์	10	16.95
ภาษาไทย	11	18.64
ภาษาอังกฤษ	18	30.51
วิทยาศาสตร์	9	15.25
การประถมศึกษา	4	6.78
เทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์	4	6.78
ภาษาเพื่อการพัฒนา (ไทย-อังกฤษ)	2	3.39
พัฒนาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกษตร	1	1.69
กลุ่มสาระที่ทำการสอน		
ภาษาไทย	10	16.95
คณิตศาสตร์	15	25.42
ภาษาอังกฤษ	17	28.81
วิทยาศาสตร์	8	13.56
วิทยาศาสตร์(วิทยาการคำนวณ)	9	15.25

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับชั้นที่สอน		
ประถมศึกษาตอนต้น(ป.1-3)	22	37.29
ประถมศึกษาตอนปลาย(ป.4-6)	24	40.68
มัธยมศึกษาตอนต้น(ม.1-3)	13	22.03
ขนาดโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	24	40.68
ขนาดกลาง	35	59.32
ขนาดใหญ่	0	00.00
รวม	59	100.00

จากตาราง 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผลการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 89.83 มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 91.53 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 94.92 จบการศึกษาด้านภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 30.51 วิชาที่ทำการสอนเป็นวิชาภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 28.81 ระดับชั้นที่สอนเป็นระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป.4-6) คิดเป็นร้อยละ 40.68 และขนาดโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 59.32

3.2 ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของครูผู้ช่วยก่อนและหลังการนิเทศ

จากการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของครูผู้ช่วยก่อนและหลังการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน (คะแนนเต็ม 30 คะแนน) ปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนก่อนและหลังการนิเทศ (n = 59 คน)

คะแนน	n	M	S.D.	t	df	Sig.
ก่อนการนิเทศ	59	20.05	2.89	11.97	58	.00
หลังการนิเทศ	59	25.10	2.13			

จากตาราง 9 พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการนิเทศสูงกว่าก่อนการนิเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ผลการประเมินความสามารถของครูในการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

จากการประเมินความสามารถของครูในการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย จากการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และการสังเกตการสอนโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) ซึ่งกำหนดระดับคุณภาพไว้ 3 ระดับ คือ ระดับดี ระดับพอใช้ และระดับปรับปรุง ปรากฏผลดังตาราง 10 - 11

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนการประเมินความสามารถของครูในการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน จากการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ (n = 59 คน)

รายการประเมิน	M	S.D.	ความหมาย
1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้	2.97	0.18	ดี
2. การกำหนดจุดประสงค์หรือเป้าหมายการเรียนรู้	2.90	0.30	ดี
3. การกำหนด ภาระงาน /ชิ้นงาน	2.86	0.35	ดี
4. การกำหนดการประเมิน	2.85	0.36	ดี
5. กระบวนการจัดการเรียนรู้	2.80	0.41	ดี
6. สื่อ/แหล่งเรียนรู้	2.92	0.28	ดี
7. การรายงานผลการประเมินและนำผลการประเมินไปใช้	2.64	0.48	ดี
ภาพรวม	2.85	0.11	ดี

จากตาราง 10 พบว่า ในภาพรวม ครูผู้สอนมีความสามารถในการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน จากการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับดี (M=2.85, S.D.=0.11) และเมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่า ครูผู้สอนมีความสามารถในการเขียนองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ได้ครบถ้วน สูงสุด (M=2.97, S.D.=0.18) รองลงมาเป็นสื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ (M=2.92, S.D.=0.28) และการกำหนดจุดประสงค์หรือเป้าหมายการเรียนรู้ (M=2.90, S.D.=0.30) ตามลำดับ

จากการประเมินความสามารถของครูในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยการสังเกตการสอน ปรากฏผลดังตาราง 11

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนการประเมินความสามารถของครูในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน จากการจัดทำแผนการจัดการสอน (n = 59 คน)

รายการประเมิน	M	S.D.	ความหมาย
การนำเข้าสู่บทเรียน	4.43	0.47	ดีมาก
1. มีการชี้แจงเป้าหมายการเรียนรู้แก่ผู้เรียน	4.36	0.52	ดีมาก
2. มีการใช้สื่อประกอบการนำเข้าสู่บทเรียน	4.46	0.54	ดีมาก
3. มีการเชื่อมโยงหรือทบทวนความรู้ครั้งก่อนมาอีกครั้งนี้	4.47	0.50	ดีมาก
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.44	0.46	ดีมาก
4. สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	4.47	0.50	ดีมาก
5. ใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.48	0.55	ดีมาก
6. ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีลีลาน่าสนใจ เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา	4.37	0.61	ดีมาก
7. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน	4.49	0.50	ดีมาก

รายการประเมิน	M	S.D.	ความหมาย
อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์			
8. มอบหมายภาระงานให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	4.36	0.50	ดีมาก
9. ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการและเกิดขึ้นงาน	4.39	0.56	ดีมาก
10. ผู้เรียนมีการสื่อสารและนำเสนอผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ	4.38	0.63	ดีมาก
การสรุปทเรียน	4.40	0.46	ดีมาก
11. มีการอภิปรายเพื่อสรุปทเรียนโดยผู้เรียน	4.41	0.57	ดีมาก
12. ผู้เรียนมีโอกาสสรุปทเรียนด้วยตนเอง หรือด้วยกระบวนการกลุ่ม	4.46	0.60	ดีมาก
13. ผู้เรียนมีการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้สร้างสรรค์ประโยชน์ต่อตนเอง เพื่อน สังคม	4.32	0.57	ดีมาก
การวัดผลและประเมินผล	4.36	0.47	ดีมาก
14. วัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.49	0.50	ดีมาก
15. วัดและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด	4.37	0.55	ดีมาก
16. มีผลงานหรือชิ้นงาน ซึ่งเป็นหลักฐานการเรียนรู้	4.20	0.61	ดีมาก
17. เป้าหมายการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน	4.39	0.62	ดีมาก
ภาพรวม	4.42	0.42	ดีมาก

จากตาราง 11 พบว่า ในภาพรวม ครูผู้สอนมีความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน จากการสังเกตการสอนมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ($M=4.42$, $S.D.=0.42$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่า ครูผู้สอนมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมากที่สุด ($M=4.44$, $S.D.=0.46$) รองลงมาเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน ($M=4.43$, $S.D.=0.47$) และการสรุปทเรียน ($M=4.40$, $S.D.=0.46$) ตามลำดับ

เมื่อเรียงลำดับคะแนนจากการสังเกตการสอน จากสูงสุดไปหาต่ำสุด พบว่า ในการนำเข้าสู่บทเรียน ครูผู้ช่วยมีการเชื่อมโยงหรือทบทวนความรู้ครั้งก่อนมาอีกครั้งนี้ ($M=4.47$, $S.D.=0.50$) มีการใช้สื่อประกอบการนำเข้าสู่บทเรียน ($M=4.46$, $S.D.=0.54$) มีการชี้แจงเป้าหมายการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ($M=4.36$, $S.D.=0.52$) ตามลำดับ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้ช่วยมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียนอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ($M=4.49$, $S.D.=0.50$) ใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($M=4.48$, $S.D.=0.55$) สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ($M=4.47$, $S.D.=0.50$) ตามลำดับ

การสรุปบทเรียน ผู้เรียนมีโอกาสสรุปบทเรียนด้วยตนเอง หรือด้วยกระบวนการกลุ่ม (M=4.46, S.D.=0.60) มีการอภิปรายเพื่อสรุปบทเรียนโดยผู้เรียน (M=4.41, S.D.=0.57) ผู้เรียนมีการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้สร้างสรรค์ประโยชน์ต่อตนเอง เพื่อน สังคม (M=4.32, S.D.=0.57) ตามลำดับ

..... การวัดผลและประเมินผล มีการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย (M=4.49, S.D.=0.50) เป้าหมายการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน (M=4.39, S.D.=0.62) มีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด (M=4.37, S.D.=0.55) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้ช่วยที่มีต่อการนิเทศ

จากการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้ช่วยที่มีต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน ปรากฏผลดังตาราง 12

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้ช่วยที่มีต่อการนิเทศ (n = 59 คน)

รายการ	M	S.D.	ความหมาย
1. กิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจ ทำให้ผู้รับการนิเทศเกิดความตระหนักในวิชาชีพ	4.53	0.60	มากที่สุด
2. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันวางแผนการปฏิบัติงานสอดคล้องกับการปฏิบัติจริง	4.51	0.60	มากที่สุด
3. ผู้รับการนิเทศได้ฝึกปฏิบัติตามใบงาน	4.47	0.63	มากที่สุด
4. ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.31	0.70	มาก
5. ผู้รับการนิเทศได้นำเสนอผลงานและมีการให้ข้อมูลย้อนกลับ	4.52	0.73	มาก
6. ผู้นิเทศมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	4.28	0.68	มาก
7. ผู้รับการนิเทศได้นำไปใช้ปฏิบัติในสถานการณ์จริง	4.25	0.71	มาก
8. แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.46	0.63	มาก
9. การสังเกตการสอนจากคลิปวีดีโอผ่านระบบออนไลน์มีความเหมาะสม	4.36	0.64	มาก
10. ผู้นิเทศให้คำปรึกษาแนะนำข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์และปฏิบัติได้	4.42	0.70	มาก
11. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์อย่างสร้างสรรค์และเป็นกัลยาณมิตร	4.17	0.75	มาก
12. ช่องทางการสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีความสะดวกเข้าถึงได้ง่าย	4.24	0.57	มาก
13. ระยะเวลาที่ใช้ในการนิเทศมีความเหมาะสม	4.26	0.62	มาก
14. สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการนิเทศไปใช้ในการพัฒนางานได้	4.29	0.56	มาก

รายการ	M	S.D.	ความหมาย
15. มีความมั่นใจในการนำความรู้ที่ได้รับจากการนิเทศไปใช้ในการพัฒนาต่อยอดงาน	4.31	0.63	มาก
ภาพรวม	4.36	0.51	มาก

จากตาราง 12 พบว่า ในภาพรวม ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนว่าเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($M=4.36$, $S.D.=0.51$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจ ทำให้ผู้รับการนิเทศเกิดความตระหนักในวิชาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.53$, $S.D.=0.60$) รองลงมา ผู้รับการนิเทศได้นำเสนอผลงานและมีการให้ข้อมูลย้อนกลับ ($M=4.52$, $S.D.=0.73$) และผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันวางแผนการปฏิบัติงานสอดคล้องกับการปฏิบัติจริง ($M=4.51$, $S.D.=0.60$) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

รายงานการวิจัย เรื่อง การนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) การสร้างความตระหนักร่วมกัน 2) การวางแผนการทำงานร่วมกัน 3) การร่วมมือรวมพลังเรียนรู้ 4) เน้นการลงมือปฏิบัติ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ 6) การปรับปรุงและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง โดยผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นว่า การนิเทศที่พัฒนาขึ้น มีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในภาพรวมและรายด้าน เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 1

2. ผลการประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการนิเทศ โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่าในภาพรวมเอกสารประกอบการนิเทศมีคุณภาพอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.34, S.D.=0.13$) และเมื่อนำมาหาค่าดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index: E.I.) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (Coefficient of Variation: C.V.) ของเอกสารประกอบการนิเทศ พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่า 0.73 และ ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายมีค่าเป็น (C.V.) 3.32 เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 2

3. ผลการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ดังนี้

3.1 ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนก่อนและหลังการนิเทศ พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการนิเทศสูงกว่าก่อนการนิเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 3

3.2 ผลการประเมินความสามารถของครูในการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน จากการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวม ครูผู้สอนมีความสามารถในการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนอยู่ในระดับดี ($M=2.85, S.D.=0.11$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่า ครูผู้สอนมีความสามารถในการเขียนองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ได้ครบถ้วน สูงสุด ($M=2.97, S.D.=0.18$) รองลงมาเป็นสื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ ($M=2.92, S.D.=0.28$) และการกำหนดจุดประสงค์หรือเป้าหมายการเรียนรู้ ($M=2.90, S.D.=0.30$) ตามลำดับ

ผลการประเมินความสามารถของครูผู้สอนในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน จากการสังเกตการสอน พบว่า มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ($M=4.42, S.D.=0.42$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่า ครูผู้สอนมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับดีมากที่สุด ($M=4.44, S.D.=0.46$) รองลงมาเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน ($M=4.43, S.D.=0.47$) และการสรุปบทเรียน ($M=4.40, S.D.=0.46$) ตามลำดับ เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 4

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน พบว่า ในภาพรวมครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนว่าเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($M=4.36$, $S.D.=0.51$) เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 5

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ผลการพัฒนาการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ

- 1) การสร้างความตระหนักร่วมกัน
- 2) การวางแผนการทำงานร่วมกัน
- 3) การร่วมมือรวมพลังเรียนรู้
- 4) เน้นการลงมือปฏิบัติ
- 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์
- 6) การปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า คู่มือการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน มีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในภาพรวมและรายด้าน เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้มีการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน แล้วนำมาสร้างคู่มือการนิเทศตามหลักวิชา และจากแนวคิดของนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งนักวิชาการให้แนวคิดไว้อย่างหลากหลาย แต่ก็มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันหลายประการ ผู้วิจัยจึงนำลักษณะดังกล่าวมาสังเคราะห์และสรุปเป็นกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่น่าจะเหมาะสมกับบริบทของการนิเทศ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วย ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ สอดคล้องกับแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2555 : 139) ที่สรุปลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ เน้นการเรียนรู้ มีวัฒนธรรมร่วมมือกันเพื่อการเรียนรู้ของทุกฝ่าย ร่วมกันตั้งคำถามต่อวิธีการที่ดีและตั้งคำถามต่อสภาพปัจจุบัน เน้นการลงมือทำ มุ่งพัฒนาต่อเนื่อง เน้นที่ผล และแนวคิดนี้ยังสอดคล้องกับณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม (2553 : 19 - 21) ที่ได้สรุปลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 5 ประการ คือ การมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน การวางเป้าหมายร่วมกันสู่การเรียนรู้ของนักเรียน การร่วมมือรวมพลัง การชี้แนะการปฏิบัติ และการสะท้อนผลการปฏิบัติ จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าว ส่งผลให้คู่มือการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่พัฒนาขึ้น มีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมุทร สมปอง (2558: 135-139) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในโรงเรียนประถมศึกษา : การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่ามีรูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของโรงเรียนที่ร่วมวิจัย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การเตรียมองค์กรเพื่อการเรียนรู้ 2) การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม 3) การเรียนรู้จากกรปฏิบัติงานร่วมกัน 4) ผลที่คาดหวัง ซึ่งมีผลการประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

2. จากผลการวิจัยพบว่า เอกสารประกอบการนิเทศ มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.34$, S.D.=0.13) ค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่า 0.73 และ ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายมีค่าเป็น (C.V.) 3.32 แสดงว่า เอกสารประกอบการนิเทศมีประสิทธิผลอยู่ในเกณฑ์ดีมาก (ค่า C.V. ต่ำกว่าร้อยละ 10) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้รับการนิเทศมีความตั้งใจในการศึกษาเอกสารความรู้และปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนด ทำให้ได้รับความรู้อย่างเต็มที่และมีการอภิปรายซักถามแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันตลอดระยะเวลา มีประเด็นใดที่สงสัยก็ซักถามวิทยากรประจำกลุ่มและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันจนเข้าใจ อีกทั้งเอกสารประกอบการนิเทศมีความละเอียดชัดเจน ยกตัวอย่างประกอบในทุกขั้นตอน และดำเนินการสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ มีการทดลองหาค่าประสิทธิผลโดยดำเนินการทดลองหลายครั้ง ส่งผลให้เอกสารประกอบการนิเทศมีประสิทธิผลอยู่ในเกณฑ์ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของสุปราณี เพชรา (2553: 81-82) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงมีประสิทธิภาพ 84.67/85.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 และเมื่อพิจารณาประสิทธิผลของการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการวัดและประเมินตามสภาพจริงสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์สูงขึ้น และ 3) ด้านความสนใจในการเรียนคณิตศาสตร์ พบว่า นักเรียนมีความสนใจในการเรียนคณิตศาสตร์หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการวัดและประเมินตามสภาพจริงสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ดังนี้

3.1 ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนก่อนและหลังการนิเทศ พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการนิเทศสูงกว่าก่อนการนิเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในครั้งนี้ ผ่านกระบวนการในการสร้างและพัฒนาคู่มือหลายขั้นตอน เริ่มจากผู้วิจัยมีการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำมากร่างคู่มือการนิเทศ แล้วนำคู่มือการนิเทศที่ยกร่างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการนิเทศ ด้านกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ จำนวน 5 คน ประเมินคุณภาพของคู่มือการนิเทศใน 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นประโยชน์ (Utility) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความเหมาะสม (Propriety) และความถูกต้อง (Accuracy) พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในภาพรวมและรายด้าน หลังจากนั้นจึงนำคู่มือการนิเทศและเอกสารประกอบการนิเทศที่สร้างขึ้นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งในขั้นตอนของการนิเทศ ผู้วิจัยได้จัดทำเอกสารประกอบการนิเทศที่มีรายละเอียดเนื้อหาค่อนข้างชัดเจน มีการยกตัวอย่างประกอบ กระบวนการนิเทศมีการให้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยใช้กิจกรรมการบรรยาย การอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการฝึกปฏิบัติตามใบงาน และให้ผู้รับการนิเทศแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างทั่วถึง ส่งผลให้การนิเทศมีประสิทธิภาพ และทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้อาจมีเหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การนิเทศในครั้งนี้เน้นการฝึกปฏิบัติจริง และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้ระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ ทำให้การติดต่อสื่อสาร การให้คำปรึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการปฏิบัติงานได้ทันทั่วถึง ซึ่งช่วยทำให้ผู้นิเทศสามารถติดตาม พัฒนาการของผู้สอนได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทำให้ครูผู้สอนได้ปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีส่งผลให้ความรู้ความเข้าใจหลังการนิเทศสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของนัยนา ฉายวงศ์ (2560 :209-212) ได้วิจัยพัฒนารูปแบบการนิเทศตามแนวคิด การเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่พัฒนาขึ้น โดยประยุกต์แนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานมาใช้ ในการนิเทศเป็นการผสมผสานกันระหว่างการนิเทศออนไลน์ (Online Supervision) ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต กับการนิเทศแบบพบหน้า (Face to Face Supervision) ทำให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน หลังนิเทศสูงกว่าก่อนนิเทศ และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 จากผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินความสามารถของครูในการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน จากการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวม ครูผู้สอนมีความสามารถในการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนอยู่ในระดับดี ($M=2.85$, $S.D.=0.11$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่า ครูผู้สอนมีความสามารถในการเขียนองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ได้ครบถ้วน สูงสุด ($M=2.97$, $S.D.=0.18$) รองลงมาเป็นเรื่องการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ ($M=2.92$, $S.D.=0.28$) และการกำหนดจุดประสงค์หรือเป้าหมายการเรียนรู้ ($M=2.90$, $S.D.=0.30$) ตามลำดับ และผลการประเมินความสามารถของครูผู้สอนในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน จากการสังเกตการสอน พบว่า มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ($M=4.42$, $S.D.=0.42$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่า ครูผู้สอนมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับดีมากที่สุด ($M=4.44$, $S.D.=0.46$) รองลงมาเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน ($M=4.43$, $S.D.=0.47$) และการสรุปบทเรียน ($M=4.40$, $S.D.=0.46$) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน เป็นกระบวนการนิเทศที่เน้นการมีส่วนร่วม การร่วมมือร่วมพลัง เน้นการปฏิบัติจริงในทุกขั้นตอน อีกทั้งเอกสารประกอบการนิเทศก็มีความละเอียดชัดเจน อีกทั้งการนิเทศโดยประยุกต์ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้เครือข่ายกลุ่ม Line ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลการปฏิบัติ และปรับปรุงพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้รับการนิเทศสามารถออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนและนำไปจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพพรพรรณ ญาณโกมุท (2558: บทคัดย่อ) ได้วิจัยพัฒนารูปแบบการนิเทศ ภายในตามแนวคิดการศึกษาชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการนิเทศภายในหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. จากผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน ว่าเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($M=4.36$, $S.D.=0.51$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่พัฒนาขึ้นทั้ง 6 องค์ประกอบ มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย กระตุ้นความสนใจของผู้รับการนิเทศ เช่น กิจกรรมสร้างแรง

บันดาลใจ เป็นการสร้างความตระหนักร่วมกันในการพัฒนาวิชาชีพ การวางแผนการทำงานร่วมกันในทุกขั้นตอน การร่วมมือรวมพลังเรียนรู้ ทำให้เกิดองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง การลงมือปฏิบัติจริง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ และสามารถปรับปรุงและพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้รับการนิเทศเห็นด้วยกับการนิเทศอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของไพลิน สุ่มังคะ (2559: 127-131) ที่ได้วิจัยพัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน ด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่ามีรูปแบบการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับครู พบว่า มีองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน คือ 1) บุคลากรนิเทศ 2) กระบวนการนิเทศภายใน 3) เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศภายใน 4) ขอบข่ายการนิเทศภายใน ส่วนกระบวนการนิเทศภายใน ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ 1) วางแผนการนิเทศ 2) การให้ความรู้ความเข้าใจในการทำงาน 3) การลงมือปฏิบัติงาน 4) สร้างเสริมกำลังใจ 5) ประเมินผลการนิเทศ 6) การพัฒนาให้ต่อเนื่อง ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า ครูมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ศึกษาวิเคราะห์หรือผู้เกี่ยวข้อง ควรนำการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่พัฒนาขึ้น ไปนิเทศเพื่อให้ครูในสังกัด มีความรู้ความเข้าใจและสามารถออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้

1.2 ในการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน ผู้นิเทศควรศึกษาคู่่มือให้เข้าใจ เพื่อให้การดำเนินการนิเทศดำเนินการอย่างเป็นระบบ และสามารถดำเนินการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยโดยการนำการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไปพัฒนาสมรรถนะครูด้านในด้านอื่น ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้เชิงรุก การวิจัยในชั้นเรียน เพื่อเป็นการยืนยันผลการนำกระบวนการนิเทศนี้ไปใช้กับเนื้อหาการพัฒนาครูด้านอื่นๆ ได้

2.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบอื่นๆ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ.(2545). **แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**
พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กวิสรา ชื่นอรุรา. (2560). **รูปแบบการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมการคิดโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพเป็นฐาน สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.**
วิทยานิพนธ์ กศ.ด.(สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- จินดา สวัสดิ์ทวี. (2554,กรกฎาคม-ธันวาคม). **สัมประสิทธิ์การแปรผันของสองตัวแปรที่สัมพันธ์กัน.**
วารสารวิทยาศาสตร์ลาดกระบัง. 20(2) : 73-80.
- ฉันทนา จันท์บรรจง. (2554). **การนิเทศการศึกษาแนวใหม่โดยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ.**
เอกสารการประชุมทางวิชาการพัฒนาศึกษานิเทศก์แนวใหม่ เล่ม 2. วันที่ 1-2 พฤษภาคม
2554 ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมเมืองทองธานี. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ชญาภาญจน์ ศรีเนตร. (2558). **รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(สาขาการบริหารการศึกษา).**
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชรินทร์ เจริญไชย. (2557). **การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการประเมินตามสภาพจริงโดย
ประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมสร้างพลังอำนาจ. ปรียญานิพนธ์ ปร.ด. (สาขาวิจัยและ
ประเมินผลการศึกษา).** มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัยฤทธิ์ ศิลาดเดช. (2544). **คู่มือการเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระดับประถมศึกษา.**
กรุงเทพฯ ฯ : พิสิกส์เซ็นเตอร์.
- ชูชัย สมितिไกร. (2556). **การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- เขารัตน์ เตมียกุล. (2552). **รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยของครูสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ด. (สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร).**
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2552). **การพัฒนาโปรแกรมบทเรียน. มหาสารคาม : ภาควิชาเทคโนโลยีและ
สื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2547). **มารู้จัก COMPETENCY กันเถอะ. กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.**
- ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม. (2553). **การพัฒนาหลักเทียบสำหรับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
ในโรงเรียน . วิทยานิพนธ์ กศ.ด.(สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- ธนานันต์ ดียิ่ง. (2556). **โปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวัด
และประเมินผลในชั้นเรียน. ปรียญานิพนธ์ ปร.ด. (สาขาหลักสูตรและการสอน). นครปฐม :
มหาวิทยาลัยศิลปากร.**

- นพพรพรรณ ญาณโกมุท. (2558,กรกฎาคม –ธันวาคม). รูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิด การศึกษาชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน.วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ. 5(9):25-40.
- นันทิกา นาคฉายา. (2546) การประยุกต์เทคนิคการประเมินในชั้นเรียนตามแนวคิดของแอนเจโล และครอสเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิจารณ์ญาณ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาการวัดและ ประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นัยนา ฉายวงศ์. (2560). รูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อพัฒนา ความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 1. ปรียญานิพนธ์ ปร.ด. (สาขาหลักสูตรและการสอน). สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2548). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์ พิมพ์ครั้งที่ 2. อุตรธานี : อักษรศิลป์การพิมพ์.
- ไพลิน สุ่มังคะ. (2559). รูปแบบการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. (สาขา บริหารการศึกษา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มาฆมาส กาญจนกร. (2549). สมรรถนะที่จำเป็นและที่มีในปัจจุบันของเภสัชกรซึ่งปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2510 ในเขตภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557). รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบท โรงเรียนในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ กศ.ด.(สาขาบริหารการศึกษา). ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วัชร่า เล่าเรียนดี. (2550). การนิเทศการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 5.นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย ศิลปากร.
- . (2553). การนิเทศการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 7. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิจารณ์ พานิช. (2553). Learning by doing. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- . (2555). การเรียนรู้อุทิศเพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิริยะ วรายุ. (2558). การพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนดอนมด (สุวรรณสา ราษฎร์บำรุง) โดยการเทียบเคียงสมรรถนะกับโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา. วิทยานิพนธ์ กศ.ด.(สาขาการบริหารการศึกษา). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศิริประภา พลทธิกุล. (2557). กระบวนการนิเทศตามแนวการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เพื่อส่งเสริม สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย. วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม. 10(1) : 235-260.

- ศิริรัตน์ โกลล. (2559). การพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(สาขาการบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สถาบันดำรงราชานุภาพ.(2549). ความสำคัญของ Competency. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- สมชาย วรภิเกษมสกุล.(2554).ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. อุดรธานี : อักษรศิลป์การพิมพ์.
- สมเดช สีแสง. (2551). คู่มือบริหารโรงเรียน. นครสวรรค์: ริมปิงการพิมพ์.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กาสสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมุทร สมปอง. (2558). การพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในโรงเรียนประถมศึกษา : การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วิทยานิพนธ์ กศ.ด.(สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานข้าราชการพลเรือน. (2553). Competency Based Management. สืบค้นเมื่อ 8 เมษายน 2560. จาก <http://www.ocsc.go.th>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). แนวทางการพัฒนานโยบายการเรียนรู้ของระบบโรงเรียนและการเรียนรู้ตามอรรถศาสตร์เพื่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาไทย. นนทบุรี : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2558). สถานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2.(2560). รายงานผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2. นครศรีธรรมราช : เอกสารอัดสำเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2560). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. สืบค้นเมื่อ 6 กันยายน 2560. จาก <https://www.bic.moe.go.th/images/stories/Porrbor2542.pdf>
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.(2557). แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา. (2554). แนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2547,พฤศจิกายน – ธันวาคม). Competency :เครื่องมือการบริหารที่ปฏิเสธไม่ได้. วารสาร Productivity World. 53(9). 49-50.

- สุทนต์ ศรีไสย์. (2555). **หลักการนิเทศการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธิภรณ์ ขนอม. (2559). **รูปแบบการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนภาษาไทยของครูในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้**. วิทยานิพนธ์ ปร.ด.(สาขาบริหารการศึกษา). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุปราณี เพชรธา. (2553). **การพัฒนา รูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร**. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาการวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรีย์ แก้วเศษ. (2553). **รูปแบบการพัฒนาครูในการประเมินตามสภาพจริงวิชาพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ด. (สาขาวิชาพลศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อดุลย์ วงศ์ก้อม. (2552). **รูปแบบการนิเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. (สาขาการบริหารการศึกษา). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อนุชา เพ็งสุวรรณ. (2549). **การศึกษาความต้องการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาสมรรถนะของข้าราชการสำหรับการรองรับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่ : กรณีศึกษาข้าราชการพลเรือน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (สาขาวิชาการบริหารพยาบาล). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Cizek, G. J. (1997). Learning, achievement, and assessment: Constructs at a crossroads. In G. D.Phye (Ed.), **Handbook of classroom assessment: Learning, achievement, and adjustment** (pp. 1-33). New York: Academic.
- DuFour, R. (2004). What is a “professional learning community”? **Educational Leadership**, 61(8): 6.
- Dufour, G. ; & et al. (2010). “IASI Observations of Seasonal and day-to-day variations of tropospheric ozone over three highly populated areas of China: Beijing, Shanghai, and Hong Kong,” **Atmos. Chem. Phys.** 10 : 3787-3801.
- DuFour, R. ; & R. Eaker. (1998). **Professional Communities at work : Best practice for Enhancing Student Achievement**. Bloomington IN : Solution Tree.
- Forde, C.; M. McMahon ; A. McPhee ; & F. Patrick. (2006). **Professional Development, Reflection and Enquiry**. London : Paul Chapman Publishing.
- Fullan, M. (2005). **Leadership and sustainability: System thinkers in action**. Thousand Oaks, CA: Sage Publications Ltd.
- Glickman, D. (2010). **Supervisor and Instruction :A Developmental Approach**. 6th ed. Massachusetts : Allyn and Bacon, Inc.
- Hall, G. ; & S. Hord. (2006). **Implementing Change : Patterns, Principles, and Potholes**. 2nd ed. Boston, Massachusetts : Allyn and Bacon.

- Hord, S.M. ; & E.F. Tobia. (2012). **Reclaiming Our Teaching Profession: The Power of Educators Learning in Community**. New York : Teachers College Press.
- Hord, S. (2004). **Professional Learning Community : An Overview**. Retrieved September 28,2018 2007 from <http://www.sagepub.com>
- Hord, S.M. (1997). **Professional Learning Communities : Communities of Continuous Inquiry and Improvement**. Austin, Texas : Southwest Educational Development Laboratory.
- Hord, S.M.; J.L. Roussin ; & W.A. Sommers. (2010). **Guiding Professional learning Communities : Inspiration, Challenge, Surprise, and Meaning**. USA. : SAGE.
- Lima, J.A. (2007). "Foregetting about Friendship : Using Conflict in Teacher Communities as a Catalyst for School Change," **Journal of Education Change**. Retrieved September 28,2018 2007 from <http://www.sagepub.com>
- Management Study Guide. (2017). Retrieved April 8, 2017, from <http://www.managementstudyguide.com/competency-iceberg-model.htm>
- Newmann, F.M. ;& G.G. Wehlage.(1996). **Successful School Restructuring : A Report to the Public and Educator by the Center on Organization and Restructuring for Schools**. Madison, Wisconsin : Center on Organization and Restructuring of Schools Wisconsin Center for Education Research.
- Partnership for 21st Century Learning. (2018). **P21 Framework Definitions**. Retrieved July 28,2017 2007 from <http://www.p21.org/>
- Rosenholtz, S. J. (1989). **Teacher's Workplace : The Social Organization of Schools**. New York : Longman.
- Spencer, L.M.; & Spencer, S.M. (1993).**Competence at work: Models for superior performance**. New York : Wiley.
- Stoll, L. ; & K. Louis. (2006). **Professional Learning Communities : Divergence, Depth, & Dilemmas**. Berkshire, England : Open university Press.
- Toby J. Terabum. (2011). **Impact of Participation in a Professional learning Communities on the Professional Teaching**. New York : University.
- Toole, J.C. ; & K.S. Louis. (2002). **The Role of Professional Learning Communities in International Education**. Retrieved September 28,2018 2007 from <http://www.sagepub.com>
- Veugelers, W. ; & M.J. O'Hair. (2005). **Network Learning for Education Change**. New York : Open University Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ความเชี่ยวชาญ
1. ดร.ขจรศักดิ์ เขียวน้อย	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังเต่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2	ด้านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
2. นางสาวพิน เพชรศรีเงิน	ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2	ด้านหลักสูตรและกระบวนการ เรียนรู้
3. นางกาญจนา จิตรสำราย	ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2	ด้านการนิเทศการศึกษา
4. นางวิยะดา ไกรสร	ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4	ด้านการวัดและประเมินผล
5. นางวันเพ็ญ ชูโชติ	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมิ่งคลาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2	ด้านการวัดและประเมินผล

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ความเชี่ยวชาญ
1. ดร.อาภรณ์ อ่อนคง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเกาะปราง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2	ด้านหลักสูตรและกระบวนการ เรียนรู้
2. นางสาวพิน เพชรศรีเงิน	ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2	ด้านหลักสูตรและกระบวนการ เรียนรู้
3. นางสาวสุนันฐา เจริญผล	ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4	ด้านการวัดและประเมินผล
4. นางวิยะดา ไกรสร	ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4	ด้านการวัดและประเมินผล

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ความเชี่ยวชาญ
5. นางวันเพ็ญ ชูโชติ	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมิ่งคลาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2	ด้านการวัดและประเมินผล

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ฉบับที่ 1

แบบประเมินคุณภาพของคู่มือการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

คำชี้แจง จากคู่มือการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนของครูผู้ช่วย ให้ท่านพิจารณาว่ามีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง มากน้อยเพียงใด

มีความเป็นประโยชน์/ความเป็นไปได้/ ความเหมาะสม/ ความถูกต้องมากที่สุด ให้ตอบ 5

มีความเป็นประโยชน์/ความเป็นไปได้/ ความเหมาะสม/ ความถูกต้องมาก ให้ตอบ 4

มีความเป็นประโยชน์/ความเป็นไปได้/ ความเหมาะสม/ ความถูกต้องปานกลาง ให้ตอบ 3

มีความเป็นประโยชน์/ความเป็นไปได้/ ความเหมาะสม/ ความถูกต้องน้อย ให้ตอบ 2

มีความเป็นประโยชน์/ความเป็นไปได้/ ความเหมาะสม/ ความถูกต้องน้อยที่สุด ให้ตอบ 1

คู่มือการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านความมีประโยชน์					
1. คู่มือการนิเทศที่สร้างขึ้นมีประโยชน์ต่อการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนของครูผู้ช่วย					
2. ช่วยให้ครูผู้ช่วยสามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้ สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด					
3. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการประเมินที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด					
ด้านความเป็นไปได้					
4. คู่มือการนิเทศที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง					
5. คู่มือการนิเทศที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนของครูผู้ช่วย					
ด้านความเหมาะสม					
6. โครงสร้างของคู่มือการ ประกอบด้วย 5 บท คือ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 ความรู้สำหรับผู้นิเทศ บทที่ 3 วิธีดำเนินการนิเทศ บทที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ และบทที่ 5 การรายงานผลการนิเทศ มีความเหมาะสม					
7. กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 6 ประการ คือ 1) การสร้างความตระหนักร่วมกัน 2) การวางแผนการทำงานร่วมกัน 3) การร่วมมือร่วมพลังเรียนรู้ 4) เน้นการลงมือปฏิบัติ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ 6) การปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีความเหมาะสม					
8. เนื้อหาที่ใช้ในการฝึกอบรมตามคู่มือมีความเหมาะสม					
9. ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม(training) ตามคู่มือมีความเหมาะสม					

ฉบับที่ 2

แบบประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการนิเทศด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการนิเทศการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

เอกสารประกอบการนิเทศ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน	ระดับความคิดเห็น				
	ดี มาก (5)	ดี (4)	ปาน กลาง (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ด้านโครงสร้างของเอกสาร					
1. ความสำคัญและความเป็นมา มีความชัดเจน					
2. วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ชัดเจนเหมาะสม					
3. ระบุขอบข่ายเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์					
4. คำแนะนำการใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย					
5. เนื้อหาสาระครอบคลุมการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน					
6. เนื้อหาสาระสอดคล้องกับวัตถุประสงค์					
7. เนื้อหาในเอกสารมีความถูกต้องชัดเจน					
8. เนื้อหาสาระในเอกสารมีความยากง่ายเหมาะสม					
9. การจัดลำดับขั้นในการนำเสนอเนื้อหาสาระในเอกสารมีความต่อเนื่องกัน					
10. ตัวอย่างในเอกสารมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย					
11. ขนาดของรูปเล่มเหมาะสม					
12. การออกแบบรูปเล่ม					
13. ความชัดเจนของตัวอักษร					
14. ภาษาที่ใช้ในเอกสารอ่านแล้วเข้าใจ สื่อความหมาย					
15. รูปภาพแผนภูมิเหมาะสมกับเนื้อหา					
16. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาเอกสารมีความเหมาะสม					
ด้านความสำคัญและประโยชน์					
17. เอกสารที่สร้างขึ้นมีประโยชน์ต่อการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครู					
18. ช่วยให้ผู้ครูได้รับความรู้เกี่ยวกับวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน					
19. ช่วยให้ผู้ครูสามารถออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด					
20. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการประเมินที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด					

ฉบับที่ 3

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนก่อนและหลังการฝึกอบรม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. ข้อใดตรงกับความหมายของการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนมากที่สุด
 - ก. กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แบบทดสอบ
 - ข. กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างการจัดการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย
 - ค. กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างการจัดการเรียนการสอน โดยเปรียบเทียบกับผู้เรียนในห้องเรียนเดียวกัน
 - ง. กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างการจัดการเรียนการสอน โดยเปรียบเทียบกับผู้เรียนในห้องเรียนต่างกัน
2. จุดมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตรงตามข้อใดมากที่สุด
 - ก. เพื่อจัดวางตำแหน่ง
 - ข. เพื่อตัดสินผลการเรียนการสอน
 - ค. ตรวจสอบวินิจฉัย ข้อบกพร่องของนักเรียน
 - ง. ปรับปรุงการเรียนการสอนและตัดสินผลการเรียน
3. การวัดและประเมินผลในระหว่างการจัดการเรียนการสอน มีจุดมุ่งหมายใด
 - ก. เพื่อพัฒนาผู้เรียน
 - ข. เพื่อตัดสินผลการเรียน
 - ค. เพื่อสรุปผลการเรียน
 - ง. เพื่อเปรียบเทียบกับผู้เรียนในห้องเรียนเดียวกัน
4. ข้อใดกล่าวถึงกระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการประเมินผล ได้ถูกต้อง
 - ก. ต่างมีอิสระ ไม่ขึ้นต่อกัน
 - ข. สามารถดำเนินการได้ด้วยตัวเอง
 - ค. มีความสัมพันธ์ต่อกัน แยกกันไม่ได้
 - ง. มีวิธีดำเนินการที่หลากหลาย แตกต่างกัน
5. ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุด
 - ก. ผู้สอนเป็นผู้กำหนดสิ่งต้องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
 - ข. ควรดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกกิจกรรมที่จัดการเรียนการสอน
 - ค. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพควรเลือกใช้เครื่องมือที่เป็นทางการมากกว่าเครื่องมือที่ไม่เป็นทางการ
 - ง. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนให้ความสำคัญการปรับปรุงพัฒนามากกว่าการตัดสินสรุปผลการเรียนรู้

6. ข้อใดเป็นวิธีการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ
 - ก. ประเมินเรื่อย ๆ ตลอดเวลา โดยเน้นเด็กกลุ่มใหญ่
 - ข. ประเมินเรื่อย ๆ ตลอดเวลา ตามที่ครูเห็นว่าเหมาะสม
 - ค. ประเมินเรื่อย ๆ ตลอดเวลา ในการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียน
 - ง. ประเมินเรื่อย ๆ ตลอดเวลา โดยคำนึงถึงคุณลักษณะที่ต้องการประเมินไว้ด้านเดียว
7. ถ้าจะประเมินการแสดงผลการใช้เครื่องทวงในการทำขนมควรใช้วิธีใด
 - ก. สังเกตการเตรียมการล่วงหน้า
 - ข. สังเกตวิธีการและขั้นตอนของการใช้เครื่องทวง
 - ค. สังเกตวิธีการใช้เครื่องทวง
 - ง. สังเกตความตั้งใจ
8. การประเมินโครงการอาหารรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนชั้น ป.6 ควรประเมินอย่างไร
 - ก. ประเมินการวางแผนทำโครงการ
 - ข. ประเมินวิธีการและขั้นตอนทำโครงการ
 - ค. ประเมินการนำเสนอเมื่อโครงการเสร็จสิ้น
 - ง. ประเมินตั้งแต่การเตรียมการ จนสิ้นสุดและการนำเสนองาน
9. การสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชื่อถือได้ ควรทำอย่างไร
 - ก. สังเกตหลายครั้ง และหลายสถานการณ์
 - ข. ให้เพื่อนหลายคนร่วมกันสังเกต
 - ค. สังเกตโดยใกล้ชิด
 - ง. สังเกตโดยไม่บอกล่วงหน้า
10. หากต้องการทราบข้อมูลว่า ด.ญ.นริศรา มีความสนใจข่าวและเหตุการณ์ประจำวันเมื่ออยู่ที่บ้านของตนเองมากน้อยเพียงไร ควรใช้เครื่องมือใดจึงจะเหมาะสมที่สุด
 - ก. แบบสำรวจรายการ
 - ข. แบบสอบถามผู้ปกครอง
 - ค. ระเบียบพฤติกรรม
 - ง. มาตราส่วนประมาณค่า
11. ครูพงษ์เทพต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและความรู้สึกของ ด.ญ. ปริศนา ที่มีต่อการทำงานในกลุ่มสีฟ้า เขาควรจะใช้วิธีการใดจึงจะได้ข้อมูลนั้นมากที่สุด
 - ก. สัมภาษณ์ ด.ญ.ปริศนา
 - ข. สอบถามจากเพื่อนในกลุ่ม
 - ค. ให้ ด.ญ.ปริศนาเขียนรายงาน
 - ง. สังเกตการทำงานของ ด.ญ.ปริศนา
12. ข้อใดคือรูบริค
 - ก. เครื่องมือประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานของนักเรียน
 - ข. เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับประเมินการปฏิบัติงาน
 - ค. แบบประเมินพัฒนาการของนักเรียน
 - ง. รายการประเมินพฤติกรรม

13. เกณฑ์การให้คะแนนมีรูปแบบใดบ้าง
- แบบแยกส่วน แบบภาพรวม
 - แบบแยกส่วน แบบมาตรฐาน
 - แบบประเมินรายบุคคล แบบประเมินรายกลุ่ม
 - แบบแยกส่วน แบบครอบคลุม
14. เกณฑ์การให้คะแนน (scoring rubrics) มีองค์ประกอบใดบ้าง
- รายการประเมิน และคำอธิบายคุณภาพ
 - เกณฑ์สำหรับให้คะแนน และคุณภาพ
 - เกณฑ์สำหรับให้คะแนน และระดับคุณภาพ
 - เกณฑ์พิจารณา ระดับคุณภาพ และคำอธิบายคุณภาพ
15. ข้อใดกล่าวถูกต้อง
- ภาระงานที่ดีที่สุด คือสิ่งที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ทันที
 - ภาระงานที่สามารถประเมินผู้เรียนได้หลากหลาย คือแบบทดสอบ
 - ภาระงานต้องสะท้อนความสามารถผู้เรียนได้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้
 - ภาระงานประเภทการนำเสนอผลงาน สะท้อนความสามารถของผู้เรียนได้ดีที่สุด
16. การกำหนดภาระงานเพื่อใช้ในการประเมินผู้เรียนต้องยึดสิ่งใดเป็นสำคัญ
- มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด
 - กิจกรรมการเรียนรู้
 - เป้าหมายการเรียนรู้
 - เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้
17. “การใช้เกณฑ์การประเมินโดยวิเคราะห์ผลงานของผู้เรียนที่สามารถอธิบายระดับคุณภาพของผลงานขึ้นมาก่อนว่าควรพิจารณาประเด็นใดบ้างแล้วจึงอธิบายระดับความสำเร็จในแต่ละประเด็น” เป็นคำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนแบบใด
- แบบแยกส่วน
 - แบบภาพรวม
 - เป็นไปได้อย่างทั้งสองแบบ
 - ไม่ใช่ทั้งสองแบบ
18. ข้อความใดเป็นเกณฑ์การประเมิน
- รวบรวมและจำแนกข้อมูลได้
 - เขียนได้ตรงประเด็นตามที่กำหนดไว้
 - นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดแผ่นดินไหว
 - อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการวัดและการประเมินผลได้
19. ข้อใดครอบคลุมคุณลักษณะที่ดีของเกณฑ์การประเมิน (Rubric)
- มีความชัดเจน เข้าใจง่าย สังเกตได้
 - มีความชัดเจน กระชับ เข้าใจง่าย
 - ระบุพฤติกรรมที่ชัดเจน กระชับ เข้าใจง่าย
 - ระบุพฤติกรรมที่สังเกตได้ชัดเจน กระชับ เข้าใจง่าย

20. ข้อใดคือประโยชน์ของเกณฑ์การให้คะแนน
- 1) ให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการทำงานให้ได้คะแนนสูง
 - 2) ประหยัดเวลาในการตรวจผลงาน
 - 3) ให้ผู้เรียนและผู้สอนเข้าใจคุณภาพผลงานตรงกัน
 - 4) ทำให้การตรวจผลงานมีความเที่ยงตรง
- ก. ข้อ 1) และ 2) ถูกต้อง
- ข. ข้อ 2) และ 3) ถูกต้อง
- ค. ข้อ 1), 2) และ 3) ถูกต้อง
- ง. ข้อ 2), 3) และ 4) ถูกต้อง
21. ข้อความกล่าวไม่ถูกต้อง
- ก. ครูและผู้เรียนกำหนดเกณฑ์ประเมินร่วมกัน
- ข. มาตรฐานการเรียนรู้ 1 มาตรฐาน จะปรากฏในหน่วยการเรียนรู้ได้ 1 หน่วย
- ค. ภาระงานหรือชิ้นงาน เป็นหลักฐานที่เกิดจากกระบวนการการเรียนรู้ของผู้เรียน
- ง. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ควรอิงมาตรฐานการเรียนรู้เป็นสำคัญ
22. ข้อใดกล่าวถึงองค์ประกอบของโครงสร้างรายวิชาได้ถูกต้องที่สุด
- ก. มาตรฐานการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เวลา
- ข. มาตรฐานการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ สมรรถนะ
- ค. มาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ หน่วยการเรียนรู้ เวลา
- ง. มาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ หน่วยการเรียนรู้ คุณลักษณะ
23. ข้อใดไม่ปรากฏอยู่ในคำอธิบายรายวิชา
- ก. มาตรฐานการเรียนรู้
- ข. เนื้อหาสาระ
- ค. คุณลักษณะของผู้เรียน
- ง. ภาระงานรวบยอดประจำรายวิชา
24. “สืบค้นและอภิปรายความสำคัญของดวงอาทิตย์” เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ด้านใด
- ก. ด้านความรู้
- ข. ด้านทักษะและกระบวนการ
- ค. ด้านคุณลักษณะ
- ง. เป็นไปได้ทั้งด้านความรู้และทักษะกระบวนการ
25. “วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค”เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ด้านใด
- ก. ด้านความรู้
- ข. ด้านทักษะและกระบวนการ
- ค. ด้านคุณลักษณะ
- ง. เป็นไปได้ทั้งด้านความรู้และคุณลักษณะ

26. “มีมารยาทในการเขียน”เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ด้านใด
 ก. ด้านความรู้
 ข. ด้านทักษะและกระบวนการ
 ค. ด้านคุณลักษณะ
 ง. เป็นไปได้ทั้งด้านความรู้และคุณลักษณะ
27. “อธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตกับสิ่งมีชีวิตในรูปของโซ่อาหารและสายใยอาหาร” ตัวชี้วัดนี้วัดพฤติกรรมด้านใดตามแนวคิดของบลูม
 ก. ความจำ
 ข. ความเข้าใจ
 ค. การวิเคราะห์
 ง. การนำไปใช้
28. “แก้ปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ ความยาวรอบรูปของรูปสี่เหลี่ยมและรูปวงกลม” ตัวชี้วัดนี้วัดพฤติกรรมด้านใดตามแนวคิดของบลูม
 ก. ความจำ
 ข. ความเข้าใจ
 ค. การวิเคราะห์
 ง. การนำไปใช้
29. “สำรวจและอธิบาย พืชและสัตว์สามารถตอบสนองต่อแสง อุณหภูมิ และการสัมผัส” ตัวชี้วัดนี้เหมาะสมกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ข้อใดมากที่สุด
 ก. กิจกรรมการบรรยาย การศึกษาค้นคว้า
 ข. กิจกรรมฝึกปฏิบัติจริง
 ค. กิจกรรมเน้นประสบการณ์จริง
 ง. ถูกทั้ง ก และ ข
30. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับหน่วยการเรียนรู้
 ก. เวลาเรียน
 ข. สาระการเรียนรู้
 ค. เกณฑ์การประเมิน
 ง. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

 เฉลยแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอน

1. ข	7. ข	13. ก	19. ก	25. ก
2. ง	8. ง	14. ง	20. ง	26. ค
3. ก	9. ก	15. ค	21. ข	27. ข
4. ค	10. ข	16. ก	22. ค	28. ง
5. ง	11. ก	17. ก	23. ง	29. ง
6. ค	12. ข	18. ข	24. ง	30. ค

ฉบับที่ 4

แบบประเมินความสามารถของครูในการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

ชื่อครู.....โรงเรียน.....

คำชี้แจง ให้ผู้นิเทศทำการประเมินความสามารถของครูในออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน จากการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) ซึ่งกำหนดระดับคุณภาพไว้ 3 ระดับ คือ ระดับดี ระดับพอใช้ และระดับปรับปรุง แล้วกรอกคะแนนผลการประเมินแต่ละรายการลงในช่องคะแนนที่ได้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนนที่ได้
1.องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้	ดี (3)	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วน และมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันดี	
	พอใช้ (2)	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วน และมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันบางส่วน	
	ปรับปรุง(1)	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญไม่ครบถ้วน	
2. การกำหนดจุดประสงค์หรือเป้าหมายการเรียนรู้	ดี (3)	มีการกำหนดจุดประสงค์หรือเป้าหมายการเรียนรู้ สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	
	พอใช้ (2)	มีการกำหนดจุดประสงค์หรือเป้าหมายการเรียนรู้ สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดบางส่วน	
	ปรับปรุง(1)	มีการกำหนดจุดประสงค์หรือเป้าหมายการเรียนรู้ไม่ สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	
3. การกำหนดภาระงาน / ชิ้นงาน	ดี (3)	กำหนดภาระงาน/ชิ้นงานสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด	
	พอใช้ (2)	กำหนดภาระงาน/ชิ้นงานสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดบางส่วน	
	ปรับปรุง(1)	กำหนดภาระงาน/ชิ้นงานไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด	
4. การกำหนดการประเมิน	ดี (3)	มีการกำหนดเครื่องมือ และวิธีการประเมินสอดคล้องกับภาระงาน/ชิ้นงาน และกำหนดเกณฑ์การประเมินหรือแนวทางการให้คะแนนชัดเจน	
	พอใช้ (2)	มีการกำหนดเครื่องมือ และวิธีการประเมินสอดคล้องกับภาระงาน/ชิ้นงาน แต่กำหนดเกณฑ์การประเมินหรือแนวทางการให้คะแนนไม่ชัดเจน	
	ปรับปรุง(1)	มีการกำหนดเครื่องมือ และวิธีการประเมินไม่สอดคล้องกับภาระงาน/ชิ้นงาน หรือไม่มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินหรือแนวทางการให้คะแนน	

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนนที่ได้
5. กระบวนการจัดการเรียนรู้	ดี (3)	กระบวนการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์หรือเป้าหมายการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
	พอใช้ (2)	กระบวนการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์หรือเป้าหมายการเรียนรู้ แต่กิจกรรมการเรียนรู้ขาดความหลากหลาย	
	ปรับปรุง(1)	กระบวนการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์หรือเป้าหมายการเรียนรู้	
6. สื่อ/แหล่งเรียนรู้	ดี (3)	ระบุการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ สอดคล้องสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้	
	พอใช้ (2)	ระบุการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ สอดคล้องสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้บางส่วน	
	ปรับปรุง(1)	ระบุการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ ไม่สอดคล้องสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่ระบุ	
7. การรายงานผลการประเมินและนำผลการประเมินไปใช้	ดี (3)	มีการประเมินการปฏิบัติภาระงานตามเกณฑ์การประเมินแล้วรายงานผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ และนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียน	
	พอใช้ (2)	มีการประเมินการปฏิบัติภาระงานตามเกณฑ์การประเมินและรายงานผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ แต่ไม่ได้นำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียน	
	ปรับปรุง(1)	ไม่มีการประเมินการปฏิบัติภาระงานตามเกณฑ์การประเมิน หรือไม่รายงานผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ หรือไม่ได้นำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียน	
รวมคะแนน			
คะแนนเฉลี่ย			

สรุประดับคุณภาพ

- ค่าเฉลี่ย 2.51-3.00 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับดี
 ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้
 ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

ฉบับที่ 5
แบบบันทึกการสังเกตการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

ชื่อครู.....โรงเรียน.....

กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน.....ระดับชั้น.....

วัน เดือน ปี ที่สังเกตการจัดการเรียนรู้.....เวลา.....น.

ตอนที่ 2 สังเกตการจัดการเรียนรู้

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตสังเกตกระบวนการจัดการเรียนรู้ของคุณ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคุณภาพ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง มีคุณภาพดีเยี่ยม
4 หมายถึง มีคุณภาพดีมาก
3 หมายถึง มีคุณภาพดี
2 หมายถึง มีคุณภาพพอใช้
1 หมายถึง มีคุณภาพควรปรับปรุง

ข้อ	กระบวนการจัดการเรียนรู้	ระดับคุณภาพ					บันทึกเพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
1	การนำเข้าสู่บทเรียน มีการชี้แจงเป้าหมายการเรียนรู้แก่ผู้เรียน						
2	มีการใช้สื่อประกอบการนำเข้าสู่บทเรียน						
3	มีการเชื่อมโยงหรือทบทวนความรู้ครั้งก่อนมาอีกครั้งนี้						
4	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด						
5	ใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
6	ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีลีลาที่น่าสนใจ เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา						
7	มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์						
8	มอบหมายภาระงานให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันสร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเอง						
9	ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการและเกิดขึ้นงาน						
10	ผู้เรียนมีการสื่อสารและนำเสนอผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ						
11	การสรุปบทเรียน มีการอภิปรายเพื่อสรุปบทเรียนโดยผู้เรียน						
12	ผู้เรียนมีโอกาสสรุปบทเรียนด้วยตนเองหรือ ด้วยกระบวนการกลุ่ม						

ข้อ	กระบวนการจัดการเรียนรู้	ระดับคุณภาพ					บันทึก เพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
13	ผู้เรียนมีการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้สร้างสรรค์ ประโยชน์ต่อตนเอง เพื่อน สังคม						
14	การวัดผลและประเมินผล วัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย						
15	วัดและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัด						
16	มีผลงานหรือชิ้นงาน ซึ่งเป็นหลักฐานการเรียนรู้						
17	เป้าหมายการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัด ประเมินผลการเรียนรู้ มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน						
รวมคะแนน							
คะแนนเฉลี่ย							ระดับ

สรุประดับคุณภาพ

คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพดีเยี่ยม
คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีคุณภาพดีมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีคุณภาพดี
คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีคุณภาพพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีคุณภาพปรับปรุง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต
(.....)
ตำแหน่ง.....

ฉบับที่ 6

แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูผู้ช่วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของครูผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
2. อายุ 1. 20-30 ปี 2. 31-40 ปี
 3. ตั้งแต่ 41 ปี ขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษา 1. ปริญญาตรี สาขาวิชา.....
 2. ปริญญาโท สาขาวิชา.....
 3. ปริญญาเอก สาขาวิชา.....
4. กลุ่มสาระที่ทำการสอน (หากทำการสอนมากกว่า 1 กลุ่มสาระ ให้เลือกกลุ่มสาระหลัก ที่มีชั่วโมงสอนมากที่สุดเพียงกลุ่มสาระเดียว)
 1. ภาษาไทย 4. วิทยาศาสตร์ (วิทยาการคำนวณ)
 2. คณิตศาสตร์ 5. ภาษาอังกฤษ
 3. วิทยาศาสตร์
5. ระดับชั้นที่ทำการสอน (หากทำการสอนมากกว่า 1 ระดับชั้น ให้เลือกระดับชั้นที่มีชั่วโมงสอนมากที่สุด เพียงระดับชั้นเดียว)
 1. ประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-3)
 2. ประถมศึกษาตอนปลาย(ป.4-6)
 3. มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3)
6. ขนาดโรงเรียนที่ทำการสอน
 1. ขนาดเล็ก 2. ขนาดกลาง
 3. ขนาดใหญ่

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศ

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้ตอบ 5
เห็นด้วยมาก	ให้ตอบ 4
เห็นด้วยปานกลาง	ให้ตอบ 3
เห็นด้วยน้อย	ให้ตอบ 2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้ตอบ 1

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. กิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจ ทำให้ผู้รับการนิเทศเกิดความตระหนักในวิชาชีพ					
2. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันวางแผนการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับการปฏิบัติจริง					
3. ผู้รับการนิเทศได้ฝึกปฏิบัติตามใบงาน					
4. ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้					
5. ผู้รับการนิเทศได้นำเสนอผลงานและมีการให้ข้อมูลย้อนกลับ					
6. ผู้นิเทศมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้					
7. ผู้รับการนิเทศได้นำไปใช้ปฏิบัติในสถานการณ์จริง					
8. แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง					
9. การสังเกตการสอนจากคลิปวีดีโอผ่านระบบออนไลน์มีความเหมาะสม					
10. ผู้นิเทศให้คำปรึกษาแนะนำข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์และปฏิบัติได้					
11. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์อย่างสร้างสรรค์และเป็นกัลยาณมิตร					
12. ช่องทางการสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีความสะดวกเข้าถึงได้ง่าย					
13. ระยะเวลาที่ใช้ในการนิเทศมีความเหมาะสม					
14. สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการนิเทศไปใช้ในการพัฒนางานได้					
15. มีความมั่นใจในการนำความรู้ที่ได้รับจากการนิเทศไปใช้ในการพัฒนาต่อยอดงาน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค
ผลการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ตาราง 13 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นของแบบประเมินคุณภาพของคู่มือการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

รายการแบบสอบถาม	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปค่า IOC
	1	2	3	4	5	
1. คู่มือการนิเทศที่สร้างขึ้นมีประโยชน์ต่อการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนของครูผู้ช่วย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
2. ช่วยให้ครูผู้ช่วยสามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+1	-1	0.60
3. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการประเมินที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
4. คู่มือการนิเทศที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
5. คู่มือการนิเทศที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนของครูผู้ช่วย	-1	+1	+1	+1	+1	0.60
6. โครงสร้างของคู่มือการนิเทศ ประกอบด้วย 5 บท คือ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 ความรู้สำหรับผู้นิเทศ บทที่ 3 วิธีดำเนินการนิเทศ บทที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ และบทที่ 5 การรายงานผลการนิเทศ มีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
7. กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 6 ประการ คือ 1) การสร้างความตระหนักร่วมกัน 2) การวางแผนการทำงานร่วมกัน 3) การร่วมมือร่วมพลังเรียนรู้ 4) เน้นการลงมือปฏิบัติ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ 6) การปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	0	0.80
8. เนื้อหาที่ใช้ในการฝึกอบรมตามคู่มือมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
9. ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม(training) ตามคู่มือมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
10. ระยะเวลาที่ใช้ในการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานตามคู่มือมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
11. คู่มือการนิเทศมีความชัดเจนและครอบคลุม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
12. เอกสารประกอบการนิเทศมีความชัดเจนและครอบคลุม	+1	+1	+1	+1	-1	0.60
13. เนื้อหาที่ใช้ในการนิเทศมีความถูกต้องชัดเจน	+1	+1	+1	+1	-1	0.60

รายการแบบสอบถาม	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปค่า IOC
	1	2	3	4	5	
14. มีการอธิบายขั้นตอนการดำเนินงานตามคู่มืออย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
15. เครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในคู่มือมีความชัดเจนและครอบคลุม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ตาราง 14 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นของแบบประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน

รายการแบบสอบถาม	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปค่า IOC
	1	2	3	4	5	
1. ความสำคัญและความเป็นมา มีความชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
2. วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ชัดเจนเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	-1	0.60
3. ระบุขอบข่ายเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
4. คำแนะนำการใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
5. เนื้อหาสาระครอบคลุมการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน	-1	+1	+1	+1	+1	0.60
6. เนื้อหาสาระสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
7. เนื้อหาในเอกสารมีความถูกต้องชัดเจน	+1	+1	+1	+1	0	0.80
8. เนื้อหาสาระในเอกสารมีความยากง่ายเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
9. การจัดลำดับขั้นในการนำเสนอเนื้อหาสาระในเอกสารมีความต่อเนื่องกัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
10. ตัวอย่างในเอกสารมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
11. ขนาดของรูปเล่มเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
12. การออกแบบรูปเล่ม	+1	+1	+1	+1	-1	0.60
13. ความชัดเจนของตัวอักษร	+1	+1	+1	+1	-1	0.60
14. ภาษาที่ใช้ในเอกสารอ่านแล้วเข้าใจสื่อความหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
15. รูปภาพแผนภูมิเหมาะสมกับเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
16. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาเอกสารมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
17. เอกสารที่สร้างขึ้นมีประโยชน์ต่อการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครู	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
18. ช่วยให้ครูได้รับความรู้เกี่ยวกับวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
19. ช่วยให้ครูสามารถออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

รายการแบบสอบถาม	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปค่า IOC
	1	2	3	4	5	
20. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการประเมินที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
21. เอกสารที่สร้างขึ้นช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
22. เอกสารที่สร้างขึ้นใช้เป็นแหล่งอ้างอิงได้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
23. เอกสารที่สร้างขึ้นเป็นแรงบันดาลใจให้ครูใฝ่หาความรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
24. เอกสารที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
25. ตัวอย่างที่นำเสนอในเอกสารสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ตาราง 15 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของครู ก่อนและหลังการนิเทศ

ข้อสอบ	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปค่า IOC
	1	2	3	4	5	
1. ข้อใดตรงกับความหมายของการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนมากที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
ก. กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แบบทดสอบ						
ข. กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างการจัดการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย						
ค. กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างการจัดการเรียนการสอน โดยเปรียบเทียบกับผู้เรียนในห้องเรียนเดียวกัน						
ง. กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างการจัดการเรียนการสอน โดยเปรียบเทียบกับผู้เรียนในห้องเรียนต่างกัน						
2. จุดมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตรงตามข้อใดมากที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
ก. เพื่อจัดวางตำแหน่ง						
ข. เพื่อตัดสินผลการเรียนการสอน						
ค. ตรวจสอบวินิจฉัย ข้อบกพร่องของนักเรียน						
ง. ปรับปรุงการเรียนการสอนและตัดสินผลการเรียน						

ข้อสอบ	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปค่า IOC
	1	2	3	4	5	
3. การวัดและประเมินผลในระหว่างการจัดการเรียนการสอน มีจุดมุ่งหมายใด ก. เพื่อพัฒนาผู้เรียน ข. เพื่อตัดสินผลการเรียน ค. เพื่อสรุปผลการเรียน ง. เพื่อเปรียบเทียบกับผู้เรียนในห้องเรียนเดียวกัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
4. ข้อใดกล่าวถึงกระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการประเมินผล ได้ถูกต้อง ก. ต่างมีอิสระ ไม่ขึ้นต่อกัน ข. สามารถดำเนินการได้ด้วยตัวเอง ค. มีความสัมพันธ์ต่อกัน แยกกันไม่ได้ ง. มีวิธีดำเนินการที่หลากหลาย แตกต่างกัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
5. ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุด ก. ผู้สอนเป็นผู้กำหนดสิ่งต้องการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ข. ควรดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกกิจกรรมที่จัดการเรียนการสอน ค. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพควรเลือกใช้เครื่องมือที่เป็นทางการมากกว่าเครื่องมือที่ไม่เป็นทางการ ง. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนให้ความสำคัญการปรับปรุงพัฒนามากกว่าการตัดสินสรุปผลการเรียนรู้	+1	+1	0	+1	+1	0.80
6. ข้อใดเป็นวิธีการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ ก. ประเมินเรื่อย ๆ ตลอดเวลา โดยเน้นเด็กกลุ่มใหญ่ ข. ประเมินเรื่อย ๆ ตลอดเวลา ตามที่ครูเห็นว่าเหมาะสม ค. ประเมินเรื่อย ๆ ตลอดเวลา ในการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียน ง. ประเมินเรื่อย ๆ ตลอดเวลา โดยคำนึงถึงคุณลักษณะที่ต้องการประเมินไว้ด้านเดียว	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ข้อสอบ	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปค่า IOC
	1	2	3	4	5	
7. ถ้าจะประเมินการแสดงการใช้เครื่องตวงในการทำขนมควรใช้วิธีใด ก. สังเกตการเตรียมการล่วงหน้า ข. สังเกตวิธีการและขั้นตอนของการใช้เครื่องตวง ค. สังเกตวิธีการใช้เครื่องตวง ง. สังเกตความตั้งใจ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
8. การประเมินโครงการอาหารรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนชั้น ป.6 ควรประเมินอย่างไร ก. ประเมินการวางแผนทำโครงการ ข. ประเมินวิธีการและขั้นตอนทำโครงการ ค. ประเมินการนำเสนอเมื่อโครงการเสร็จสิ้น ง. ประเมินตั้งแต่การเตรียมการ จนถึงสิ้นสุดและนำเสนอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
9. การสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชื่อถือได้ ควรทำอย่างไร ก. สังเกตหลายครั้ง และหลายสถานการณ์ ข. ให้เพื่อนหลายคนร่วมกันสังเกต ค. สังเกตโดยใกล้ชิด ง. สังเกตโดยไม่บอกล่วงหน้า	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
10. หากต้องการทราบข้อมูลว่า ด.ญ.นริศรา มีความสนใจข่าวและเหตุการณ์ประจำวันเมื่ออยู่ที่บ้านของตนเองมากน้อยเพียงไร ควรใช้เครื่องมือใดจึงจะเหมาะสมที่สุด ก. แบบสำรวจรายการ ข. แบบสอบถามผู้ปกครอง ค. ระเบียบพฤติกรรม ง. มาตราส่วนประมาณค่า	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
11. ครูพงษ์เทพต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและความรู้สึกของ ด.ญ. ปรีศนา ที่มีต่อการทำงานในกลุ่มสีฟ้า เขาควรจะใช้วิธีการใดจึงจะได้ข้อมูลนั้นมากที่สุด ก. สัมภาษณ์ ด.ญ.ปรีศนา ข. สอบถามจากเพื่อนในกลุ่ม ค. ให้ ด.ญ.ปรีศนาเขียนรายงาน ง. สังเกตการทำงานของ ด.ญ.ปรีศนา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ข้อสอบ	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปค่า IOC
	1	2	3	4	5	
12. ข้อใดคือรูปรีค	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
ก. เครื่องมือประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานของนักเรียน						
ข. เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับประเมินการปฏิบัติงาน						
ค. แบบประเมินพัฒนาการของนักเรียน						
ง. รายการประเมินพฤติกรรม						
13. เกณฑ์การให้คะแนนมีรูปแบบใดบ้าง	+1	+1	0	+1	+1	0.80
ก. แบบแยกส่วน แบบภาพรวม						
ข. แบบแยกส่วน แบบมาตรฐาน						
ค. แบบประเมินรายบุคคล แบบประเมินรายกลุ่ม						
ง. แบบแยกส่วน แบบครอบคลุม						
14. เกณฑ์การให้คะแนน (scoring rubrics) มีองค์ประกอบใดบ้าง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
ก. รายการประเมิน และคำอธิบายคุณภาพ						
ข. เกณฑ์สำหรับให้คะแนน และคุณภาพ						
ค. เกณฑ์สำหรับให้คะแนน และระดับคุณภาพ						
ง. เกณฑ์พิจารณา ระดับคุณภาพ และคำอธิบายคุณภาพ						
15. ข้อใดกล่าวถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
ก. ภาระงานที่ดีที่สุด คือสิ่งที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ทันที						
ข. ภาระงานที่สามารถประเมินผู้เรียนได้หลากหลายคือแบบทดสอบ						
ค. ภาระงานต้องสะท้อนความสามารถผู้เรียนได้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้						
ง. ภาระงานประเภทการนำเสนอผลงาน สะท้อนความสามารถของผู้เรียนได้ดีที่สุด						
16. การกำหนดภาระงานเพื่อใช้ในการประเมินผู้เรียนต้องยึดสิ่งใดเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
ก. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด						
ข. กิจกรรมการเรียนรู้						
ค. เป้าหมายการเรียนรู้						
ง. เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้						

ข้อสอบ	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปค่า IOC
	1	2	3	4	5	
17. “การใช้เกณฑ์การประเมินโดยวิเคราะห์ผลงานของผู้เรียนที่สามารถอธิบายระดับคุณภาพของผลงานขึ้นมาก่อนว่าควรพิจารณาประเด็นใดบ้างแล้วจึงอธิบายระดับความสำเร็จในแต่ละประเด็น” เป็นคำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนแบบใด ก. แบบแยกส่วน ข. แบบภาพรวม ค. เป็นไปได้ทั้งสองแบบ ง. ไม่ใช่ทั้งสองแบบ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
18. ข้อความใดเป็นเกณฑ์การประเมิน ก. รวบรวมและจำแนกข้อมูลได้ ข. เขียนได้ตรงประเด็นตามที่กำหนดไว้ ค. นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดแผ่นดินไหว ง. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการวัดและการประเมินผลได้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
19. ข้อใดครอบคลุมคุณลักษณะที่ดีของเกณฑ์การประเมิน (Rubric) ก. มีความชัดเจน เข้าใจง่าย สังเกตได้ ข. มีความชัดเจน กระชับ เข้าใจง่าย ค. ระบุพฤติกรรมที่ชัดเจน กระชับ เข้าใจง่าย ง. ระบุพฤติกรรมที่สังเกตได้ชัดเจนกระชับเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
20. ข้อใดคือประโยชน์ของเกณฑ์การให้คะแนน 1) ให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการทำงานให้ได้คะแนนสูง 2) ประหยัดเวลาในการตรวจผลงาน 3) ให้ผู้เรียนและผู้สอนเข้าใจคุณภาพผลงานตรงกัน 4) ทำให้การตรวจผลงานมีความเที่ยงตรง ก. ข้อ 1) และ 2) ถูกต้อง ข. ข้อ 2) และ 3) ถูกต้อง ค. ข้อ 1), 2) และ 3) ถูกต้อง ง. ข้อ 2), 3) และ 4) ถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
21. ข้อความกล่าวไม่ถูกต้อง ก. ครูและผู้เรียนกำหนดเกณฑ์ประเมินร่วมกัน ข. มาตรฐานการเรียนรู้ 1 มาตรฐาน จะปรากฏในหน่วยการเรียนรู้ได้ 1 หน่วย ค. ภาระงานหรือชิ้นงาน เป็นหลักฐานที่เกิดจาก	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ข้อสอบ	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปค่า IOC
	1	2	3	4	5	
กระบวนการการเรียนรู้ของผู้เรียน						
ง. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ควรอิงมาตรฐานการเรียนรู้เป็นสำคัญ						
22. ข้อใดกล่าวถึงองค์ประกอบของโครงสร้างรายวิชาได้ถูกต้องที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
ก. มาตรฐานการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เวลา						
ข. มาตรฐานการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ สมรรถนะ						
ค. มาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ หน่วยการเรียนรู้ เวลา						
ง. มาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ หน่วยการเรียนรู้ คุณลักษณะ						
23. ข้อใดไม่ปรากฏอยู่ในคำอธิบายรายวิชา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
ก. มาตรฐานการเรียนรู้						
ข. เนื้อหาสาระ						
ค. คุณลักษณะของผู้เรียน						
ง. ภาระงานรวบยอดประจำรายวิชา						
24. “สืบค้นและอภิปรายความสำคัญของดวงอาทิตย์” เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ด้านใด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
ก. ด้านความรู้						
ข. ด้านทักษะและกระบวนการ						
ค. ด้านคุณลักษณะ						
ง. เป็นไปได้ทั้งด้านความรู้และทักษะกระบวนการ						
25. “วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค” เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ด้านใด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
ก. ด้านความรู้						
ข. ด้านทักษะและกระบวนการ						
ค. ด้านคุณลักษณะ						
ง. เป็นไปได้ทั้งด้านความรู้และคุณลักษณะ						
26. “มีมารยาทในการเขียน” เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ด้านใด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
ก. ด้านความรู้						
ข. ด้านทักษะและกระบวนการ						
ค. ด้านคุณลักษณะ						
ง. เป็นไปได้ทั้งด้านความรู้และคุณลักษณะ						

ข้อสอบ	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปค่า IOC
	1	2	3	4	5	
27. “อธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตกับสิ่งมีชีวิตในรูปของโซ่อาหารและสายใยอาหาร” ตัวชี้วัดนี้วัดพฤติกรรมด้านใดตามแนวคิดของบลูม ก. ความจำ ข. ความเข้าใจ ค. การวิเคราะห์ ง. การนำไปใช้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
28. “แก้ปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ ความยาวรอบรูปของรูปสี่เหลี่ยมและรูปวงกลม” ตัวชี้วัดนี้วัดพฤติกรรมด้านใดตามแนวคิดของบลูม ก. ความจำ ข. ความเข้าใจ ค. การวิเคราะห์ ง. การนำไปใช้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
29. “สำรวจและอธิบาย ฟิชและสัตว์สามารถตอบสนองต่อแสง อุณหภูมิ และการสัมผัส” ตัวชี้วัดนี้เหมาะสมกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ข้อใดมากที่สุด ก. กิจกรรมการบรรยาย การศึกษาค้นคว้า ข. กิจกรรมฝึกปฏิบัติจริง ค. กิจกรรมเน้นประสบการณ์จริง ง. ถูกทั้ง ก และ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
30. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับหน่วยการเรียนรู้ ก. เวลาเรียน ข. สารการเรียนรู้ ค. เกณฑ์การประเมิน ง. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ตาราง 16 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับประเด็นของประเมินความสามารถของครูใน
 ออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน จากการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปค่า IOC
	1	2	3	4	5	
1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
2. การกำหนดจุดประสงค์หรือเป้าหมายการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
3. การกำหนด ภาระงาน / ชิ้นงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
4. การกำหนดการประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
5. กระบวนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
6. สื่อ/แหล่งเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
7. การรายงานผลการประเมินและนำผลการประเมินไปใช้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ตาราง 17 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับประเด็นของแบบบันทึกการสังเกตการจัดการ
 เรียนรู้

รายการประเมิน	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปค่า IOC
	1	2	3	4	5	
การนำเข้าสู่บทเรียน						
1. มีการชี้แจงเป้าหมายการเรียนรู้แก่ผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
2. มีการใช้สื่อประกอบการนำเข้าสู่บทเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
3. มีการเชื่อมโยงหรือทบทวนความรู้ครั้งก่อนมาอีกครั้งนี้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
4. สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
5. ใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
6. ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีลีลาน่าสนใจ เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
7. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
8. มอบหมายภาระงานให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
9. ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการและเกิดชิ้นงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
10. ผู้เรียนมีการสื่อสารและนำเสนอผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

รายการประเมิน	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปค่า IOC
	1	2	3	4	5	
การสรุปบทเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
11. มีการอภิปรายเพื่อสรุปบทเรียนโดยผู้เรียน						
12. ผู้เรียนมีโอกาสสรุปบทเรียนด้วยตนเองหรือด้วยกระบวนการกลุ่ม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
13. ผู้เรียนมีการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้สร้างสรรค์ประโยชน์ต่อตนเอง เพื่อน สังคม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
การวัดผลและประเมินผล						
14. วัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
15. วัดและประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
16. มีผลงานหรือชิ้นงาน ซึ่งเป็นหลักฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
17. เป้าหมายการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ตาราง 18 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นของแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศ

รายการแบบสอบถาม	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปค่า IOC
	1	2	3	4	5	
1. กิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจ ทำให้ผู้รับการนิเทศเกิดความตระหนักในวิชาชีพ	+1	+1	0	+1	+1	0.80
2. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันวางแผนการปฏิบัติงานสอดคล้องกับการปฏิบัติจริง	+1	+1	0	+1	+1	0.80
3. ผู้รับการนิเทศได้ฝึกปฏิบัติตามใบงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
4. ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
5. ผู้รับการนิเทศได้นำเสนอผลงานและมีการให้ข้อมูลย้อนกลับ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
6. ผู้นิเทศมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
7. ผู้รับการนิเทศได้นำไปใช้ปฏิบัติในสถานการณ์จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
8. แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
9. การสังเกตการสอนจากคลิปวีดีโอผ่านระบบออนไลน์มีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

รายการแบบสอบถาม	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปค่า IOC
	1	2	3	4	5	
10. ผู้นิเทศให้คำปรึกษาแนะนำข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์และปฏิบัติได้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
11. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์อย่างสร้างสรรค์และเป็นกัลยาณมิตร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
12. ช่องทางการสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีความสะดวกเข้าถึงได้ง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
13. ระยะเวลาที่ใช้ในการนิเทศมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
14. สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการนิเทศไปใช้ในการพัฒนางานได้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
15. มีความมั่นใจในการนำความรู้ที่ได้รับจากการนิเทศไปใช้ในการพัฒนาต่อยอดงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ตาราง 19 ค่าความยากง่าย(p) และค่าอำนาจจำแนก(r) ของแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการนิเทศ

ข้อ	p	r	ข้อ	p	r
1	0.45	0.36	16	0.61	0.32
2	0.36	0.36	17	0.66	0.50
3	0.39	0.41	18	0.48	0.23
4	0.57	0.41	19	0.41	0.36
5	0.68	0.55	20	0.48	0.41
6	0.64	0.45	21	0.61	0.41
7	0.45	0.27	22	0.75	0.23
8	0.48	0.68	23	0.45	0.36
9	0.59	0.36	24	0.36	0.36
10	0.39	0.32	25	0.39	0.41
11	0.39	0.41	26	0.57	0.41
12	0.57	0.41	27	0.68	0.55
13	0.66	0.50	28	0.64	0.45
14	0.52	0.50	29	0.45	0.27
15	0.73	0.27	30	0.43	0.32

ค่าความเชื่อมั่น (K-R 20) เท่ากับ 0.88

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล

นางบำเพ็ญ หนูกลับ

วันเดือนปีเกิด

17 กันยายน 2514

สถานที่เกิด

อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

66/20 ถนนยุทธศาสตร์ ตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง

จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช

เขต 2

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2537

ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา

วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช

พ.ศ. 2540

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสถิติการศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2560

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพ

มนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ